

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA GOZDARSTVO IN OBNOVLJIVE GOZDNE VIRE

Laura ŽIŽEK

ODNOS JAVNOSTI DO GOZDOV V MESTIH
NA PRIMERIH ROŽNIKA IN GOLOVCA V LJUBLJANI

DIPLOMSKO DELO

Univerzitetni študij

Ljubljana, 2010

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA GOZDARSTVO IN OBNOVLJIVE GOZDNE VIRE

Laura ŽIŽEK

**ODNOS JAVNOSTI DO GOZDOV V MESTIH
NA PRIMERIH ROŽNIKA IN GOLOVCA V LJUBLJANI**

DIPLOMSKO DELO
Univerzitetni študij

**PUBLIC ATTITUDE TOWARDS URBAN FORESTS –
CASE STUDIES OF ROŽNIK AND GOLOVEC IN LJUBLJANA**

GRADUATION THESIS
University studies

Ljubljana, 2010

People like being asked, and they like being taken seriously.

(Kent Barwick, Municipal Art Society of New York)

(Ljudje imajo radi, če jih povprašamo za mnenje, in radi vidijo, da jih jemljemo resno.)

Diplomsko delo je zaključek univerzitetnega študija gozdarstva na Oddelku za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Opravljeno je bilo na Katedri za krajinsko gozdarstvo in prostorsko informatiko.

Študijska komisija Oddelka za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire je 18. junija 2009 za mentorja diplomskega dela imenovala doc. dr. Janeza Pirnata, za recenzenta pa doc. dr. Roberta Brusa.

Komisija za oceno in zagovor:

Predsednik:

Član:

Član:

Datum zagovora:

Diplomsko delo je rezultat lastnega raziskovalnega dela. Podpisana se strinjam z objavo svoje naloge v polnem tekstu na spletni strani Digitalne knjižnice Biotehniške fakultete. Izjavljam, da je naloga, ki sem jo oddala v elektronski obliki, identična tiskani verziji.

Laura Žižek

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA (KDI)

ŠD	Dn
DK	GDK 922.2:903.1(497.4 Ljubljana)(043.2)=163.6
KG	urbani gozdovi/odnos javnosti/Rožnik/Golovec/Ljubljana/anketa
AV	ŽIŽEK, Laura
SA	PIRNAT, Janez (mentor)
KZ	SI-1000 Ljubljana, Večna pot 83
ZA	Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire
LI	2010
IN	ODNOS JAVNOSTI DO GOZDOV V MESTIH NA PRIMERIH ROŽNIKA IN GOLOVCA V LJUBLJANI
TD	Diplomsko delo (univerzitetni študij)
OP	VIII, 72 str., 3 pregl., 44 sl., 2 pril., 38 vir.
IJ	sl
Jl	sl/en

AI Diplomsko delo obravnava odnos javnosti do gozdov v mestih. Avtorica z anketo med obiskovalci gozdov na Rožniku (R) in Golovcu (G) v Ljubljani ugotavlja pogostost obiskov gozda in razloge zanje. Ugotavlja prepoznavnost Zavoda za gozdove Slovenije, primernost označb o delu v gozdu ter odnos do mrtvega drevja v gozdovih. Namen naloge je bil ugotoviti mnenje anketiranih o urejenosti gozdov, načinu ureditve lastništva, sečnji v teh gozdovih in o počutju ob obisku. Anketa (priložnostno, neverjetnostno vzorčenje) je bila izvedena v dveh delih – v sklopu množične rekreativne prireditve in na svetovnem spletu. Anketni vprašalnik je v celoti izpolnilo 788 oseb, v raziskavo je bilo vključenih 555 obiskovalcev gozdov na Rožniku in 349 obiskovalcev gozdov na Golovcu. Rezultati so pokazali, da gre večina anketiranih (66,3 %) vsaj enkrat na teden v gozd. Najpomembnejši razlog za obisk gozda je rekreacija (sprehod, tek, kolesarjenje). Sledijo sprostitve po napornem dnevu, sprehod s psom ter umik od ljudi in mestnega vrveža. Večina anketiranih (R – 69,2 %, G – 67,0 %) obiskovalcev je z urejenostjo gozdov relativno zadovoljna. Najbolj jih motijo smeti, uničene klopi in table, viseče, mrtvo in poškodovano drevje. Največji delež anketiranih (R – 40,7 %, G – 35,0 %) meni, da bi morala gozdne parcele bodisi odkupiti bodisi najeti občina, deleža pa se razlikujeta glede na lokacijo (večji delež na Rožniku). Večina anketiranih se strinja z občasno sečnjo v teh gozdovih (R – 87,0 %, G – 86,7 %) in se v gozdovih Rožnika in Golovca počuti varno (R – 77,5 %, G – 74,4 %).

KEY WORD DOCUMENTATION

DN GTh
DC FDC 922.2:903.1(497.4 Ljubljana)(043.2)=163.6
CX urban forest/public attitude/Rožnik/Golovec/Ljubljana/survey
AU ŽIŽEK, Laura
AA PIRNAT, Janez (supervisor)
PP SI-1000 Ljubljana, Večna pot 83
PB University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Department of Forestry and Renewable Forest Resources
PY 2010
TI PUBLIC ATTITUDE TOWARDS URBAN FORESTS – CASE STUDIES OF ROŽNIK AND GOLOVEC IN LJUBLJANA
DT Graduation Thesis (University studies)
NO VIII, 72 p., 3 tab., 44 fig., 2 ann., 38 ref.
LA sl
AL sl/en

AB This thesis examines the public attitude toward the forests in towns. The author researches the frequency and the reasons for visiting forests with a public survey among the visitors of the forests of Rožnik Hill (R) and Golovec Hill (G) in Ljubljana. She examines how recognizable the Slovenia Forest Service is, the appropriateness of indications of forest works and the attitude towards coarse woody debris in forests. The purpose of this thesis was to find out the opinion of the surveyees about forest management, the forest ownership regulation, logging in these forests and about general feeling of visitors when they visit the forests. The survey (nonprobability sampling) was conducted in two parts, the first being a mass recreational event and the second an online survey. The survey was filled in by 788 surveyees in total, 555 of them being visitors of forests on Rožnik Hill and 349 of Golovec Hill. The results show that most of the surveyees (66.3%) walk through the forest at least once a week. The leading reason for that are recreational activities (walking, jogging, and cycling). It is followed by relaxation after a hard day's work, walking the dog and retreat from people and bustling towns. The majority of the surveyees who visited the forests (R – 69.2%, G – 67.0%) are relatively satisfied with the forest management. They are mostly disturbed by littering, destroyed benches and sign posts and coarse woody debris and damaged trees. The majority (R – 40.7%, G – 35.0%) said that the forest parcels should be bought or rented by the municipality, and here the share is different depending on the location (bigger share on Rožnik Hill). Most of the surveyees (R – 87.0%, G – 86.7%) agree with occasional logging in these forests. Most of the surveyees (R – 77.5%, G – 74.4%) feel safe in the forests of Rožnik and Golovec Hill.

KAZALO VSEBINE

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA (KDI)	II
KEY WORD DOCUMENTATION	III
KAZALO VSEBINE	IV
KAZALO PREGLEDNIC	V
KAZALO SLIK	VI
KAZALO PRILOG	VIII
1 UVOD	1
2 OPREDELITEV PROBLEMA	3
3 OPREDELITEV POJMOV	4
4 NAMEN IN HIPOTEZE	7
5 PREGLED OBJAV	8
5.1 ODNOS JAVNOSTI DO GOZDOV IN GOZDARSTVA	8
5.2 ODNOS JAVNOSTI DO GOZDOV V MESTIH	12
5.3 O GOZDOVIH ROŽNIKA IN GOLOVCA	14
6 OPREDELITEV OBMOČJA IN POPULACIJE	17
6.1 GOZDOVI ROŽNIKA IN GOLOVCA – OPREDELITEV OBMOČJA	17
6.1.1 Rožnik	18
6.1.2 Golovec	19
6.2 OBISKOVALCI GOZDOV NA ROŽNIKU IN NA GOLOVCU – OPREDELITEV POPULACIJE	20
7 METODE DELA - ANKETA	21
7.1 OBLIKOVANJE ANKETNEGA VPRAŠALNIKA	21
7.2 TESTIRANJE ANKETNEGA VPRAŠALNIKA	21
7.3 IZVAJANJE ANKETE	22
7.4 ODZIV	24
8 REZULTATI	25
8.1 PRVI SKLOP VPRAŠANJ	25
8.2 O GOZDOVIH NA ROŽNIKU	32
8.3 O GOZDOVIH NA GOLOVCU	40
8.4 ZADNJI SKLOP VPRAŠANJ	48
9 RAZPRAVA	54
10 ZAKLJUČEK	63
11 POVZETEK	64
12 SUMMARY	66
13 VIRI	69
13.1 CITIRANI VIRI	69
13.2 DRUGI VIRI	71
ZAHVALA	
PRILOGE	

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Pregled vseh in uporabnih anketnih vprašalnikov po posameznih delih anketiranja.	24
Preglednica 2: Primerjava pogostosti obiskovanja gozdov z anketo ZGS/1999 (Lesnik, 2001: 17) .	54
Preglednica 3: Razlogi za obisk Rožnika v raziskavi iz leta 1971 (Mlinar, 1971, cit. po Lesnik in sod., 1993).	55

KAZALO SLIK

Slika 1: Naslovnica članka o sečnji na Rožniku (Ule, 2009: 10).	1
Slika 2: Oglas za Slovenijales, d. d.	2
Slika 3: Mreža poti na območju gozdov na Rožniku, v ozadju (desno zgoraj) Grajski hrib in Golovec. (Verlič, 2006: 44).	15
Slika 4: Satelitski posnetek širšega območja Ljubljane (Google Earth, 2009).	17
Slika 5: Prikaz območij gozdov na Rožniku (R) in Golovcu (G) (karta varovalnih gozdov in gozdov s posebnim namenom v Mestni občini Ljubljana) (Urbinfo, 2010).	19
Slika 6: Trasa Pohoda ob žici ter označeni lokaciji, kjer smo izvajali anketo (Trasa Pohoda..., 2009).	22
Slika 7: Rezultati o pogostosti obiskovanja gozdov.	25
Slika 8: Razlogi za obisk gozdov.	26
Slika 9: Katera organizacija skrbi za gozdove na Rožniku in Golovcu.	27
Slika 10: Primernost velikosti označbe za delo v gozdu.	28
Slika 11: Fotografija označbe za delo.	29
Slika 12: O primernosti vsebine označbe za delo v gozdu.	29
Slika 13: Deleži anketiranih obiskovalcev glede na obiskovanje gozdov na Rožniku in Golovcu.	30
Slika 14: Število anketiranih glede na obiskovanje gozdov na Rožniku in Golovcu.	31
Slika 15: O urejenosti gozdov na Rožniku.	32
Slika 16: Najpogostejši dejavniki, ki motijo anketirane obiskovalce gozdov na Rožniku.	33
Slika 17: O načinu ureditve lastništva gozdov na Rožniku.	34
Slika 18: O sečnji v gozdovih na Rožniku.	35
Slika 19: Odgovornost za infrastrukturo na Rožniku.	36
Slika 20: O količinski primernosti sečnje v gozdovih na Rožniku.	37
Slika 21: O počutju v gozdovih na Rožniku.	38
Slika 22: Razlogi za neprijetno počutje v gozdovih na Rožniku.	39

Slika 23: O urejenosti gozdov na Golovcu.	40
Slika 24: Najpogostejši dejavniki, ki motijo anketirane obiskovalce gozdov na Golovcu.	41
Slika 25: O načinu ureditve lastništva gozdov na Golovcu.	42
Slika 26: O sečnji v gozdovih na Golovcu.	43
Slika 27: Odgovornost za infrastrukturo na Golovcu.	44
Slika 28: O količinski primernosti sečnje v gozdovih na Golovcu.	45
Slika 29: O počutju v gozdovih na Golovcu.	46
Slika 30: Razlogi za neprijetno počutje v gozdovih na Golovcu.	47
Slika 31: Suho drevo ob poti.....	48
Slika 32: Odgovori anketiranih o poseku suhega, odmrlega drevesa ob poti.....	48
Slika 33: Suho drevo, ki ni neposredno ob poti.....	49
Slika 34: Odgovori anketiranih o poseku suhega, odmrlega drevesa, ki ni neposredno ob poti.....	49
Slika 35: Odgovornost za odstranitev suhih, odmrlih dreves.....	50
Slika 36: Struktura anketiranih po spolu.	51
Slika 37: Struktura anketiranih glede na njihov status.....	51
Slika 38: Struktura anketiranih glede na starost.	52
Slika 39: Struktura anketiranih glede na lastništvo gozdov.	53
Slika 40: Označba za delo v gozdu, dosegljiva za tisk na spletni strani Zavoda za gozdove Slovenije. (Označba za..., 2009)	56
Slika 41: Drevo je padlo čez eno bolj obiskanih poti na Rožniku (29. junij 2009).	57
Slika 42: Primerjava odgovorov anketiranih glede načina ureditve lastništva gozdov na Rožniku in Golovcu.	58
Slika 43: Breza, ki je padla na informacijsko tablo in lesen most v Tivoliju (29. junij 2009).	60
Slika 44: Deloma razžagana in pospravljena bukev, ki se je pretrgala v koreninskem delu in padla na sprehajalno pot v Tivoliju (30. april 2010).....	60

KAZALO PRILOG

PRILOGA A: Anketni vprašalnik

PRILOGA B: Rezultati ankete po vprašanjih in komentarji anketiranih

1 UVOD

Povod za nastanek diplomskega dela je bil članek v časopisu.

Slika 1: Naslovnica članka o sečnji na Rožniku (Ule, 2009: 10).

Čedalje pogostejše pojavljanje gozdov in gozdarstva v medijih je prišlo pravzaprav v paketu z naraščajočo okoljsko problematiko, saj so gozdovi opredeljeni kot ponor ogljika, obnovljivi vir, zaščita pred erozijo, vodni filter ali pa le kot prijeten prostor, kamor se lahko umaknemo pred poletno pripeko. Mediji čedalje bolj oblikujejo naše dojemanje sveta, saj so nekakšen (bolj ali manj objektivni) filter informacij o dogajanju okrog nas.

Ob vseh informacijah, ki se danes pretakajo skozi našo t. i. informacijsko družbo, ima grenak priokus dejstvo, da trenutno (ne)pojavljanje določene tematike v medijih določa (ne)pomembnost te tematike v življenju ljudi ter posledično njeno (ne)pomembnost pri političnih odločitvah in dogajanju na področju urejanja te problematike. Tako je danes pomembna ozonska luknja, včeraj je bila poplavna ogroženost, jutri bodo pesticidi, pojutrišnjem pa že kaj novega. Tematike se menjajo, problemi pa ostajajo.

Da ne bomo pesimistično razpoloženi, se vrnimo, kot bi rekel Voltaire, nazaj k naravi.

Ravno vračanje k naravi, naravnemu, biti »eko« v različnih oblikah je skupna točka sodobnega oglaševanja. Oglasi pa so tudi odsev trenutnega stanja družbe, saj oglaševalci vedno znova iščejo elemente, s katerimi se potencialni potrošnik lahko poistoveti. V oglasu za slovensko podjetje vidimo, da je pojem »mestni gozd« že prerasel okvire gozdarske stroke.

Slika 2: Oglas za Slovenijales, d. d.

Tako smo našli več kot dovolj spodbud za raziskovanje odnosa javnosti do gozdov v mestih.

2 OPREDELITEV PROBLEMA

Razvoj človeške družbe iz agrarne v industrijsko je privedel do koncentracije ljudi v mestih. Nastale so razmeroma obsežne mestne in primestne krajine, ki jih pretežno sestavljajo urbano-industrijski ekosistemi. Ti skupaj z agrosistemi sodijo med antropogene ekosisteme, ki so, v nasprotju z naravnimi, snovno in energijsko zelo odprti. Onesnažujejo zrak in vodo, zvišujejo temperaturo in okolje obremenjujejo s hrupom. V središču teh ekosistemov smo ljudje, ki po eni strani pospešujemo entropijo, po drugi pa si želimo, da bi mi sami in naši otroci živeli v prijaznem okolju. Zadnje čase vse bolj ugotavljamo, da okolje, v katerem hočemo živeti, ne more biti brez naravnih prvin. In naravna prvina je drevo, je gozd, ki srka energijo in je le malo oddaja, ki ohranja genetsko pestrost, čisti zrak, blaži vplive onesnaževanja, nam omogoča estetska doživetja in psihološko sprostitev (Kovač in Golob, 1993: 66).

Gozd je torišče različnih interesov in kot tak služi več namenom: lesna industrija zaradi tehnologije potrebuje manjše premere, varstvo narave pa teži k temu, da bi puščali čim več debelih dreves. Pri 60- odstotni gozdnatosti imamo nedvomno prostor tako za pragozdove kot za industrijski les, drva in ves spekter različnih rab in funkcij. Osnova vsemu je sonaravno gospodarjenje. Denar za vlaganje v gozdove prihaja tudi iz lesa, od kvalitetnega lesa se v gozd vrne več. Se morda da imeti 'lesno kvalitetne' in 'naravno kvalitetne' gozdove na isti površini, torej gospodariti za 'ohranitev narave' in hkrati pridelati čim boljši les? Potrebna bo velika angažiranost stroke. Nikakor pa se ni moč strinjati s kakršnimkoli ekstremizmom, niti tehnokratsko-kapitalskim niti naravovarstvenim (Acman in sod., 2003: 158).

Gozdovi v mestih imajo specifične značilnosti – predvsem zaradi zahtev do gozda, ki so veliko bolj prisotne s strani obiskovalcev teh gozdov kot s strani lastnikov. Te gozdove vsak dan uporablja veliko ljudi, kar se kaže v mnogo interesih do istega prostora. Prostor postaja čedalje pomembnejša dobrina, zato je neizogibno, da tudi gozdni prostor v mestu postavimo v okvir dolgoročne vizije usklajevanja potreb in zahtev obiskovalcev, meščanov in lastnikov.

Glavno mesto Ljubljana ima v osrednjem delu dve večji gozdni zaplati – Rožnik in Golovec – in njima bo namenjena naša pozornost. Pri oblikovanju dolgoročne vizije je treba (s)poznati potrebe in zahteve tako meščanov, obiskovalcev kot lastnikov ter najpomembnejše – zmožnosti, ki jih nudijo gozdovi. Gozdarska stroke ima odlična znanja in izkušnje z gozdovi, na tem območju so bile opravljene analize tega, kaj lastniki pričakujejo od svojih gozdov (Rožnik). Namen tega diplomskega dela je dopolniti dosedanje izsledke in spoznati potrebe, zahteve in pričakovanja obiskovalcev teh gozdov.

3 OPREDELITEV POJMOV

Terminologija, povezana z gozdovi, gozdarstvom ter zelenimi površinami, drevesi in s parki v mestih, še zdaleč ni povsem dorečena ter usklajena. Ni jasne ločnice med pojmi, saj jih je precej težko razmejiti, ker so razmere v posameznih državah, še bolj pa v posameznih mestih, zelo različne.

Najpogosteje se uporabljata izraza »mestni gozd« in »urbani gozd«. *Mestni gozdovi* so poleg lege znotraj mesta običajno vezani tudi na lastništvo teh gozdov, ki so v lasti mesta ali občine. *Urbani gozdovi* v širšem smislu pa so gozdovi s poudarjenimi socialnimi funkcijami, za katere je značilen velik obisk predvsem urbane populacije. To niso le gozdovi v urbanih območjih v neposredni bližini bivališč mestnih prebivalcev, temveč tudi gozdovi v okolici turističnih središč (npr. zdravilišč), priljubljenih izletniških točk ali objektov naravne in kulturne dediščine. Urbani gozdovi v ožjem smislu so gozdovi v urbanih območjih, kjer je značilna gosta poseljenost, prevladovanje grajenih struktur in nizka gozdnatost. Tako imenovane »mestne« in »primestne« gozdove pogojuje njihova lega znotraj in okoli mest. Zaradi poudarjenih ekoloških in socialnih funkcij bistveno vplivajo na kvaliteto bivalnega okolja. S svojo prisotnostjo ohranjajo in povečujejo biotsko raznolikost ekosistemov na lokalni ravni ter pomembno vplivajo na bivalno kvaliteto in ekološko stabilnost širšega urbanega okolja. Urbane gozdove kot naravno vrednoto opredeljuje njihova ekosistemska redkost, ohranjenost naravnih procesov ter okoljski in socialni pomen. Predstavljajo zadnje površine v urbanem okolju, kjer je delovanje ekosistema z vidika pretoka energije in kroženja snovi še relativno ohranjeno. (Hostnik, 2004: 83–84)

V nalogi bomo uporabljali izraz »gozd v mestu«, ki pa je vsebinsko enak izrazu urbani gozd«.

Tudi pri opredeljevanju pojmov »javnost«, »javno mnenje«, »mnenje javnosti« oz. »odnos javnosti« ni natančnega okvira.

Pojem »javnost(i)« se pogosto enači s pojmom »deležnik(i)«. Deležniki (stakeholders) so namreč skupine ali posamezniki, ki jih odločitve na nekem področju prizadevajo ali njihove odločitve prizadevajo dogajanje na nekem področju.

Opredelitve javnega mnenja so si med seboj silno različne, med drugim tudi skrajne opredelitve, da javnega mnenja sploh ni (P. Bourdieu). Ena od definicij opisuje, da tako kot človeštvo ima in lahko uporablja električno energijo zato, ker je znanost ustvarila

električni agregat, naj bi znanost »ustvarila« tudi javno mnenje s tem, ko je iznašla javnomnenjske poizvedbe na naključnem reprezentativnem vzorcu polnoletnih državljanov in državljanek. Javno mnenje naj bi bilo potemtakem tisto, kar proizvede uporabljeni znanstveni instrument. V strogem pomenu naj bi bilo torej javno mnenje samo neposreden proizvod znanosti. Tako razumevanje je nastalo ob nespornem dejstvu, da je največ zanimanja za javno mnenje povzročila iznajdba javnomnenjskih poizvedb (polls). Marsikdo danes pojem javno mnenje celo povsem istoveti z mnenjskimi poizvedbami. (Splichal, 2007: XIV).

Javno mnenje lahko najbolj grobo opredelimo kot množico javnih komunikativnih delovanj, s katerimi si posamezniki in skupine prizadevajo usklajevati mnenja o spornih javnih zadevah z namenom, da bi vplivali na praktično delovanje političnih, gospodarskih ali drugih odločevalskih institucij. Na ravni posamičnega je javno mnenje v idealizirani predstavi proces, v katerem: (1) skupina ljudi postane pozorna na nek problem, (2) razprava o problemu ima za posledico vse večjo pozornost, tako da problem postane javna zadeva, (3) udeleženci v razpravi oblikujejo alternativne možnosti za rešitev problema in omejijo število alternativ, (4) na določeni točki izoblikovano mnenje bodisi vpliva na kolektivno odločitev, ki jo sprejme večina (kot na primer na volitvah ali referendumu), ali pa na oceno moči javnega mnenja, ki jo v sprejemanju odločitve upoštevajo politično delujoči akterji. Bližje kot je javno mnenje konsenzu, večji je lahko njegov vpliv na odločevalce. (Splichal, 2007: XIV–XV).

Še vedno je eno temeljnih vprašanj javnomnenjskih raziskav ocena njihove verodostojnosti. Koliko izmere javnega mnenja dejansko izražajo stališča neke družbene skupine oz. družbe kot celote, je običajno vprašanje, ki si ga ne zastavljajo zgolj k dvomu nagnjeni posamezniki. Kritiki pogosto soglašajo, da je javno mnenje le računska tj. statistična konstrukcija, ki nastane z zbiranjem in obdelavo večjega števila posameznih bolj ali manj iskrenih izjav. Pri bolj »posvečenih« je kritika največkrat usmerjena v metodološke pomanjkljivosti merjenja zelo občutljivih in kompleksnih zadev. Seštevanje individualnih stališč in mnenj se res zdi precej nerealno, končne ugotovitve pa nič bolj prepričljive kot npr. statistični pojem »povprečnega državljana«, ki ga nikakor ni mogoče potipati ali prijeti za roko oz. besedo. (Kos, 2004: 307)

Vendar celo najkritičnejše razmišljanje ne more zanikati, da je tudi statistično fiktiven »povprečni državljan« na določeni ravni povsem realna kategorija družbenega življenja, ker je, čeprav »breztelesno«, prisoten v javnih diskurzih. Zelo podobno velja tudi za javno mnenje. Anketno ugotovljena stališča, statistično obdelana in predvsem objavljena, so ne glede na posredovanost in skonstruiranost kategorija sama zase, ki (ne)posredno vpliva na delovanje različnih družbenih akterjev. (Kos, 2004: 307)

Čeprav smo se ravnokar povprašali o smiselnosti našega početja, nadaljujmo, saj želimo izvedeti mnenje zainteresirane javnosti oz. odnos zainteresirane javnosti (obiskovalcev gozdov na Rožniku in Golovcu) do teh gozdov. Okvir diplomske naloge pa nam (vsaj deloma) dopušča spoznati mnenje obiskovalcev s pomočjo anketiranja.

4 NAMEN IN HIPOTEZE

Da bi pridobili mnenje javnosti o gozdovih na Rožniku in Golovcu, smo se odločili za izvedbo ankete med obiskovalci teh gozdov, saj menimo, da so prav »uporabniki« teh gozdov pomembni deležniki pri oblikovanju gozdnogospodarskih ciljev za te gozdove.

Zanimalo nas je, kako pogosto anketirani obiskujejo gozdove in kakšni so njihovi pglavitni razlogi za obisk. Želeli smo izvedeti, kolikšna je prepoznavnost Zavoda za gozdove Slovenije, in ugotoviti primernost označb za delo v gozdu, ki so na voljo na spletnih straneh ZGS. Zanimal nas je tudi odnos anketiranih do suhega, odmrlega drevja v gozdovih.

Želeli smo izvedeti (za gozdove na Rožniku in gozdove na Golovcu):

- ali so anketirani zadovoljni z urejenostjo gozdov ter kaj jih najbolj moti,
- kako bi moralo biti po njihovem mnenju urejeno lastništvo teh gozdov,
- kakšen je njihov odnos do sečnje v teh gozdovih,
- kdo je po njihovem mnenju odgovoren za infrastrukturo (poti, table, klopi, koši za smeti ...),
- ali se počutijo varno v teh gozdovih ter kakšni so razlogi za neprijetno počutje,
- morebitne predloge, pripombe, opažanja.

Oblikovali smo naslednji hipotezi:

- Anketirana javnost si želi ureditve lastništva gozdnih parcel na Rožniku in Golovcu, odgovornost za ureditev lastništva pripisujejo Mestni občini Ljubljana.
- Anketirana javnost nima odklonilnega odnosa do sečnje v gozdovih na Rožniku in Golovcu.

5 PREGLED OBJAV

Človekove potrebe in zahteve do gozda se relativno hitro spreminjajo. S sodobnim, storilnostno naravnanim življenjem (predvsem) v mestu so se tudi zahteve meščanov do gozda drastično spremenile. Zahteve ljudi se spreminjajo hitreje, kot se spreminja gozd. Tako mora pravzaprav isti gozd danes nuditi pogoje za rekreacijo, pred nekaj desetletji pa je moral priskrbeti drva in steljo.

Tematika gozdov v mestih in zavedanje o čedalje večjem pomenu javnosti pri upravljanju z gozdovi sta postala pri nas aktualna konec osemdesetih let prejšnjega stoletja. Smernice aktualnosti in pomembnosti tematike od tedaj le še naraščajo, kar se kaže v številu objavljenih prispevkov in izdelanih diplomskih nalog. Veliko so prispevali z zgledom dobre prakse prav gotovo na območni enoti Celje z uspešnim projektom Mestni gozd Celje, pri katerem so našli skupen jezik Zavod za gozdove Slovenije, Mestna občina Celje, lastniki gozdnih posesti in najpomembneje – meščani, ki so mestni gozd sprejeli za svojega. Podobne pobude se pojavljajo tudi v drugih mestih po Sloveniji – v Mariboru, Novem mestu, Ljubljani in drugod.

V nadaljevanju si bomo pogledali nekaj objav na temo odnosa javnosti do gozdov in gozdarstva, odnosa javnosti do gozdov v mestih. Oglejmo si del tistega, kar je bilo že napisanega o gozdovih na Rožniku in Golovcu.

5.1 ODNOS JAVNOSTI DO GOZDOV IN GOZDARSTVA

Kot že omenjeno, se je zanimanje za mnenje javnosti o gozdovih in gozdarstvu izraziteje pojavilo koncem osemdesetih let, torej pred dobrimi dvajsetimi leti. Večinoma so bila to diplomska in doktorska dela (Malgaj, Čoderl, Medved, Kolšek ...), njihov natančnejši pregled pa je zbran v specialističnem delu Antona Lesnika – Usposabljanje javne gozdarske službe za popularizacijo gozdov (2001).

V drugi polovici devetdesetih let so se pojavile statistično precej bolj oprijemljive raziskave (Slovensko javno mnenje 1997 in 1998), ki so temeljile na slučajnostnem vzorčenju populacije polnoletnih državljanov Slovenije.

Slovensko javno mnenje 1997

Raziskava Slovensko javno mnenje 1997 (SJM 1997) je vsebovala sklop vprašanj o pomenu gozdov za rekreacijo, pomenu gozdov kot viru dohodka, ogroženosti gozdov zaradi onesnaženosti zraka, pretirane sečnje ter interesov zasebnih lastnikov gozdov. V analizi mnenja slovenske javnosti o gozdovih v raziskavi SJM 1997 avtorja ugotavljata, da se je skrb javnosti za okolje po letu 1986 (nesreča jedrske elektrarne v Černobilu) zelo povečala, med več vidiki ogroženosti življenjskega okolja pa je javnost najbolj zaskrbljena ravno za stanje gozdov. Tak odziv anketiranih gre pripisati tako osebnim izkušnjam kot informacijam, ki jih posredujejo mediji.

Anketiranci so si najmanj enotni glede tega, koliko gozd ogrožajo interesi zasebnih lastnikov. Podatki kažejo, da lastniki to nevarnost ocenjujejo znatno nižje kot nelastniki. Razlike v ocenah so torej tu posledica različnih interesov lastnikov in nelastnikov, kar vpliva tudi na oblikovanje njihovih stališč do tega vprašanja. Med anketiranci je zelo prisotna tudi skrb zaradi pretirane sečnje v gozdovih, četudi podatki o sečnji tega ne potrjujejo. Tudi v tem primeru opazimo, da lastniki to nevarnost ocenjujejo značilno nižje kot nelastniki. Mogoče je tudi, da so te razlike deloma posledica boljšega poznavanja dejanskega stanja na strani lastnikov, saj lahko predpostavimo, da imajo več osebnih izkušenj in vpogleda na tem področju (Malnar in Šinko, 1998: 288–289).

Obenem pa velja opozoriti na dejstvo, da tovrstna stališča in skrb, izražena v anketi, še ne zagotavlja tudi dejanskega okoljevarstvenega obnašanja anketiranih. Vedeti namreč moramo, da okoljevarstveno obnašanje v praksi ni »zastonj« (kar odgovor v anketi pač je). Takšno obnašanje v praksi od posameznika terja določeno odpovedovanje bodisi v obliki plačevanja višjih davkov za okoljevarstvene namene bodisi v obliki spreminjanja ustaljenih življenjskih navad in razvad. Značilen je tu primer vožnje z avtomobilom, izmerjen v isti anketi. Kljub temu, da velika večina anketirancev v odgovorih na mnoga vprašanja izraža zelo veliko načelno skrb za okolje, pa se jih je zanemarljivo malo (okoli 5 %) pripravljanih kdaj pa kdaj odpovedati vožnji z avtom iz okoljevarstvenih razlogov. Splošno izražena mnenja v anketi torej niso zanesljiv napovedovalec dejanskega obnašanja anketiranca potem, ko je soočen z realnimi »stroški« takšnega obnašanja (Malnar in Šinko, 1998: 289).

Slovensko javno mnenje 1998

V raziskavi Slovensko javno mnenje 1998 je bil prav tako sklop vprašanj namenjen gozdovom, takrat predvsem o pomenu in stanju gozdov (razmerje med posekom in prirastkom, stanje slovenskih gozdov) ter gozdnopolitičnih ukrepih pri gospodarjenju (povečanje gospodarske izrabe gozdov, več proračunskega denarja za gospodarjenje, plačilo denarnega nadomestila za javno dostopnost gozdov).

»Propadanje gozdov« je bil tudi leta 1998 pojav, ki so ga anketiranci uvrstili med najbolj moteče in ogrožajoče (51 %), v primerjavi z raziskavo SJM 1993 se je ocena ogroženosti znižala za 10 %. Precej zanimiva je ugotovitev, da je nekaj manj kot polovica (47 %) menila, da v Sloveniji posekamo več lesa, kot ga zraste. Tretjina (32 %) je bila mnenja, da posekamo manj, kot priraste. Podatki o sečnji v slovenski gozdovih kažejo namreč ravno takšno sliko – že vrsto let posekamo nekaj deset odstotkov lesa manj od možnega poseka, kar je pravzaprav nekaj več kot tretjina prirastka. Na mnenje o deležu poseka v primerjavi s prirastkom ne vpliva ne kraj prebivanja (mestno, primestno, vaško okolje) ne velikost kraja prebivališča. Prav tako lastništvo gozda ne pomeni boljšega poznavanja dogajanj v gozdovih.

S stanjem slovenskih gozdov je zadovoljna tretjina anketiranih. Delež zadovoljnih pada z naraščanjem izobrazbe. S stanjem gozdov so bolj zadovoljni tisti, ki poznajo razmerje med posekom in prirastkom. Več kot polovica vprašanih ne soglaša z večjo gospodarsko izrabo gozdov, z njo pa soglaša 29 %. Proti večji gospodarski izrabi gozdov so predvsem mladi, saj je starost anketirancev značilno povezana z mnenjem o tem vprašanju. Z mnenjem, da bi morali v Sloveniji nameniti več denarja davkoplačevalcev za gospodarjenje z gozdovi, se strinja 40 % vprašanih, nasprotuje pa mu 37 %. S plačilom denarnega nadomestila lastnikom gozdov zaradi pravice, da v gozdove lahko hodijo vsi (prosti dostop v gozdove), se strinja manj kot 20 % vprašanih, ne strinja se jih 64 %. (Malnar in Šinko, 2000: 166–167)

Raziskava ZGS/1999

V letih 1998 in 1999 je Zavod za gozdove Slovenije v sodelovanju s Centrom za raziskavo javnega mnenja in množičnih komunikacij (CJMMK) pri Fakulteti za družbene vede v Ljubljani izvedel telefonsko anketiranje po naključnem sistemu po vzorcu telefonskih naročnikov. Anketa (ZGS/1999) je zajela 924 polnoletnih prebivalcev Slovenije.

Raziskava javnega mnenja o gozdovih in gozdarstvu v Sloveniji je dala naslednje ugotovitve:

- Slovenski gozdovi so pogosto obiskani.
- Splošno znanje o gozdovih in gozdarstvu v javnostih ni zadovoljivo.
- Največ informacij o gozdovih dobijo ljudje iz medijev, med viri informacij so gozdarski strokovnjaki med zadnjimi.
- Javnost vrednoti gozdove predvsem po ekoloških in socialnih funkcijah.
- Prevladuje mnenje, da je gozdov v Sloveniji ravno prav.
- Gozdove ogrožajo predvsem pretirane sečnje.
- Vstop v gozdove in nabiranje gozdnih sadežev naj bosta prosta za vse obiskovalce gozdov.
- Obiskovalci gozdov potrebujejo navodila za obnašanje v gozdovih.
- Javna gozdarska služba je v javnosti še premalo poznana.
- Najbolj zaželeni teme za popularizacijo so pomen gozdov, ohranjanje gozdov, stanje gozdov.
- Najbolj zaželen vir o gozdovih so gozdarji in mediji, med mladimi tudi internet (Lesnik, 2001: 99–100).

Zainteresirana slovenska javnost o pomenu gozda in gozdarstvu (2008)

V prispevku so obravnavani izsledki ankete, ki je bila opravljena med 553 udeleženci razprav ob nastajanju nacionalnega gozdnega programa in obiskovalci strani na spletu, ki je nudila informacije o tem programu. Sodelujoči, med katerimi je bila polovica lastnikov gozdov, so obravnavani kot predstavniki za gozdove in gozdarstvo zainteresirane slovenske javnosti. Med posameznimi vidiki gozda se tej javnosti zdi sicer najpomembnejši les, vendar so zanj v celoti najpomembnejše okoljske funkcije gozdov, ki jim sledijo proizvodne in socialne. Med prednostmi dosedanjega dela z gozdovi je v ospredju sonaravno gospodarjenje, visoko pa je cenjen tudi prosti dostop v gozdove. Med slabostmi je izpostavljeno pomanjkanje aktivnega odnosa do gozdov, zlasti nege, zainteresirana javnost pa bi si želela tudi več informacij, raziskav in izobraževanja o gozdovih kot doslej (Golob, 2008: 95).

5.2 ODNOS JAVNOSTI DO GOZDOV V MESTIH

Da bi spoznali odnos javnosti do gozdov v mestih, si v nadaljevanju pogledjmo nekaj anket, prispevkov iz domačih in tujih logov.

Boris Skale je v svoji diplomski nalogi Mnenje javnosti o mestnih gozdovih Celja (2006) v anketi zajel 85 obiskovalcev mestnih gozdov v Celju, opravili so tudi štetje obiska na dveh točkah v mestnem gozdu Anski vrh. Anketiranje je potekalo neslučajnostno, v anketi pa je avtor želel pridobiti mnenja obiskovalcev o mestnih gozdovih, njihovem urejanju in morebitnih izboljšavah. Navajamo nekaj ugotovitev:

- Pogostost obiskovanja mestnih gozdov je naslednja: dnevno (17 %), tedensko (33 %), mesečno (35 %), nekajkrat letno (15 %).
- Večji del anketiranih stanuje v bloku (59 %), manjši del v hiši (41 %).
- Tretjina anketiranih obiskovalcev (34 %) te gozdove obiskuje ne glede na letni čas, skoraj 40 % spomladi, 16 % poleti in 11 % predvsem jeseni. Bližina mestnih gozdov je pomemben dejavnik za odločitev o obisku gozda: 59 % anketiranih obišče te gozdove tako med delovnimi kot prostimi dnevi, preostali pa ob dela prostih dneh.
- Kot razloge za obisk gozda so navedli: sprehod, oddih v naravi (78 %), rekreacijski tek (8 %), sprehod s psom (8 %), nabiranje gozdnih sadežev (4 %) in spoznavanje naravnih pojavov (2 %).
- Polovica anketiranih (50 %) se v gozd odpravi sama, ostali pa v družbi prijateljev (9 %), s partnerjem (17 %) ali v družinskem krogu (24 %). Najpogosteje se v gozdu zadržijo od ene do treh ur.
- Najbolj jih motijo odpadki in divja odlagališča (39 %), želijo si več košev za smeti in klopi (50 %).
- Šest od desetih anketiranih (62 %) pozna logotip za mestni gozd Celje. Pregledne table so jim zelo všeč (65 %), poti so dobro označene (75 %), največ informacij dobijo ob obisku gozdov (66 %), nekaj iz medijev (20 %) ter od znancev (14 %).
- Politika mestne uprave glede mestnih gozdov se jim v večini zdi pozitivna (82 %), večina obiskovalcev je tudi seznanjena z Odlokom o razglasitvi gozdov s posebnim namenom (60 %). Večina (88 %) anketiranih obiskovalcev mestnih gozdov Celja se strinja s tem, da mestna občina odkupuje gozdove od zasebnih lastnikov.
- Slabše pa je poznavanje upravljavcev mestnih gozdov, le 12 % anketiranih je prepoznalo Zavod za gozdove Slovenije, 25 % jih pravi, da je to Gozdno gospodarstvo Celje, 15 % občina; polovica anketiranih (48%) odgovora ni poznalo.

Pri usmerjanju razvoja celjskih mestnih gozdov je bil v preteklih letih velik del aktivnosti posvečen pravni ureditvi, izboljševanju lastniške strukture, sodelovanju z lastniki gozdov, razvijanju infrastrukture in osveščanju javnosti. Dejavnosti so se razvijale postopno. Začetnim majhnim korakom v okviru opredeljene strategije so sledili prvi otipljivi rezultati, ki so postopoma ustvarjali pogoje za sprejemanje in zaupanje uporabnikov, lokalne uprave in politike. Pri razvoju in ozaveščanju pomena (mestnih) gozdov so se kot zelo učinkovite izkazale pozitivno naravnane dejavnosti in projekti, s katerimi so se mestni prebivalci, politiki in mediji lahko čim bolj poistovetili. Nekateri uspešni primeri iz preteklih let so bili gradnja gozdnih sprehajalnih poti, sanacija divjih odlagališč in prizadevanja za ohranjanje starih in mogočnih dreves. Projekti, pri katerih uspemo, da jih javnost vzame za svoje, pomenijo most k širšemu razumevanju pomena gozdov in podporo stroki. Vzpostavljeno zaupanje in zavezništvo širše javnosti omogoča nadaljevanje dolgoročno usmerjenega razvoja ter zmanjšuje odvisnost od naklonjenosti »dnevne« politike lokalnih oblasti. Obenem se s tem tudi ustvarjajo pogoji za aktivnejše sodelovanje javnosti v bodočih načrtovalskih procesih (Hostnik, 2004: 90).

Tudi v tujini se čedalje več avtorjev ukvarja s tematiko gozdov v mestih. Oglejmo si nekaj raziskav, opravljenih na Finskem, saj Finsko lahko zaradi visokega deleža gozdnatosti (75 %) primerjamo s Slovenijo.

Raziskovalci na Finskem so ugotovili, da je bližina gozda pomemben dejavnik pri oblikovanju tržne vrednosti atrijskih hiš v okrožju Salo na Finskem. Ugotovili so, da vsak kilometer oddaljenosti od najbližje gozdne površine zniža vrednost hiše povprečno za 5,9 %. Tista prebivališča, ki imajo pogled na gozd, na trgu dosegajo v povprečju 4,9 % višje cene kot prebivališča podobnih značilnosti brez pogleda na gozd (povzeto po Tyrväinen in Miettinen, 2000: 205).

Med prebivalci in predstavniki oblasti, ki so sodelovali v načrtovalnih skupinah pri participativnem načrtovanju mestnih gozdov v Helsinkih med letoma 1995 in 2002, so izvedli raziskavo o uspešnosti sodelovanja. Ugotovili so, da udeleženci menijo, da je participativni način preprečeval spore v postopku načrtovanja in povečal raven osveščenosti prebivalcev o zelenih površinah. Predstavniki oblasti so bili mnenja, da je participativni postopek pri načrtovanju v urbanih gozdovih koristen, dodajajo pa, da bi bili tudi sami sposobni pripraviti učinkovite načrte za te površine, saj je bil postopek za člane skupin vsebinsko in časovno prezahteven (time-consuming). Večina anketiranih je občutila, da so imeli udeleženci prevelika pričakovanja glede svojega vpliva pri odločanju v načrtovalnem postopku. Najpomembneje se jim je zdelo, da so prebivalci udeleženi predvsem pri opredeljevanju ciljev na gozdnih površinah na lokalni ravni ter v zgodnjih fazah načrtovanja (povzeto po Sipilä in Tyrväinen, 2005: 1).

Raziskovalci na Finskem gozdarskem inštitutu v Kannusu so izvedli anketo o gozdovih in gozdarstvu na Finskem. Za najpomembnejšo nalogo gozdarstva so anketirani opredelili vzdrževanje zdravja gozda. Tako mnenje so podali tudi lastniki gozdov, ki so bili med anketiranimi. Presenetljivo nizko sta se uvrstila produkcija lesa in zaposlitev. Anketirani so kot pomembno označili tudi biodiverzitetu, vendar večina vprašanih ni bila pripravljena plačevati višjih davkov za vzdrževanje biodiverzitete. Nekaj več kot polovica anketiranih sprejema golosek kot način gospodarjenja. Večina pa bi vseeno želela, da se postavi neka zakonska omejitev o največji dovoljeni površini za golosek. Opazili so, da so spremembe pri njihovem upravljanju z gozdovi, ki temelji na do narave bolj prijaznih načinih, v skladu z mnenjem javnosti, ki daje velik pomen okoljskim vlogam gozda (povzeto po Kangas in Niemeläinen, 1996: 269).

5.3 O GOZDOVIH ROŽNIKA IN GOLOVCA

O gozdovih Golovca in predvsem o gozdovih Rožnika je bilo že kar precej napisanega. V nadaljevanju bomo predstavili nekaj za nas pomembnejših raziskav.

V diplomskem delu Odnos lastnikov do svoje gozdne posesti na Rožniku (Zadravec, 2004) je bilo ugotovljeno, da je okvirno število lastnikov zasebnih posesti na Rožniku 341. V anketi je z odgovori na vprašalnik sodelovalo 126 anketiranih lastnikov gozdne posesti na Rožniku. Polovica anketiranih lastnikov je starih nad 60 let, večina (90 %) nima prihodka od teh gozdov. Večji delež (96,8 %) anketiranih lastnikov je gozdno posest na Rožniku podedoval. Dobra polovica lastnikov (57 %) si lastništvo teh gozdnih parcel deli. Velikost gozdne posesti je različna: dve tretjini (66 %) lastnikov ima posest veliko do enega hektara, 30 % med 1 in 5 ha, posesti, večje od 5 ha, so v lasti 4 % anketiranih lastnikov. Delež anketiranih lastnikov, ki izvajajo sečnjo, je 16 %. Gojitvena in varstvena dela opravlja le 9 % lastnikov. Kot najpogostejši razlog za neizvajanje sečnje so navedli, da za to niso usposobljeni (37 %) ter da za to niso fizično zmožni (24 %) in da sečnja za njih ni ekonomsko zanimiva (13 %).

Najzanimivejši podatek pa je prav gotovo njihova navezanost oziroma odnos do gozdne posesti na Rožniku. Avtorica je tako zapisala, da sta najbolj očitna dva nasprotna in hkrati skoraj enakovredna pola po deležih. Po eni strani je 45 % anketirancev pripravljenih prodati svojo lastnino, po drugi strani pa je 42 % takih, ki jo želijo ohraniti.

Čampa (1993) je v svoji anketi zajel vse lastnike zelenega pasu mesta Ljubljane s skupno površino 995 ha, od tega je 687 ha zasebnih gozdov. Ugotovil je, da 33 % vprašanih želi svoj gozd prodati ali zamenjati. Zadravec v svojem diplomskem delu ugotavlja, da njena

anketa ni najbolj primerljiva s Čampovo, saj je vzorec v njeni anketi manjši in se nanaša le na lastnike Rožnika, vendar lahko vseeno vidimo, da se v obeh raziskavah pojavlja težnja lastnikov urbanih gozdov po prodaji oz. zamenjavi, čemur bi moralo mesto Ljubljana začeti posvečati pozornost, če namerava odkupovati zasebne urbane gozdove. Visok odstotek pripravljenosti za prodajo gozdne posesti po eni strani in ohranitve po drugi lahko obenem povzroči nejasno situacijo v primeru pripravljenosti odkupa Mestne občine Ljubljana (povzeto po Zadravec, 2004: 47).

Rekreacijsko vlogo gozda v katastrski občini Zgornja Šiška (Rožnik, Šišenski hrib, Mostec) je v svojem diplomskem delu raziskoval Verlič, ki je ravno tako izvedel anketo med obiskovalci gozdov na tem območju. V anketo s priložnostnim vzorčenjem je zajel 417 oseb (43 % moških, 57 % žensk). Največ jih je prišlo na sprehod (60 %), 20 % na tek, na sprehod s psom (8 %), manjši deleži pa zaradi kolesarjenja, gostinske ponudbe ali nabiranja plodov. Vsaj enkrat tedensko je te gozdove obiskalo kar 70 % anketiranih (vsak dan 25 %). Kot najpogostejše dejavnike, ki jih motijo, so navedli: smeti, neizpraznjeni koši, nevzdrževanje obstoječe infrastrukture ter motoristi, kolesarji in spuščeni psi ter parkirani avtomobili in neurejen gozd. Avtor je z napravo GPS analiziral tudi dolžino in potek poti v teh gozdovih. Ugotovil je, da je v obravnavanem območju približno 13.250 m stez, poti in cest. Grajenih in načrtno izdelanih poti je približno 3.500 m, kar poda končno gostoto približno 330 m/ha.

Slika 3: Mreža poti na območju gozdov na Rožniku, v ozadju (desno zgoraj) Grajski hrib in Golovec. (Verlič, 2006: 44).

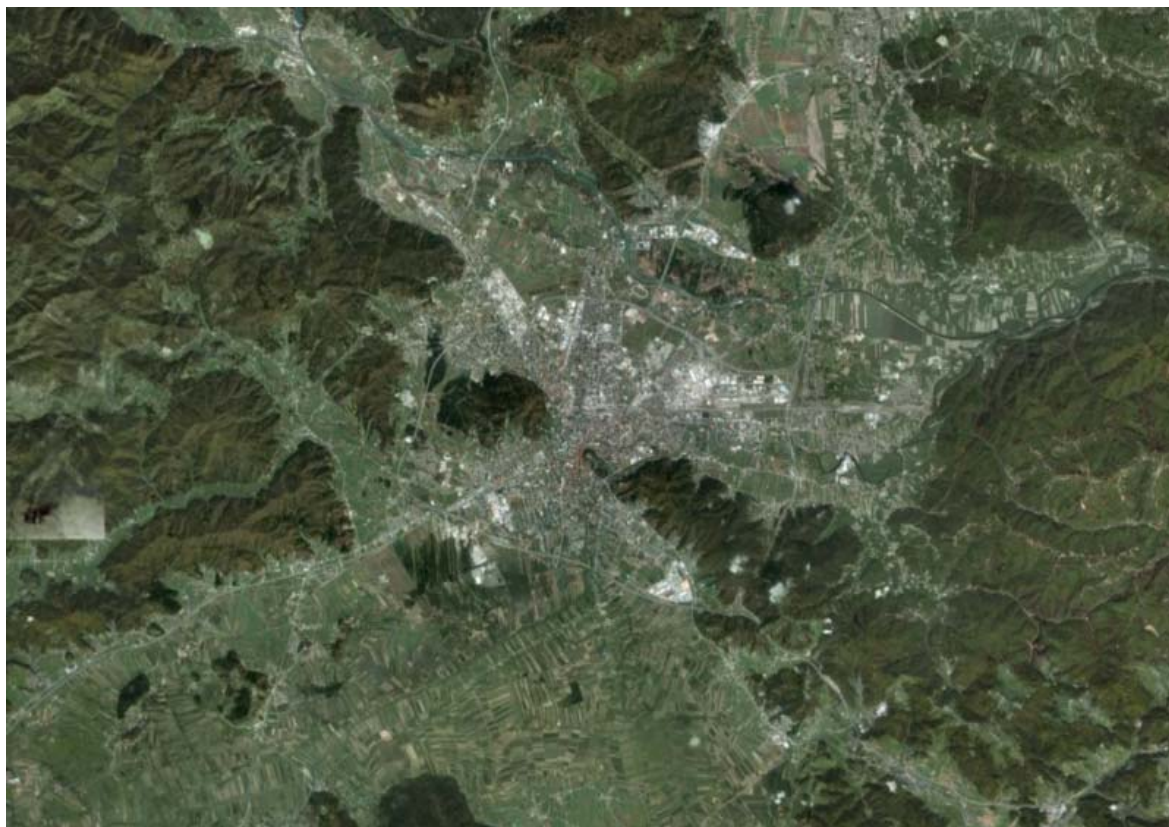
V diplomskem delu Urbani gozd Rožnik v ljubljanski mestni krajini (Škof, 2002) je avtor obravnaval urbani gozd Rožnik ter ugotovil, da je prepletanje funkcij na manjših površinah posebnost urbanih gozdov, da imajo urbani gozdovi pomembno vlogo pri načrtovanju rekreacije ter da je zaradi lege Rožnika rekreacija osrednja vloga teh gozdov. Izdelal je tudi karto opredeljenih površin na območju Rožnika ter karto lege zasebnih gozdov, predlaganih za prednostni odkup.

Z veliko gotovostjo lahko trdimo, da so gozdovi Rožnika zaradi svoje lege in dostopnosti bolj obiskani kot gozdovi na Golovcu, kar se kaže tudi v številčnosti obravnav v gozdarski literaturi. Precej podrobno obravnavo gozdov na Golovcu je izpeljal Osanič v svojem diplomskem delu Načrtovanje funkcij v urbanem gozdu na primeru ljubljanskega Golovca (2002). Avtor je v svojem delu izdelal prilagojen gozdnogojitveni načrt za potrebe urbanega gozda ter raziskoval razlike in prilagoditve v primerjavi s klasičnim gojitvenim načrtom. Ob tem je sledil načelu mnogonamenskosti gozda in s tem upoštevanju možnosti za proizvodnjo lesa ob izraziti poudarjenosti rekreacijske funkcije. V nalogi je ugotavljal obiskanost gozda s štetjem obiska. Ugotovil je, da je zahodni del območja, ki je bližje mestu, tudi bolj obiskan. V prilagojenem gojitvenem načrtu je oblikoval posebno načrtovalno enoto, ki jo omejuje vplivni radij rekreacijske funkcije, z enotnim dolgoročnim gojitvenim ciljem, preostali del pa je obravnaval na klasičen način, kjer način gospodarjenja določa lesnoproizvodni cilj.

6 OPREDELITEV OBMOČJA IN POPULACIJE

6.1 GOZDOVI ROŽNIKA IN GOLOVCA – OPREDELITEV OBMOČJA

Za lažje razumevanje razmerij med mestom in gozdom si najprej oglejmo prostor, v katerem leži Ljubljana. Na območju Ljubljanske kotline (nadmorska višina okoli 300 m) je bil pred približno 3000 leti med Grajskim in Šišenskim hribom odtok vodá velikega jezera (barja). Kotlina je na zahodu omejena z vzpetinama Rožnik in Šišenski hrib (394 oz. 429 m), na jugu in jugovzhodu leži hrib Golovec (438 m), na južnem delu mestnega središča oz. v samem središču je Grajski grič (376 m), nižje na jugu je barje, na sever se ravnina razteza proti Šmarni gori (669 m) in Rašici (642 m), na vzhodu pa je ravnina do Zaloga brez vzpetin (Kočar, 1993: 50–51).

Slika 4: Satelitski posnetek širšega območja Ljubljane (Google Earth, 2009).

Avtorja prispevka Gozd in drevje v mestni krajini Ljubljane (Kovač in Golob, 1993) sta ocenila dostopnost do gozdov na Rožniku, Golovcu in Grajskem hribu. Zapisala sta, da že bežen pogled na karto ekosistemskih tipov¹ odkriva, da je urbanizacija na tem področju nekako presegla javni interes, saj se številni zaselki oziroma predeli dobesedno vrinjajo v gozd. S tega vidika je problematičen predvsem Golovec, ki je težko dostopen javnosti, tudi Grajski hrib, kjer stanje zaradi zgodovine naseljevanja niti ne more biti drugačno, in pa Rožnik, kjer nasilnega vrinjanja sicer ni, vendar je stik z urbano okolico v večjem obsegu zelo tesen (Kovač in Golob, 1993: 77).

Ugotovila sta tudi, da so površinski deleži ekosistemskih tipov, ki jih pokrivata najpomembnejša kompleksa gozdov (Rožnik in Golovec), skoraj enaki, kar pomeni, da sta Rožnik in Golovec za rekreacijo potencialno enako pomembna. To je tudi eden izmed razlogov, da smo se odločili v anketo zajeti gozdove Rožnika in Golovca, saj smo želeli spoznati podobnosti in razlike v odnosu obiskovalcev do teh gozdov.

6.1.1 Rožnik

Prvotno poimenovanje za Rožnik naj bi bilo Rusovec, po rdeči (rusi) zemlji, današnji Rožnik pa naj bi bil prevod nemškega razumevanja prvotne besede (Rosenbach (pach), tudi Rosenberg) (Ovsec, 1982, cit. po Kočar, 1993: 56).

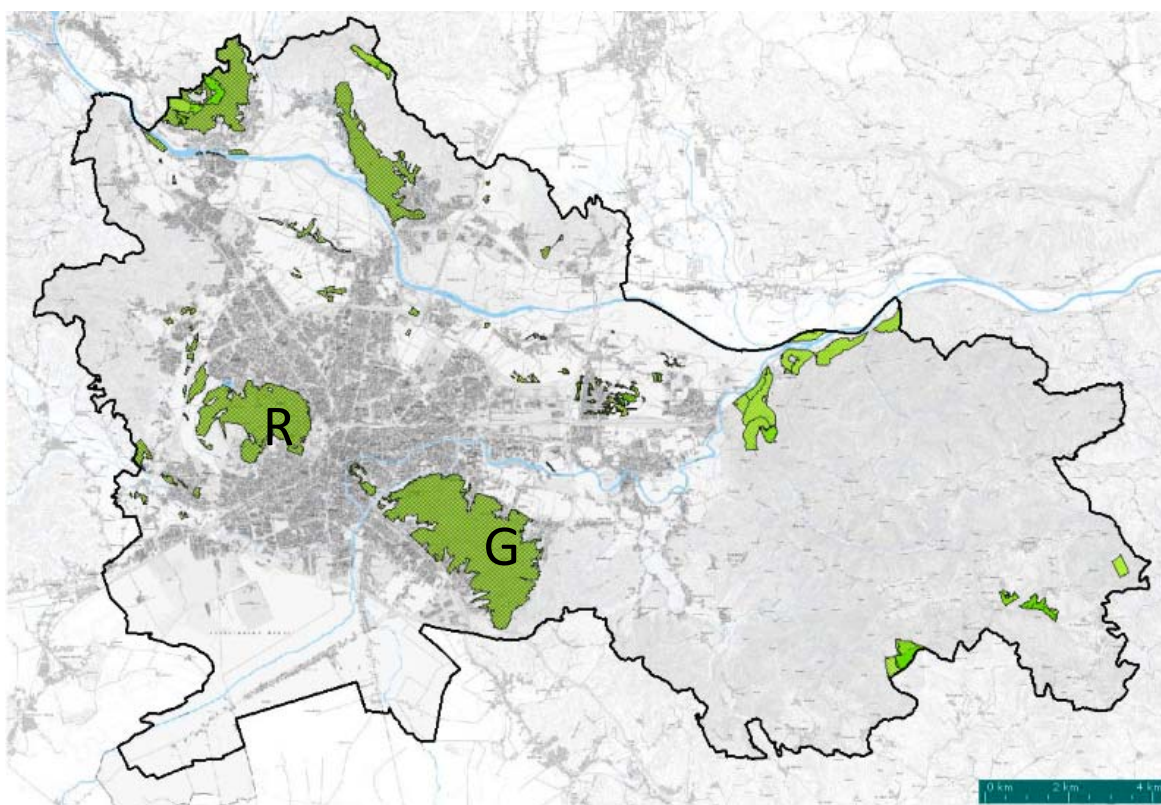
V diplomskem delu uporabljamo izraz gozdovi Rožnika (gozdovi na Rožniku), pod tem izrazom pa so zajeti gozdovi Rožnika v širšem pomenu. Opredelitev območja gozdov Rožnika je povzeta po opredelitvi območja, kot ga v svojem diplomskem delu predlaga Škof (Urbani gozd Rožnik v ljubljanski mestni krajini, 2002), in obsega 335 ha.

Ta površina zajema gozdove pod Rožnikom, ki se razprostirajo vse od zahodne ljubljanske obvoznice do Rožne doline in Večne ceste na južni strani Rožnika. Naprej obsega gozdove Rožnika s Cankarjevim vrhom do Drenikovega vrha, ki pokriva južno pobočje Rožnika in zajema tudi območje živalskega vrta Ljubljana. V tem delu smo obravnavali tudi območje Šišenskega hriba in gozdove Tivolskega vrha do gozdnega roba ob parku Tivoli. Tivolski gozdovi mejijo na Spodnjo in Zgornjo Šiško. Sledijo še območje rekreativnega centra Mostec in območji malega in velikega Rakovnika in nazadnje koseški gozdovi, ki ležijo na severozahodnem delu območja, ki z vsemi zgoraj naštetimi deli predstavlja zaokroženo celoto, povsem obdano s strogim mestnim okoljem (Škof, 2002: 14).

¹ Ekosistemski tipi: gozdovi, njive, travniki, stanovanjske soseske, vode, industrijska območja ...

6.1.2 Golovec

Za opredelitev površine gozdov na Golovcu smo se oprli na definicijo območja, ki jo je v svojem diplomskem delu Načrtovanje funkcij v urbanem gozdu na primeru ljubljanskega Golovca (2002) uporabil Osanič. Površina tega območja zavzema 675 ha. Izbrano območje zavzema greben od Gruberjevega prekopa do mesta, ki ga zaznamuje avtocestni obroč okoli Ljubljane. Na tem mestu poteka predor pod Golovcem in gozd nad njim je hkrati edina naravna vez med notranjostjo obroča in zunanjim okoljem, kjer nam ni potrebno prečkati avtoceste. Po Golovcu je speljana tudi pešpot, ki je del Poti ob žici, ter makadamska cesta, ki povezuje predel London in Spodnjo Hrušico. Najvišja točka je vrh Mazovnik (450 m), mimo katerega pelje pešpot, po kateri pridemo do vasi Orle (povzeto po Osanič, 2002: 26–27).

Slika 5: Prikaz območij gozdov na Rožniku (R) in Golovcu (G) (karta varovalnih gozdov in gozdov s posebnim namenom v Mestni občini Ljubljana) (Urbinfo, 2010).

6.2 OBISKOVALCI GOZDOV NA ROŽNIKU IN GOLOVCU – OPREDELITEV POPULACIJE

Gozdovi Rožnika in Golovca ležijo v osrednjem delu Ljubljane. Mestna občina Ljubljana se razteza na površini 275 km² in ima 267.760 prebivalcev (Slovenske občine ..., 2009: 88). Če prištejemo še ne ravno malo študentov ter oseb, ki delajo in stanujejo v Ljubljani, nimajo pa stalnega prebivališča v Ljubljani, je število potencialnih obiskovalcev gozdov na Rožniku in Golovcu kar precejšnje. Prebivalci Ljubljane imajo na voljo tudi druge gozdne površine (Šmarna gora, Rašica, gozdovi ob Savi, Toško čelo ipd.), vendar pa se bomo v diplomskem delu omejili na Rožnik in Golovec ter tako opredelili populacijo, ki jo obravnavamo: obiskovalci gozdov na Rožniku in Golovcu.

7 METODE DELA - ANKETA

Da bi pridobili mnenje javnosti o gozdovih na Rožniku in Golovcu, smo se odločili za izvajanje ankete med obiskovalci teh gozdov, saj menimo, da so prav »uporabniki« teh gozdov pomembni deležniki pri oblikovanju gozdnogospodarskih ciljev za te gozdove. Odločili smo se za izvedbo neverjetnostnega vzorčenja, ki je v praksi precej razširjeno ter tudi najbolj primerno za obseg in možnosti znotraj diplomskega dela. Uporabili smo dve obliki priložnostnega vzorčenja, in sicer opravljanje ankete med udeleženci prireditve in anketo na svetovnem spletu (povzeto po Kalton in Vehovar, 2001: 169).

7.1 OBLIKOVANJE ANKETNEGA VPRAŠALNIKA

Vprašalnik je oblikovan v štirih sklopih. Prvi sklop zajema splošna vprašanja, drugi obravnava vprašanja glede gozdov na Rožniku, tretji vprašanja glede gozdov na Golovcu, v zadnjem sklopu pa so ponovno splošna vprašanja ter vprašanja o osebnih podatkih (spol, starost, status ...). Prvi in četrti sklop vprašanj so reševali vsi anketirani, drugi in tretji sklop pa tisti anketirani, ki so se opredelili kot obiskovalci gozdov na Rožniku ali obiskovalci gozdov na Golovcu.

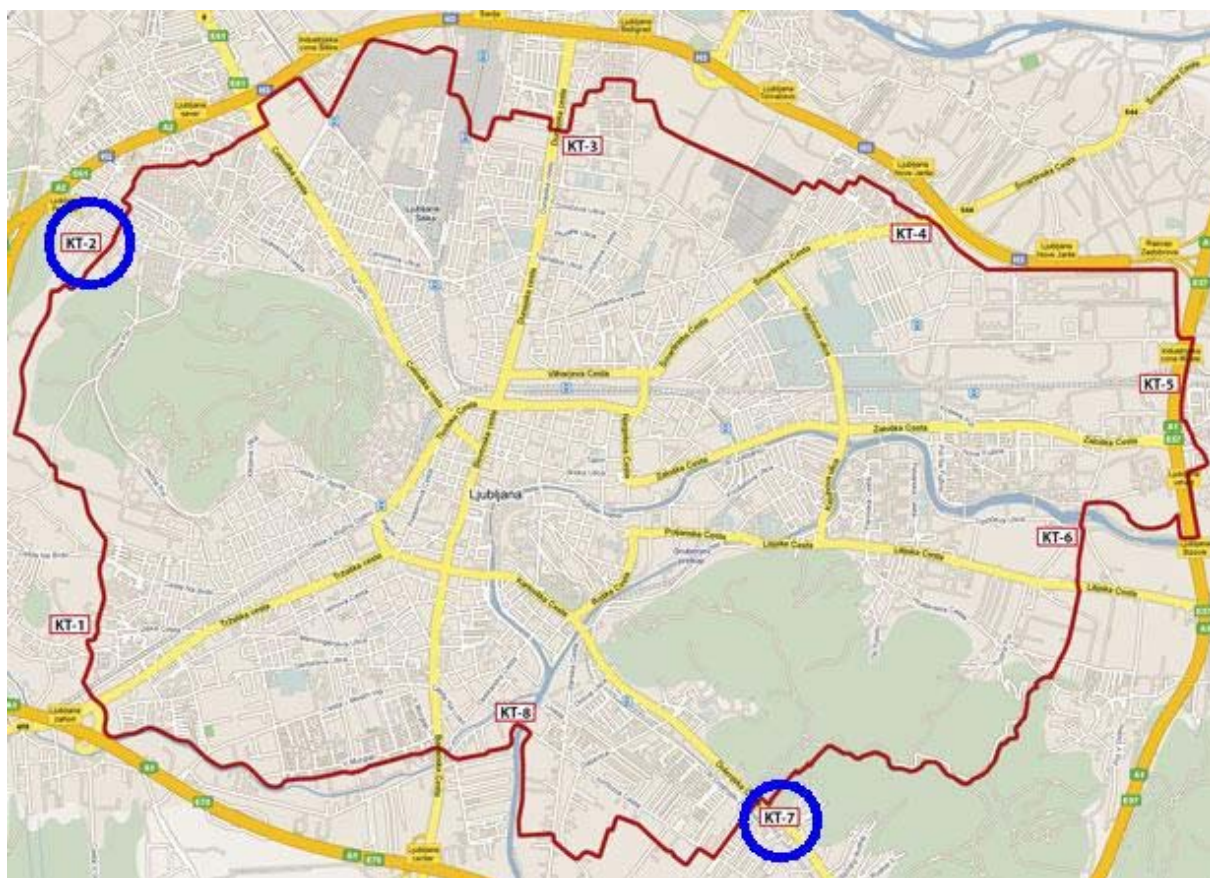
Anketni vprašalnik smo oblikovali tako, da bi dobili odgovore na več vprašanj, ki nas zanimajo. Pri vseh vprašanjih (razen pri zadnjem) so bili odgovori že ponujeni, tako da so anketiranci samo obkroževali odgovore, kar je olajšalo reševanje anketnega vprašalnika in skrajšalo čas reševanja. Večinoma je bil mogoč samo en odgovor, kjer pa je bilo mogočih več odgovorov, je bilo to izrecno poudarjeno. Za konec smo dodali vprašanje oz. možnost, da anketirani dopišejo svoje predloge, mnenja ali opažanja o gozdovih na Rožniku in Golovcu. Anketni vprašalnik je v prilogi A.

7.2 TESTIRANJE ANKETNEGA VPRAŠALNIKA

Preden smo vprašalnik dokončno oblikovali, smo ga testirali z anketiranjem naključnih mimoidočih v Mostecu v ponedeljek, 4. maja 2009, med 11h in 12h dopoldne. Za sodelovanje smo prosili 13 mimoidočih, 10 jih je bilo pripravljenih sodelovati. S testiranjem vprašalnika smo želeli ugotoviti, ali so vprašanja napisana razumljivo, ali so odgovori, ki so podani, smiselni ter predvsem to, koliko časa traja izpolnjevanje vprašalnika. Pri nekaterih vprašanjih smo nato slogovno popravili besedilo, vprašalnik smo lektorirali, dodelali smo videz vprašalnika. Ker ni bilo večjih vsebinskih sprememb vprašalnika, smo tudi odgovore prvih 10 anketirancev vključili v obdelavo rezultatov.

7.3 IZVAJANJE ANKETE

Anketo smo izvajali v dveh delih. Prvi del anketiranja smo izvedli v soboto, 9. maja 2009, v okviru prireditve 53. Pohod ob žici. Pohod ob žici je vsakoletna prireditev, posvečena spominu na okupirano Ljubljano, ki je bila med letoma 1942 in 1945 ograjena z bodečo žico. Trasa Poti ob žici (prej Pot spominov in tovarištva) je speljana po trasi takratne bodeče žice. Ker je precejšen del pohodnikov tudi občasni ali redni obiskovalci gozdov na Rožniku in Golovcu, smo se odločili, da je to primerna priložnost za izvajanje ankete. Anketo smo izvajali na dveh točkah, in sicer pri Koseškem bajerju (KT 2) ter na križišču Dolenjske ceste in Peruzzijske ceste na Rudniku (KT 7). Na vsaki točki smo imeli postavljeno mizo z dvema klopema, anketiranci so si lahko postregli s piškoti in z bonboni. Vsak, ki je sodeloval v anketi, je prejel navaden svinčnik z radirko, razdelili smo tudi zloženke Zavoda za gozdove Slovenije o gozdnem bontonu, gozdnih požarih in o varnem delu v gozdu. Izvajanje ankete je potekalo med pol sedmo in deseto uro dopoldne.

Slika 6: Trasa Pohoda ob žici ter označeni lokaciji, kjer smo izvajali anketo (Trasa Pohoda..., 2009).

Drugi del anketiranja je potekal na spletu. Anketo smo postavili na portalu: www.surveymonkey.com, ki omogoča zbiranje, prenašanje in analiziranje rezultatov.

Anketni vprašalnik je bil objavljen na naslovu:

http://www.surveymonkey.com/s.aspx?sm=TmBmChue9u2vUOnmcOGmDA_3d_3d.

Anketo smo oglaševali na različnih naslovih, da smo zajeli čim širši krog ljudi, ki bi lahko bili obiskovalci gozdov na Rožniku in na Golovcu. Tako smo o izvajanju ankete obvestili obiskovalce spletnih strani:

- <http://med.over.net> - zelo obiskan splošen forum,
- <http://www.pesjanar.si/forum/index.php> - forum o psih in drugih živalih,
- <http://www.hribi.net/> - portal za planince ter obiskovalce hribov in gora,
- <http://rescue.facelock.net/> - forum, namenjen vodnikom reševalnih psov,
- <http://www.tekaskiforum.net/> - forum, na katerem se zbirajo rekreativni tekači,
- <http://www.umanotera.org/> - Slovenska fundacija za trajnostni razvoj.

Pri širjenju novice o izvajanju ankete za diplomsko nalogo smo uporabili sodobno spletno družabno mrežo Facebook in seveda elektronsko pošto. Za objavo povezave do spletne ankete smo prosili še nekaj drugih vladnih in nevladnih organizacij s področja okolja, vendar, žal, od njih nismo prejeli odgovorov.

Anketa na spletu je potekala od sobote, 30. maja 2009, od 13h do petka, 19. junija 2009, do 19h, torej 20 dni.

Za izvedbo obeh delov anket smo porabili približno 75 evrov ter približno 30 ur za vnašanje in obdelavo rezultatov v programu Microsoft Office Excel.

7.4 ODZIV

Odziv na anketo je bil, presenetljivo, zelo pozitiven in precejšen, saj smo dobili odgovore kar 788 anketirancev. V anketi je sodelovalo 852 oseb, vendar pa nekaj anketiranih (7,5 %) vprašalnika ni izpolnilo do konca.

Preglednica 1: Pregled vseh in uporabljenih anketnih vprašalnikov po posameznih delih anketiranja.

	Vsi vprašalniki	Uporabni vprašalniki
Mostec, 4. maj 2009	10	10
Koseški bajer, 9. maj 2009	168	149
Rudnik, 9. maj 2009	169	166
Spletna anketa, 30. maj–19. junij 2009	505	463
Skupaj	852	788

Za primerjavo lahko navedemo, da je raziskava Slovensko javno mnenje 1997, ki jo je izvedel Center za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij pri Fakulteti za družbene vede v Ljubljani, temeljila na odgovorih 1005 oseb, izbranih na način slučajnostnega izbora na podlagi registra prebivalstva Slovenije (povzeto po Malnar in Šinko, 1998: 279–280).

Število anketiranih je v našem primeru tako kar precejšnje, vendar, žal, naša anketa ne temelji na slučajnostnem vzorčenju, saj za takšno raziskavo v okviru diplomske naloge ni ne kadrovskih in ne finančnih pogojev. Zato smo poskušali z objavami o izvajanju ankete na čim bolj različnih spletnih zbirališčih (forumi, portali) ter z izvajanjem ankete na množični rekreativni prireditvi zagotoviti čim večji vzorec anketiranih različnih starosti, ki bo lahko relevanten pripomoček pri nadaljnjem delu z gozdovi Rožnika in Golovca.

8 REZULTATI

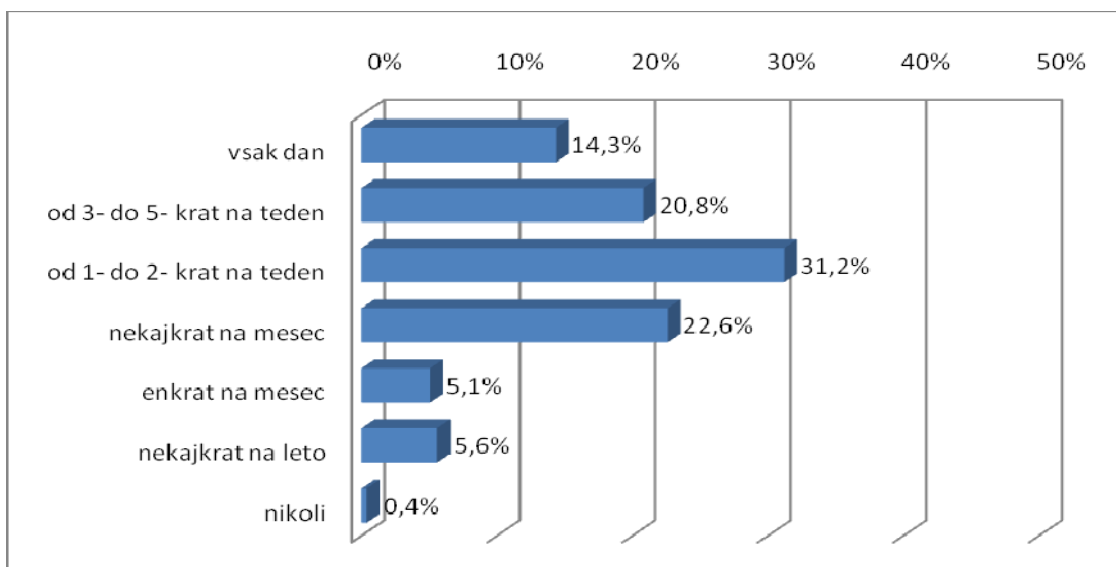
V nadaljevanju bomo prikazali rezultate ankete po posameznih vprašanjih.

V prilogi B so zbrani odgovori na vsa vprašanja po absolutnem številu in relativnih deležih ter odgovori, ki so jih anketirani zapisali pod 'Drugo'. V prilogi B so zbrani tudi predlogi, pripombe in opažanja anketiranih o gozdovih na Rožniku in Golovcu.

Pod grafikoni se nahaja število anketiranih, ki so odgovorili na posamezno vprašanje. Na določena vprašanja namreč nismo dobili odgovorov vseh anketiranih. Tako se ponekod pojavi vrednost (n), ki je manjša od števila vseh anketiranih, ki naj bi na določeno vprašanje odgovorili.

8.1 PRVI SKLOP VPRAŠANJ

1) Kako pogosto hodite v gozd (ni pomembno v katerega)?

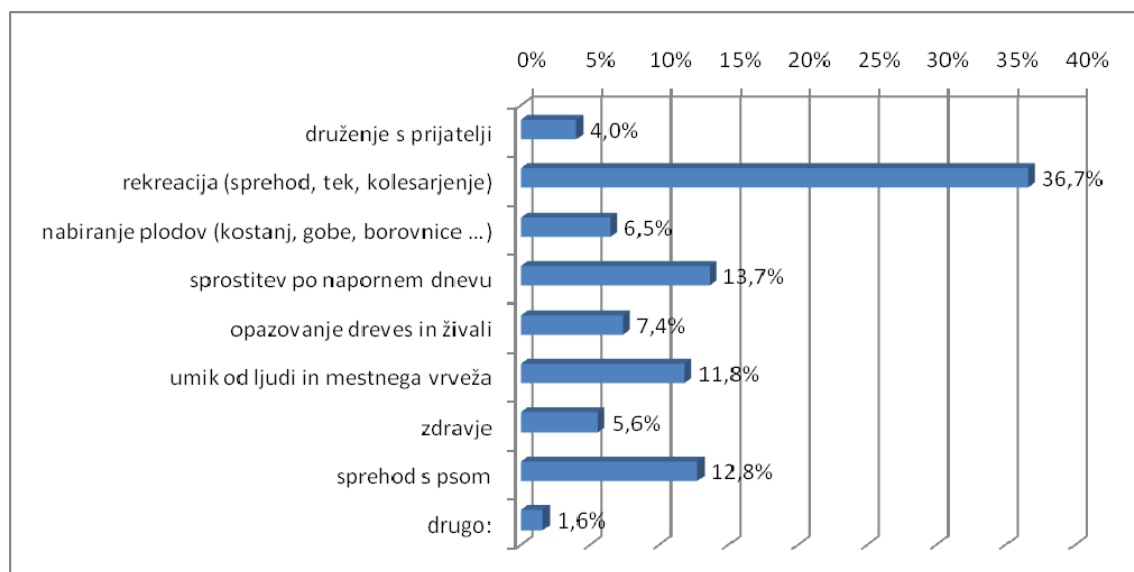

n = 788

Slika 7: Rezultati o pogostosti obiskovanja gozdov.

Vsak dan se v gozd odpravi 14,3 % anketiranih, večkrat na teden 20,8 %, največ (31,2%) jih gre v gozd enkrat ali dvakrat tedensko, nekajkrat na mesec 22,6 %, nekajkrat na leto pa 5,6 % anketiranih. Nikoli ne gre v gozd le 0,4 % oziroma 3 anketirani.

2) Obkrožite dva za Vas najpomembnejša razloga za obisk gozda.

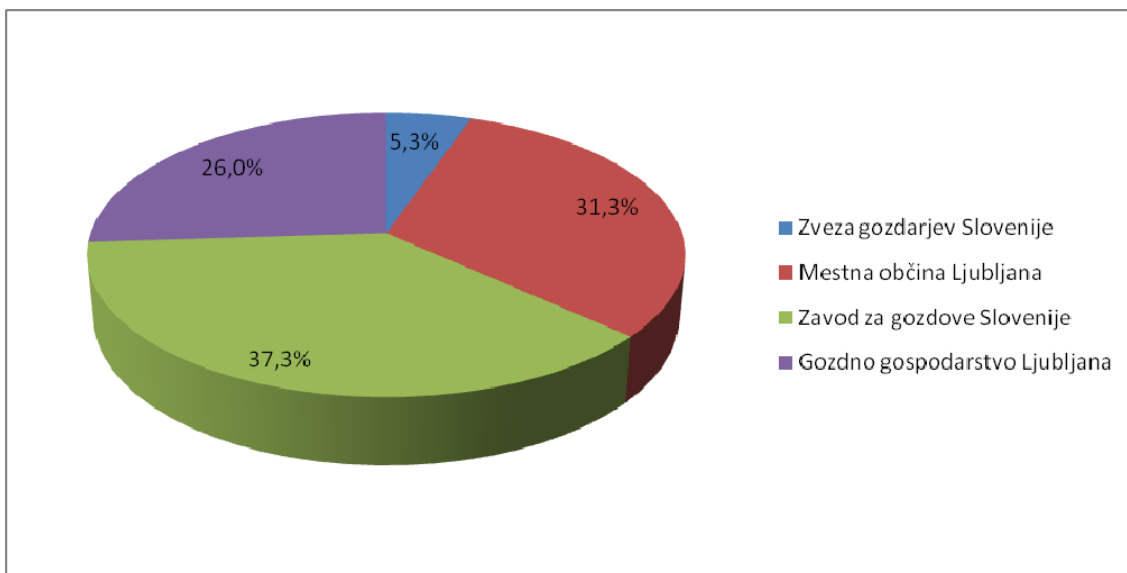

n = 788

Slika 8: Razlogi za obisk gozdov.

Anketirani so morali pri tem vprašanju označiti dva za njih najpomembnejša razloga za obisk gozda. Daleč najpomembnejši razlog za obisk gozda med anketiranimi je rekreacija, saj je to poglaviten razlog za 36,7 % vprašanih. Naslednji in med seboj približno enakovredni razlogi so sprostitev po napornem dnevu (13,7 %), sprehod s psom (12,8 %) in umik od ljudi in mestnega vrveža (11,8 %). Naslednja skupina razlogov za obisk gozda po pomembnosti so opazovanje dreves in živali (7,4 %), nabiranje plodov (6,5 %), zdravje (5,6 %) ter druženje s prijatelji (4,0 %). Kot druge razloge za obisk gozda (1,6 %) so zapisali: služba, lov, sečnja, orientacijski teki, pot do šole, sprehod z otrokom, skavtske aktivnosti in fotografiranje.

3) Katera organizacija po Vašem mnenju skrbi za gozdove na Rožniku in Golovcu (izdeluje načrte, odloča, katero drevice se sme posekati, skrbi za gozdne učne poti ipd.)?

n = 788

Slika 9: Katera organizacija skrbi za gozdove na Rožniku in Golovcu.

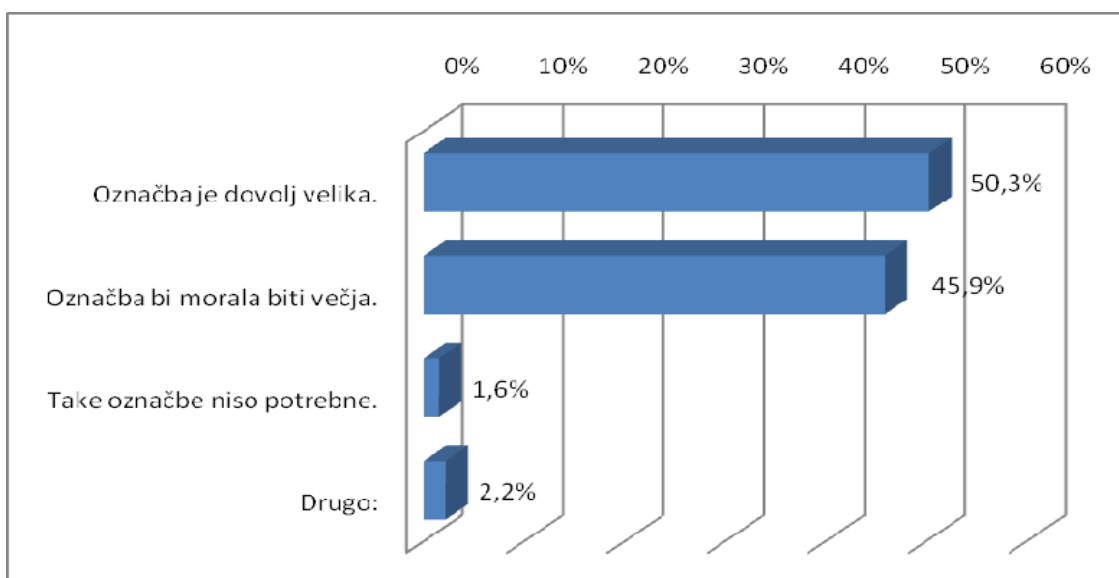
Največ vprašanih (37,3 %) je odgovorilo, da je organizacija, ki skrbi za gozdove na Rožniku in Golovcu, Zavod za gozdove Slovenije. Skoraj tretjina (31,3 %) anketiranih meni, da je to Mestna občina Ljubljana, dobra četrtina (26,0 %), da je to Gozdno gospodarstvo Ljubljana. Majhen delež (5,3 %, 42 anketiranih) pa meni, da je za te gozdove odgovorna Zveza gozdarjev Slovenije, organizacija, ki smo si jo za potrebe te ankete preprosto izmislili.²

² Pred nekaj desetletji je obstajala Zveza gozdarjev SRS – Zveza gozdarjev Socialistične republike Slovenije.

4) Na fotografiji je označba za delo v gozdu. Kakšno je Vaše mnenje?

- a) Označba je dovolj velika.
- b) Označba bi morala biti večja.
- c) Take označbe niso potrebne.
- d) Drugo: _____

n = 771

Slika 10: Primernost velikosti označbe za delo v gozdu.

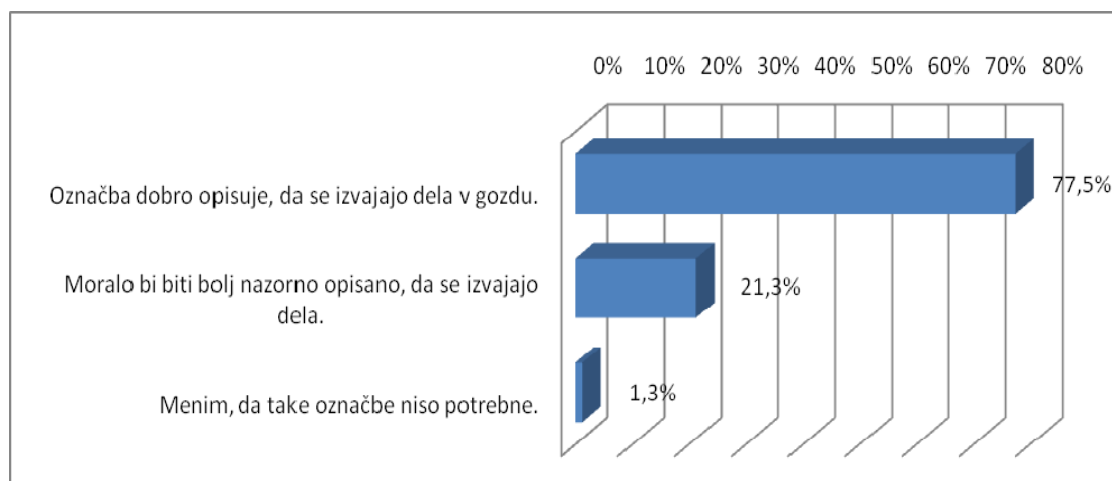
Polovica anketiranih (50,3 %) meni, da je označba dovolj velika. Malo manj kot polovica (45,9 %) pa je mnenja, da bi morala biti označba večja. Le 12 anketiranih (1,6 %) meni, da take označbe niso potrebne, 2,2 % anketiranih pa je označilo odgovor »Drugo« in zraven zapisalo, da ni jasno, na katero območje se nanaša, da bi morala biti označba na tabli, ki bi stala posebej, da ni pregledna ipd.

5) Na fotografiji je označba za delo v gozdu. Kakšno je Vaše mnenje?

Slika 11: Fotografija označbe za delo.

- a) Označba dobro opisuje, da se izvajajo dela v gozdu.
- b) Moralo bi biti bolj nazorno opisano, da se izvajajo dela v gozdu.
- c) Menim, da take označbe niso potrebne.

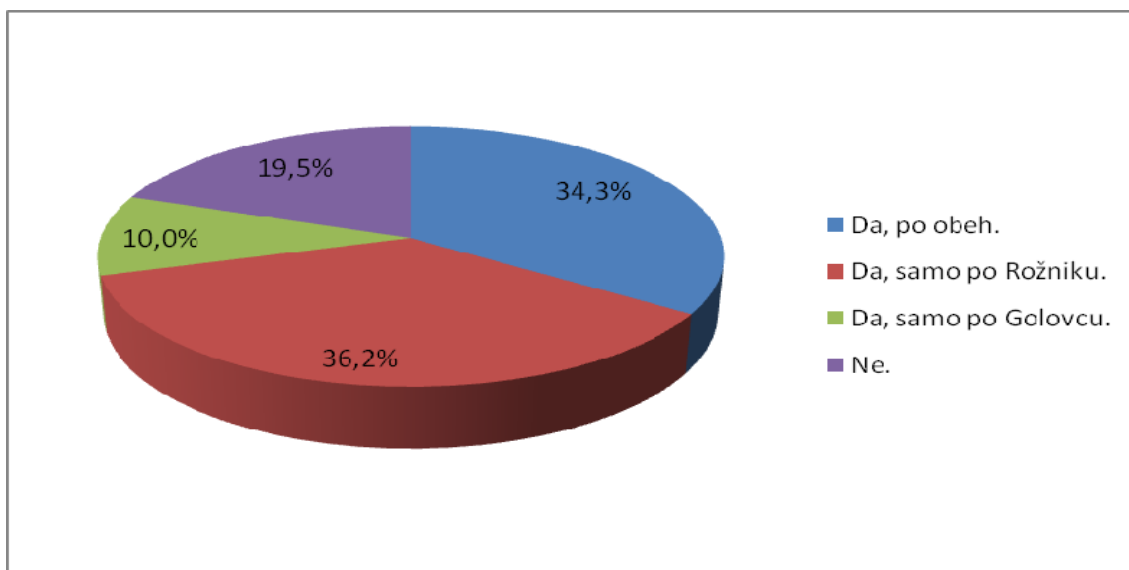

n = 715

Slika 12: O primernosti vsebine označbe za delo v gozdu.

Večina anketiranih (77,5 %) meni, da označba dobro opisuje, da se izvajajo dela v gozdu. Dobra petina (21,3 %) pa meni, da bi moralo biti bolj nazorno opisano, da se izvajajo dela. 1,3 % anketiranih je mnenja, da take označbe niso potrebne.

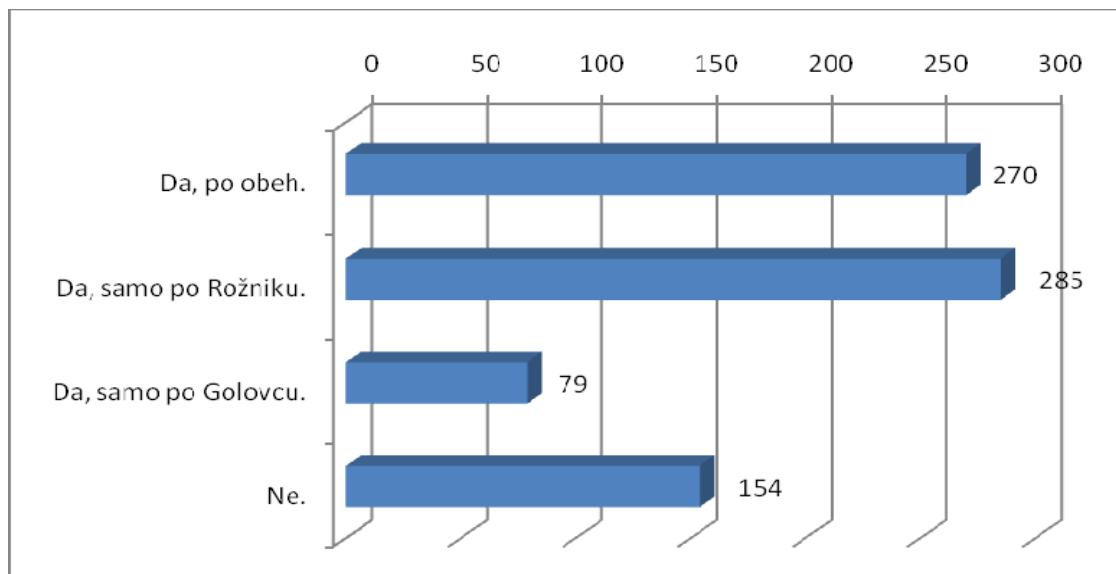
6) Ali se kdaj sprehajate/tečete/kolesarite po gozdovih na Rožniku in Golovcu?

n = 788

Slika 13: Deleži anketiranih obiskovalcev glede na obiskovanje gozdov na Rožniku in Golovcu.

Od 788 anketiranih je 34,3 % obiskovalcev gozdov tako na Rožniku kot na Golovcu, 36,2 % obiskuje samo gozdove na Rožniku, 10,0 % pa samo gozdove na Golovcu. Delež vprašanih, ki niso obiskovalci gozdov na Rožniku in Golovcu, je slaba petina (19,5 %). Tisti, ki so se opredelili za zadnjo skupino, so reševanje vprašalnika nadaljevali v zadnjem sklopu in niso izpolnjevali vprašanj o gozdovih Rožnika in Golovca, saj smo vseeno želeli pridobiti mnenja obiskovalcev teh gozdov.

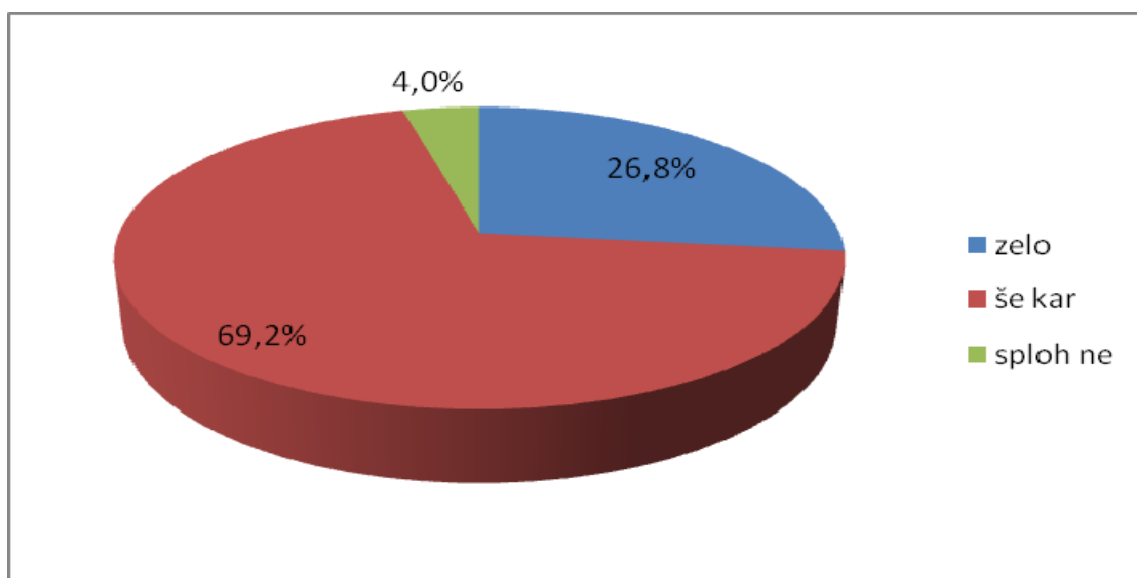
n = 788

Slika 14: Število anketiranih glede na obiskovanje gozdov na Rožniku in Golovcu.

V absolutnih številih pa smo dobili naslednje rezultate: anketo je rešilo 788 oseb, od tega je 270 obiskovalcev gozdov na Rožniku in Golovcu, 285 samo gozdov Rožnika, 79 samo gozdov Golovca ter 154 anketiranih, ki niso obiskovalci teh gozdov. Tako smo mnenje o gozdovih na Rožniku dobili od 555 anketiranih ter o gozdovih na Golovcu od 349 anketiranih.

8.2 O GOZDOVIH NA ROŽNIKU

7) Ali ste zadovoljni z urejenostjo gozdov na Rožniku?

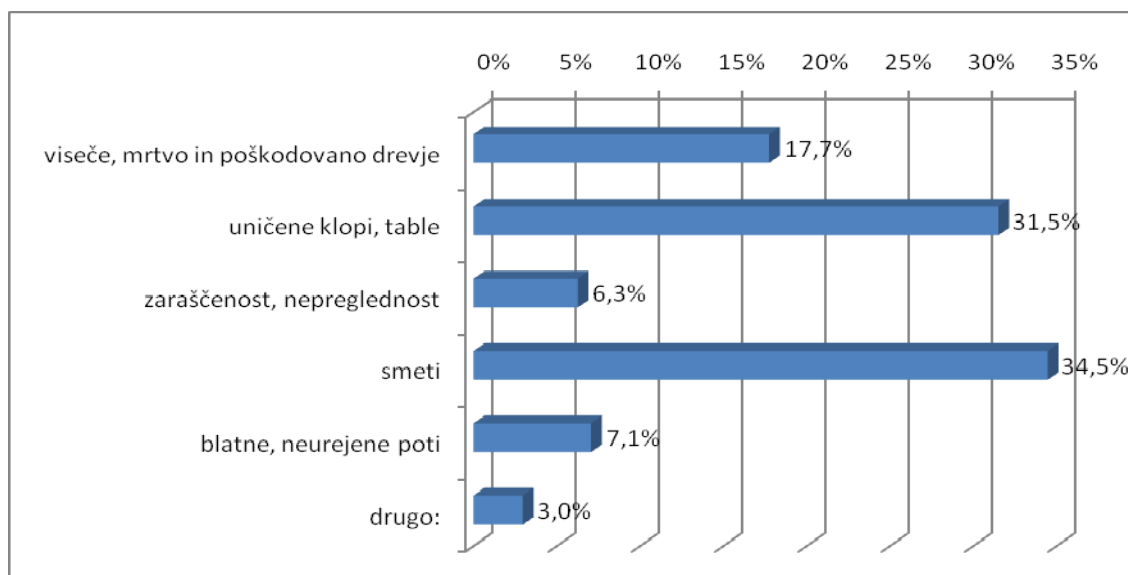

n = 555

Slika 15: O urejenosti gozdov na Rožniku.

Večina je odgovorila, da so relativno zadovoljni z urejenostjo gozdov na Rožniku (69,2 %), zelo zadovoljnih s temi gozdovi je dobra četrtina vprašanih (26,8 %), manjši delež anketiranih (4,0 %) pa z urejenostjo gozdov na Rožniku ni zadovoljnih.

7a) Kaj Vas najbolj moti?

n = 555

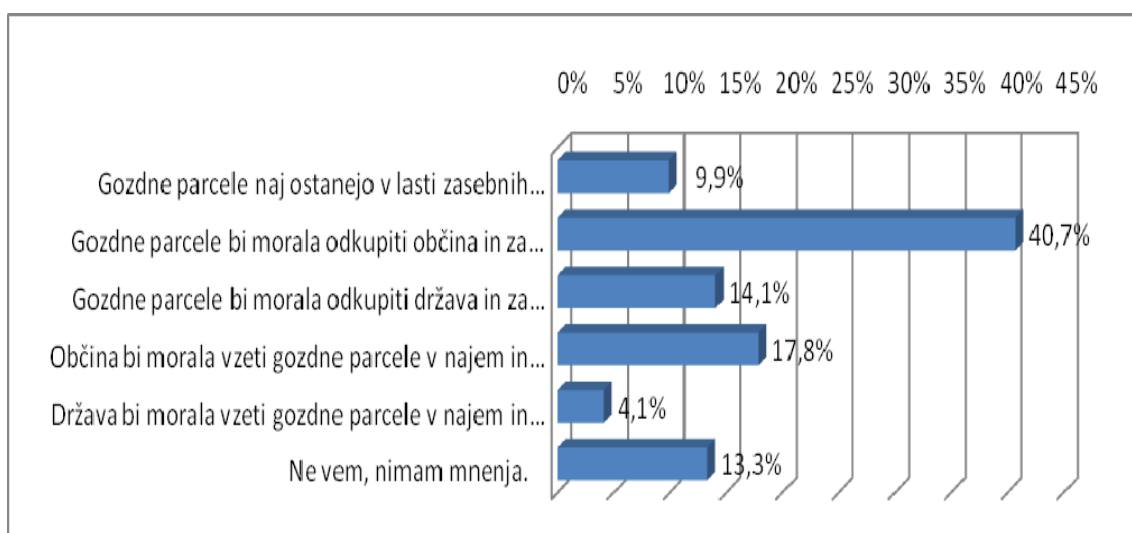
Slika 16: Najpogostejši dejavniki, ki motijo anketirane obiskovalce gozdov na Rožniku.

Pri tem vprašanju so anketirani lahko obkrožili več odgovorov. Najpogosteje naveden razlog so smeti (34,5 %), skoraj enako pogosto naveden razlog so tudi uničene klopi in table. Sledi viseče, mrtvo in poškodovano drevje (17,7 %), blatne, neurejene poti (7,1 %) ter zaraščenost, nepreglednost (6,3 %). Kot drugo (3,0 %) so navedli: podrtija na Drenikovem vrhu, pasji iztrebki, slabo označene poti, erozija poti, neurejene učne poti, slabo označeno drevje, ki je del učne poti, poškodbe na drevju, neurejena trim steza, preveč posekanih dreves, prevelika gneča, človeški iztrebki, inštalacije adrenalinskega parka idr.

8) Kako bi moralo biti po Vašem mnenju urejeno lastništvo gozdov na Rožniku?

Ponujeni odgovori so bili:

- a) Gozdne parcele naj ostanejo v lasti zasebnih lastnikov.
- b) Gozdne parcele bi morala odkupiti občina in za gozd skrbeti tako, da bo urejen za obiskovalce.
- c) Gozdne parcele bi morala odkupiti država in za gozd skrbeti tako, da bo urejen za obiskovalce.
- d) Občina bi morala vzeti gozdne parcele v najem in skrbeti za urejenost gozda.
- e) Država bi morala vzeti gozdne parcele v najem in skrbeti za urejenost gozda.
- f) Ne vem, nimam mnenja.

n = 555

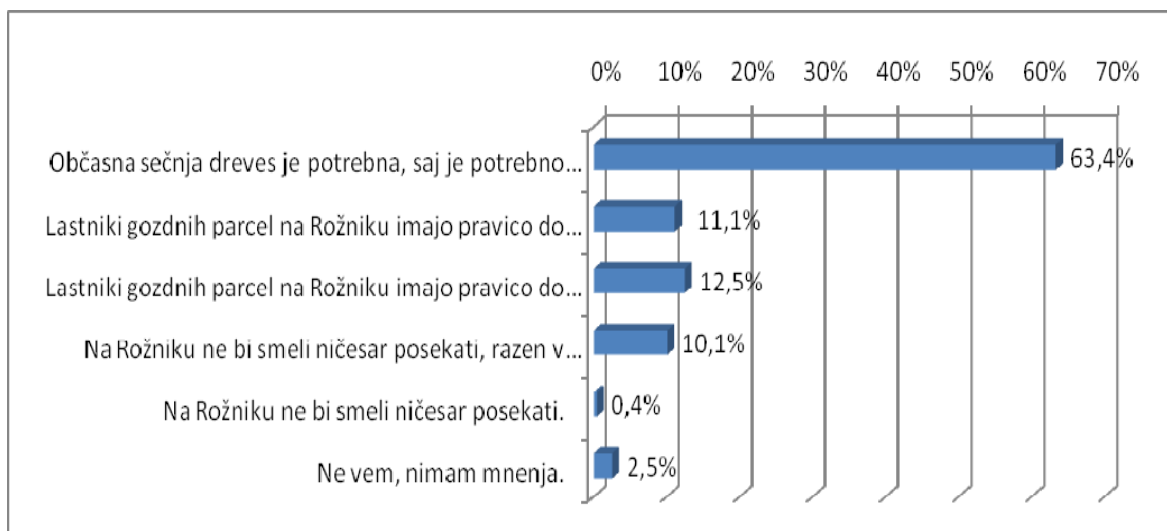
Slika 17: O načinu ureditve lastništva gozdov na Rožniku.

Največji delež anketiranih (40,7 %) meni, da bi gozdne parcele morala odkupiti občina in za gozd skrbeti tako, da bo urejen za obiskovalce. Slaba petina (17,8 %) meni, da bi morala občina gozdne parcele vzeti v najem in skrbeti za urejenost gozda. Da bi morala gozdne parcele odkupiti država, je mnenja 14,1 % vprašanih. Desetina vprašanih (9,9 %) pravi, da naj gozdne parcele ostanejo v lasti zasebnih lastnikov, manjši delež (4,1 %) anketiranih je izbral odgovor, naj država gozdne parcele vzame v najem in skrbi za urejenost gozda. Dobra desetina (13,3 %) vprašanih o tej tematiki nima mnenja.

9) Kakšno je Vaše mnenje o sečnji dreves v gozdovih na Rožniku?

Ponujeni odgovori so bili:

- a) Občasna sečnja dreves je potrebna, saj je potrebno odstraniti odmrlo, viseče drevje, ki je nevarno za obiskovalce.
- b) Lastniki gozdnih parcel na Rožniku imajo pravico do občasnega poseka drevja, saj je to gozd kot vsi drugi.
- c) Lastniki gozdnih parcel na Rožniku imajo pravico do občasnega poseka drevja, vendar z upoštevanjem potreb obiskovalcev.
- d) Na Rožniku ne bi smeli ničesar posekati, razen v izjemnih primerih (ujme, lubadarji ...).
- e) Na Rožniku ne bi smeli ničesar posekati.
- f) Ne vem, nimam mnenja.

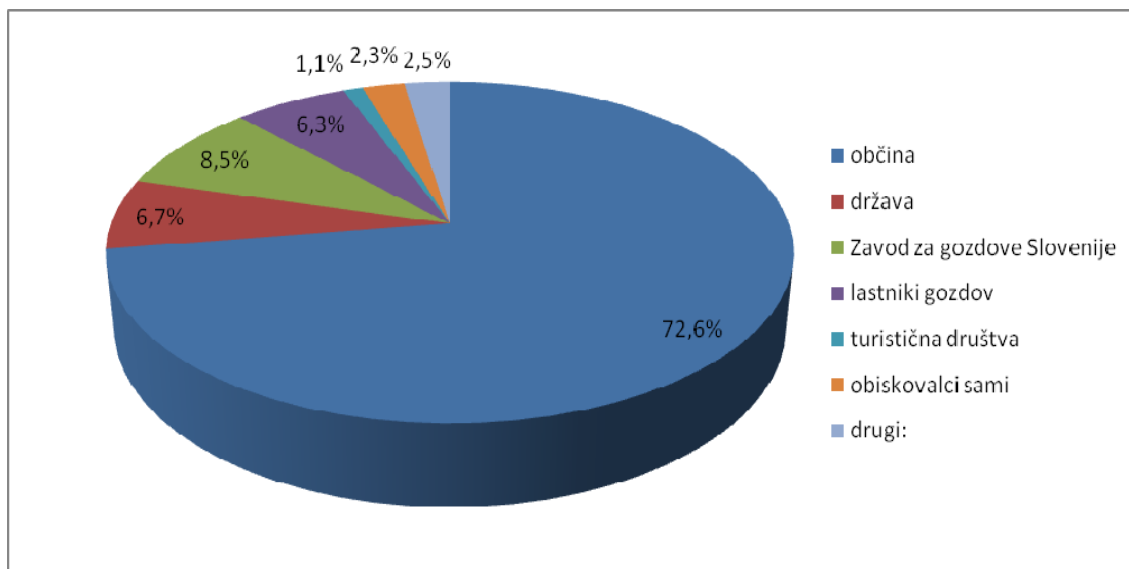

n = 555

Slika 18: O sečnji v gozdovih na Rožniku.

Pri tem vprašanju je bilo mogočih več odgovorov. Večina odgovorov anketiranih obiskovalcev Rožnika (63,4 %) je, da je občasna sečnja dreves na Rožniku potrebna, saj je potrebno odstraniti odmrlo, viseče drevje, ki je nevarno za obiskovalce. Dobra desetina (11,1 %) je odgovorov, da imajo lastniki pravico do občasnega poseka drevja, saj je to gozd kot vsi drugi, podoben odstotek anketiranih (12,5 %) jih meni, da imajo lastniki pravico do občasnega poseka drevja, vendar z upoštevanjem potreb obiskovalcev. Desetina odgovorov (10,1 %) predstavlja mnenje, da na Rožniku ne bi smeli ničesar posekati, razen v izjemnih primerih (ujme, lubadarji ...). Da na Rožniku ne bi smeli ničesar posekati, predstavlja 0,4 % odgovorov. 17 anketiranih (2,5 %) je označilo, da o tej tematiki nimajo mnenja.

10) Kdo bi moral po Vašem mnenju skrbeti za infrastrukturo na Rožniku (urejenost poti, klopi, table, koši za smeti ...)?

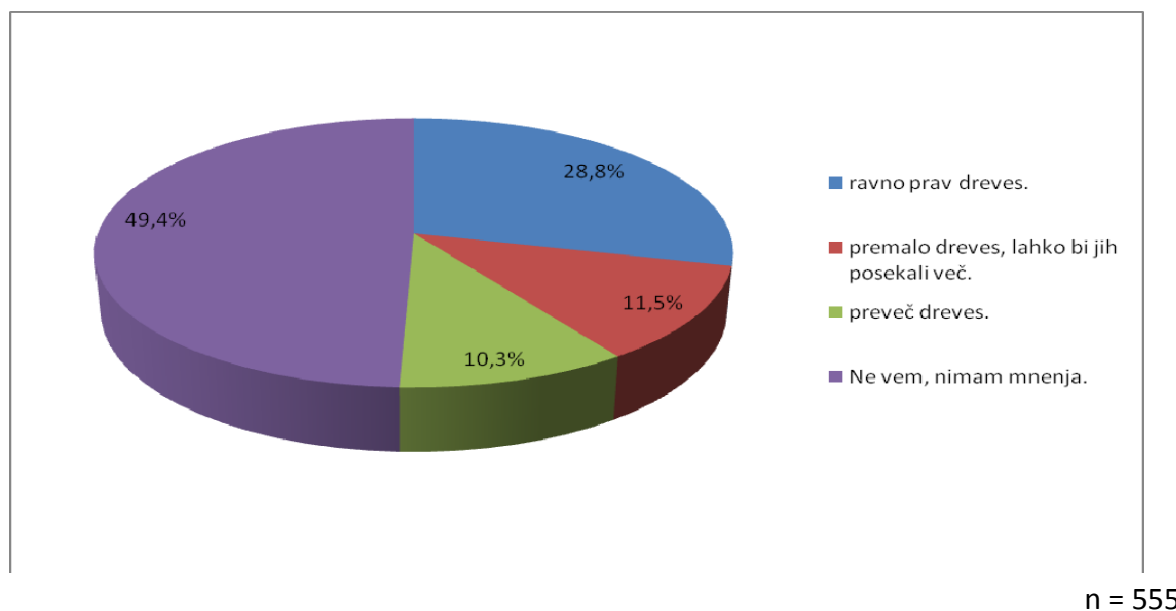

n = 555

Slika 19: Odgovornost za infrastrukturo na Rožniku.

Skoraj tri četrtine anketiranih obiskovalcev gozdov na Rožniku (72,6 %) je mnenja, da bi za infrastrukturo morala skrbeti občina, torej Mestna občina Ljubljana. Za državo kot odgovorno za infrastrukturo v teh gozdovih se je opredelilo 6,7 % anketiranih, za Zavod za gozdove Slovenije 8,5 %, 6,3 % jih meni, da so za to odgovorni lastniki sami. Da so za infrastrukturo odgovorna turistična društva, jih meni 1,1 % ter obiskovalci sami 2,3 %. Kot druge, ki so odgovorni za infrastrukturo, jih je navedlo 2,5 % anketiranih obiskovalcev teh gozdov, največkrat so zapisali več akterjev: sodelovanje občine in Zavoda za gozdove Slovenije, občine in turističnih društev, države in obiskovalcev ipd.

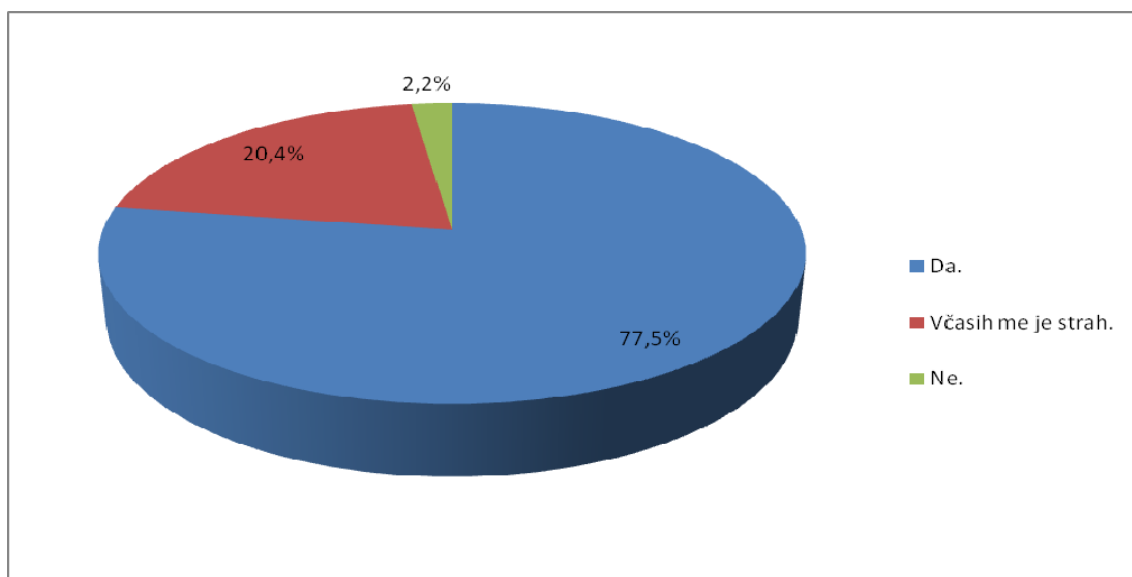
11) Na Rožniku posekajo... ?

Slika 20: O količinski primernosti sečnje v gozdovih na Rožniku.

Polovica anketiranih (49,4 %) je odgovorila, da o tej tematiki nimajo mnenja oziroma se ne morejo opredeliti. Dobra četrtina (28,8 %) je mnenja, da posekajo ravno prav dreves, približno enaka deleža anketiranih obiskovalcev gozdov na Rožniku pa menita, da posekajo premalo dreves (11,5 %) oziroma, da jih posekajo preveč (10,3 %).

12) Se na Rožniku počutite varno?

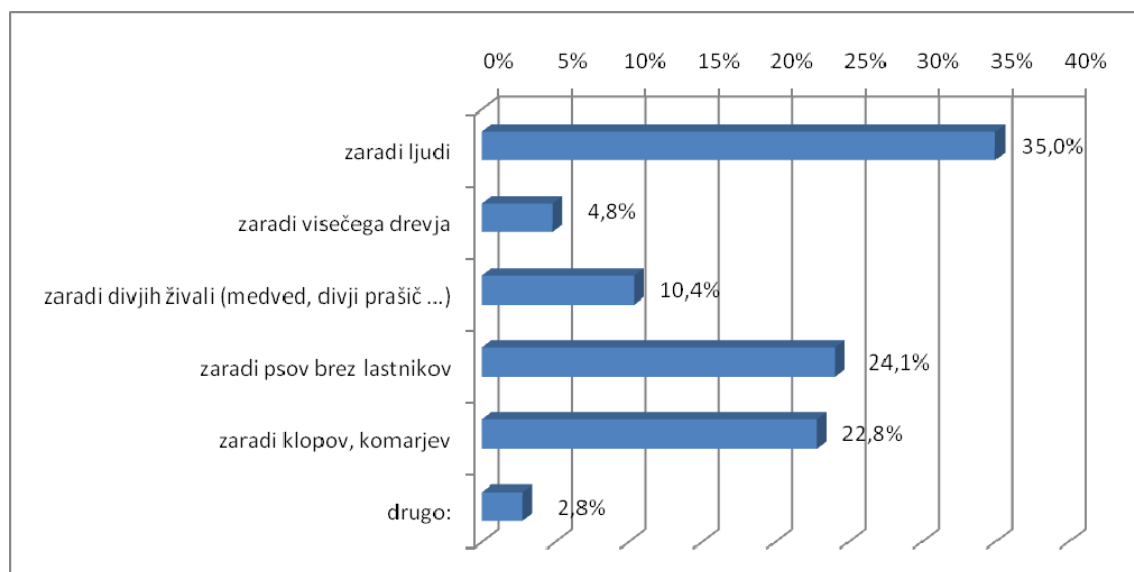

n = 555

Slika 21: O počutju v gozdovih na Rožniku.

Večina anketiranih obiskovalcev (77,5 %) se na Rožniku počuti varno. Petina (20,4 %) se je opredelila, da jih je včasih strah, majhen odstotek (2,2 %) pa, da se tam ne počutijo varno.

12a) Zakaj se ob obisku gozdov na Rožniku ne počutite varno?

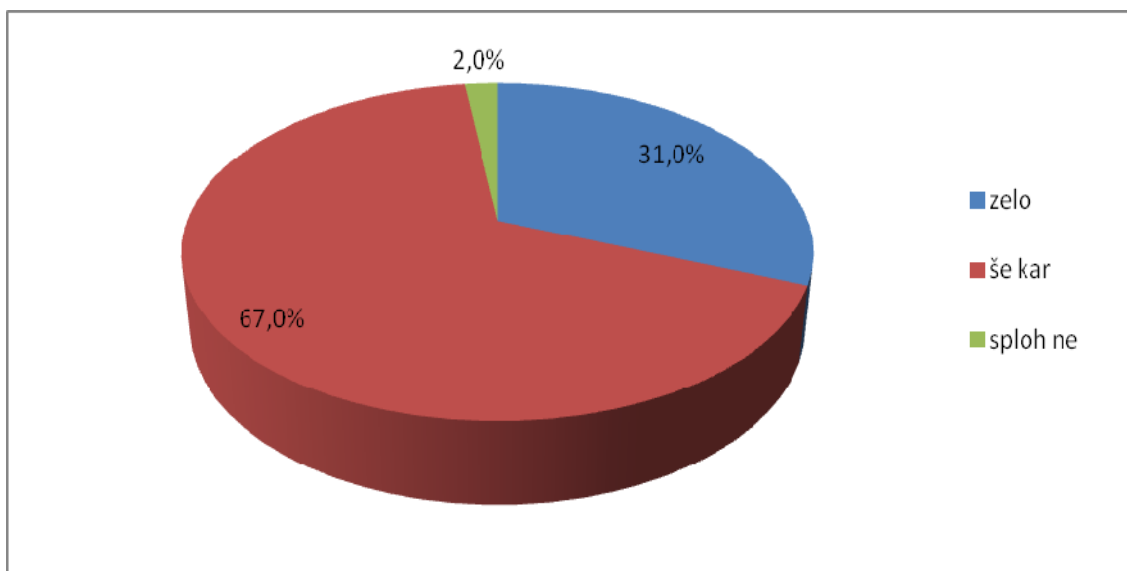
n = 394

Slika 22: Razlogi za neprijetno počutje v gozdovih na Rožniku.

Mogočih je bilo več odgovorov. Kot najpogostejši razlog so navedli, da se ne počutijo varno zaradi ljudi (35,0 %), nato zaradi psov brez lastnikov (24,1 %), zaradi klopotov in komarjev (22,8 %), zaradi divjih živali (10,4%), zaradi visečega drevja (4,8 %) ter drugo (2,8 %).

8.3 O GOZDOVIH NA GOLOVCU

13) Ali ste zadovoljni z urejenostjo gozdov na Golovcu?

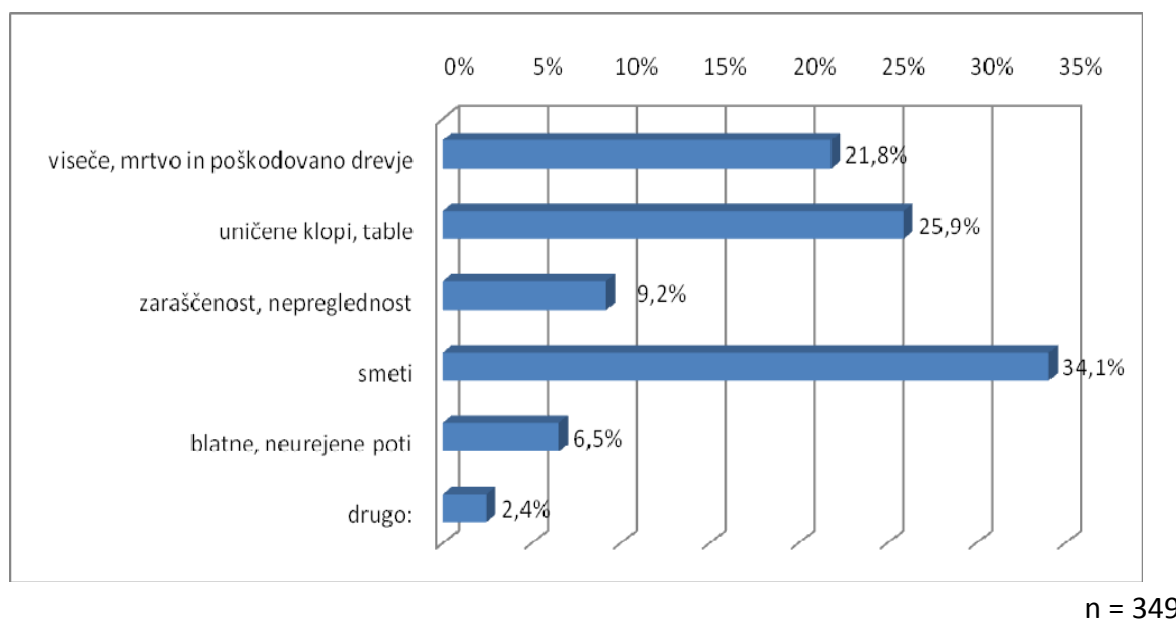

n = 349

Slika 23: O urejenosti gozdov na Golovcu.

Večina je odgovorila, da so relativno zadovoljni z urejenostjo gozdov na Golovcu (67,0 %), zelo zadovoljnih s temi gozdovi je slaba tretjina vprašanih (31,0 %), manjši delež anketiranih (2,0 %) pa z urejenostjo gozdov na Golovcu ni zadovoljnih.

13a) Kaj Vas najbolj moti?

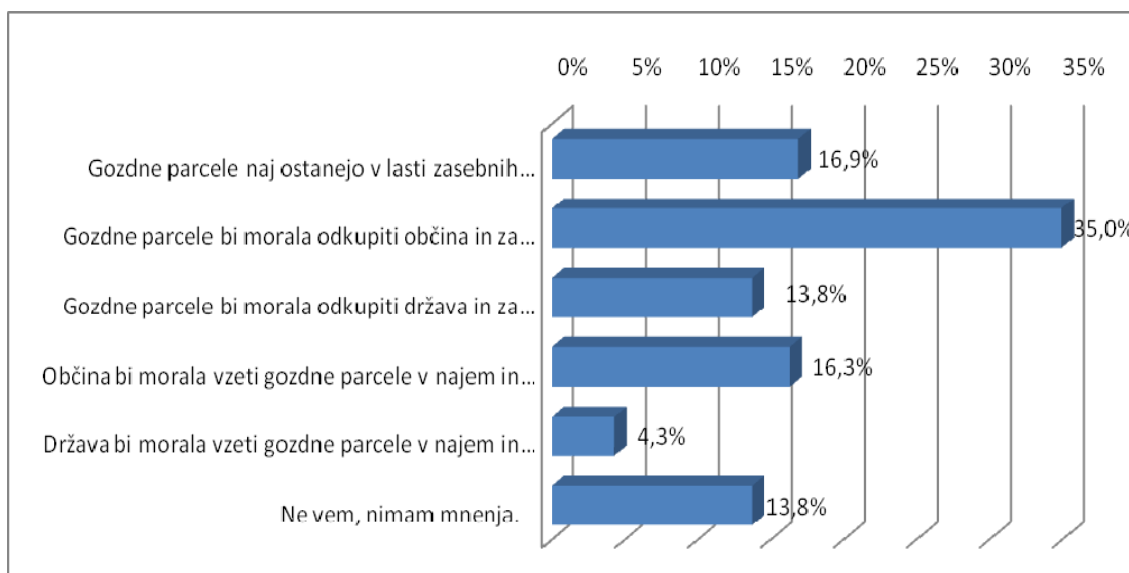
Slika 24: Najpogostejši dejavniki, ki motijo anketirane obiskovalce gozdov na Golovcu.

Pri tem vprašanju so anketirani lahko obkrožili več odgovorov. Najpogosteje navedeni dejavniki so smeti (34,1 %), sledijo uničene klopi in table (25,9 %) ter viseče, mrtvo in poškodovano drevje (21,8 %), zaraščenost, nepreglednost (9,2 %) ter blatne, neurejene poti (6,5 %). Druge moteče dejavnike so zapisali v 2,4 % odgovorov, največkrat je bilo omenjeno, da so poti slabo označene.

14) Kako bi moralo biti po Vašem mnenju urejeno lastništvo gozdov na Golovcu?

Ponujeni odgovori so bili:

- a) Gozdne parcele naj ostanejo v lasti zasebnih lastnikov.
- b) Gozdne parcele bi morala odkupiti občina in za gozd skrbeti tako, da bo urejen za obiskovalce.
- c) Gozdne parcele bi morala odkupiti država in za gozd skrbeti tako, da bo urejen za obiskovalce.
- d) Občina bi morala vzeti gozdne parcele v najem in skrbeti za urejenost gozda.
- e) Država bi morala vzeti gozdne parcele v najem in skrbeti za urejenost gozda.
- f) Ne vem, nimam mnenja.

n = 349

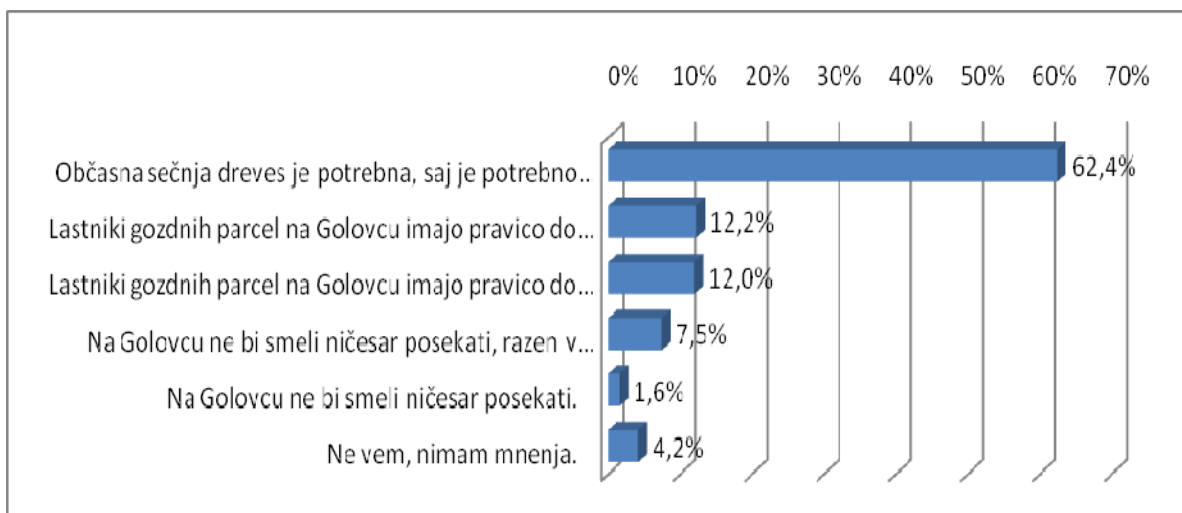
Slika 25: O načinu ureditve lastništva gozdov na Golovcu.

Največji delež anketiranih obiskovalcev Golovca (35,0 %) meni, da bi gozdne parcele na Golovcu morala odkupiti občina in za gozd skrbeti tako, da bo urejen za obiskovalce. 16,3 % jih meni, da bi morala občina gozdne parcele vzeti v najem in skrbeti za urejenost gozda. Da bi morala gozdne parcele odkupiti država, je mnenja 13,8 % vprašanih. Nekoliko večji delež (16,9 %) jih pravi, da naj gozdne parcele ostanejo v lasti zasebnih lastnikov, manjši delež (4,3 %) anketiranih pa je mnenja, da naj država gozdne parcele vzame v najem in skrbi za urejenost gozda. Na to vprašanje nima odgovora oziroma nima mnenja 13,8 % vprašanih obiskovalcev gozdov na Golovcu.

15) Kakšno je Vaše mnenje o sečnji dreves v gozdovih na Golovcu?

Ponujeni odgovori so bili:

- a) Občasna sečnja dreves je potrebna, saj je potrebno odstraniti odmrlo, viseče drevje, ki je nevarno za obiskovalce.
- b) Lastniki gozdnih parcel na Golovcu imajo pravico do občasnega poseka drevja, saj je to gozd kot vsi drugi.
- c) Lastniki gozdnih parcel na Golovcu imajo pravico do občasnega poseka drevja, vendar z upoštevanjem potreb obiskovalcev.
- d) Na Golovcu ne bi smeli ničesar posekati, razen v izjemnih primerih (ujme, lubadarji ...).
- e) Na Golovcu ne bi smeli ničesar posekati.
- f) Ne vem, nimam mnenja.

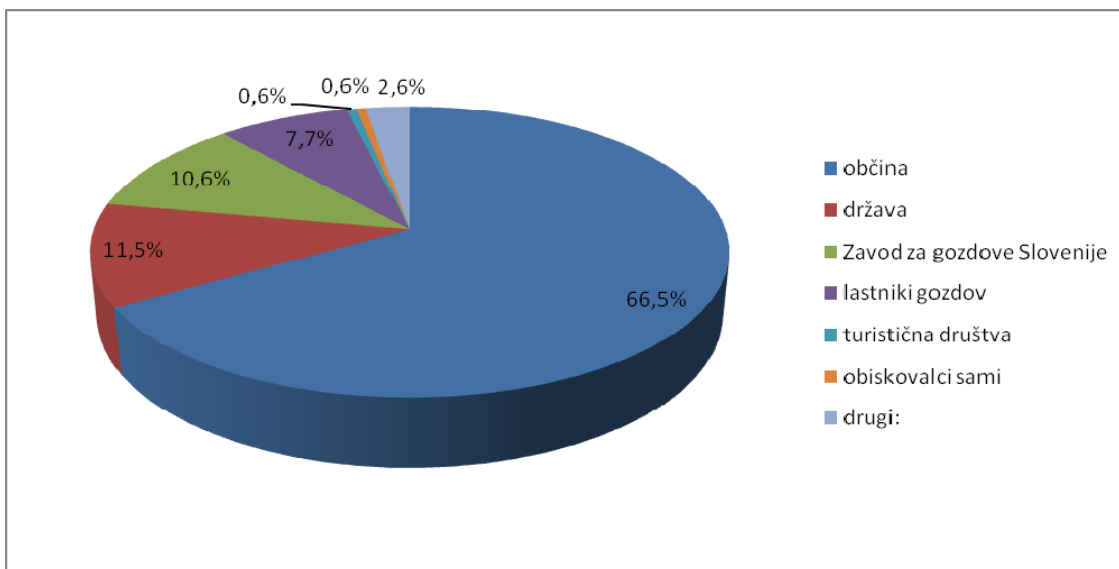

n = 349

Slika 26: O sečnji v gozdovih na Golovcu.

Pri tem vprašanju je bilo mogočih več odgovorov. Večina odgovorov anketiranih obiskovalcev Golovca (62,4 %) je, da je občasna sečnja dreves na Golovcu potrebna, saj je potrebno odstraniti odmrlo, viseče drevje, ki je nevarno za obiskovalce. Dobra desetina (12,2 %) je odgovorov, da imajo lastniki pravico do občasnega poseka drevja, saj je to gozd kot vsi drugi, podoben odstotek anketiranih (12,0 %) jih meni, da imajo lastniki pravico do občasnega poseka drevja, vendar z upoštevanjem potreb obiskovalcev. Manj kot desetina odgovorov (7,5 %) predstavlja mnenje, da na Golovcu ne bi smeli ničesar posekati, razen v izjemnih primerih (ujme, lubadarji ...). Odgovori, da na Golovcu ne bi smeli ničesar posekati, predstavljajo 1,6 %. 18 anketiranih (4,2 %) je označilo, da o tej tematiki nimajo mnenja.

16) Kdo bi moral po Vašem mnenju skrbeti za infrastrukturo na Golovcu (urejenost poti, klopi, table, koši za smeti ...)?

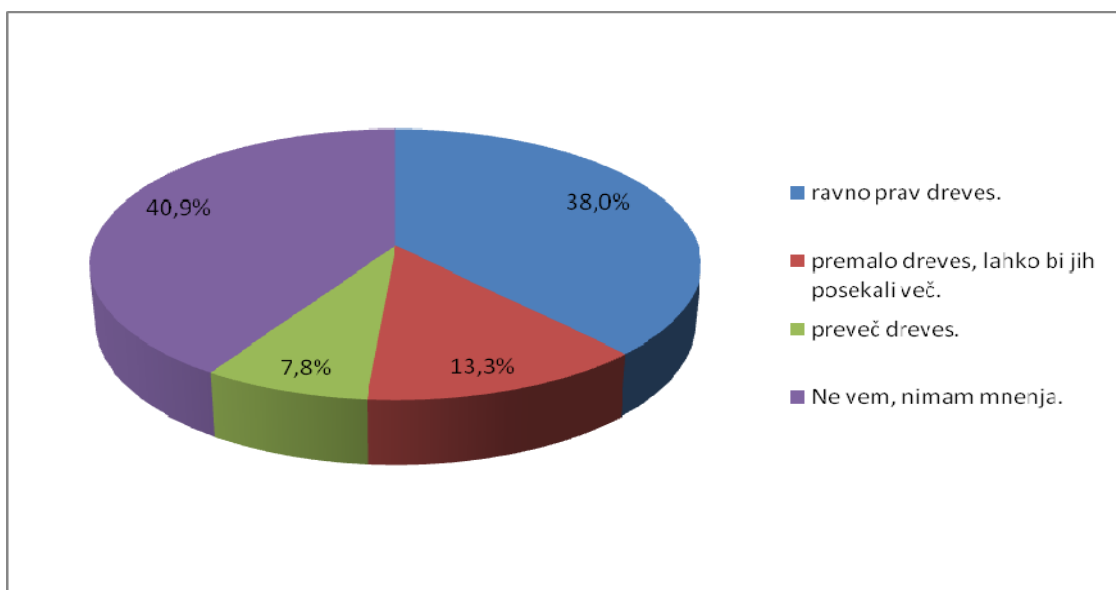

n = 349

Slika 27: Odgovornost za infrastrukturo na Golovcu.

Večina anketiranih obiskovalcev gozdov na Golovcu (66,5 %) je mnenja, da bi za infrastrukturo morala skrbeti občina. Za državo kot odgovorno za infrastrukturo v teh gozdovih se je opredelilo 11,5 % anketiranih, za Zavod za gozdove Slovenije 10,6 %, 7,7 % jih meni, da so za to odgovorni lastniki sami. Da so za infrastrukturo odgovorna turistična društva, jih meni 0,6 % ter obiskovalci sami tudi 0,6 %. Kot druge, ki so odgovorni za infrastrukturo, jih je navedlo 2,6 % anketiranih obiskovalcev teh gozdov, predlagali so: lastnik ob finančni spodbudi, sodelovanje občine in turističnih društev, občina in obiskovalci prostovoljci.

17) Na Golovcu posekajo ... ?

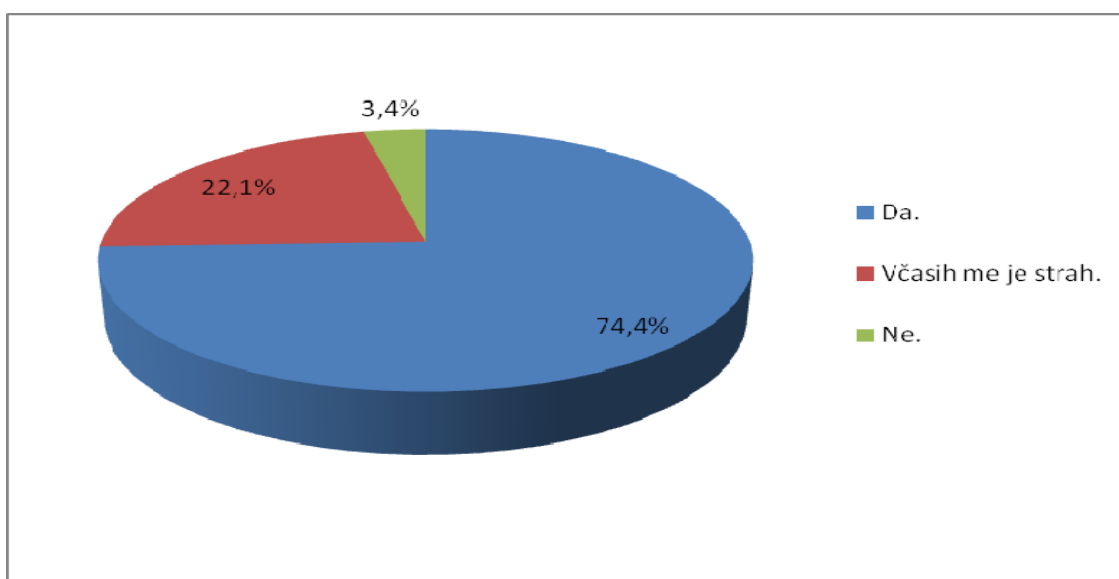

n = 347

Slika 28: O količinski primernosti sečnje v gozdovih na Golovcu.

Štirje od desetih anketiranih (40,9 %) se o primernosti števila posekanih dreves na Golovcu ne morejo opredeliti oz. o tem nimajo mnenja. Malo manjši delež (38,0 %) anketiranih obiskovalcev gozdov na Golovcu meni, da posekajo ravno prav dreves. Mnenje, da posekajo preveč dreves, deli 7,8 % vprašanih, da pa posekajo premalo dreves oziroma bi jih lahko posekali več, je skupno 13,3 % vprašanim.

18) Se na Golovcu počutite varno?

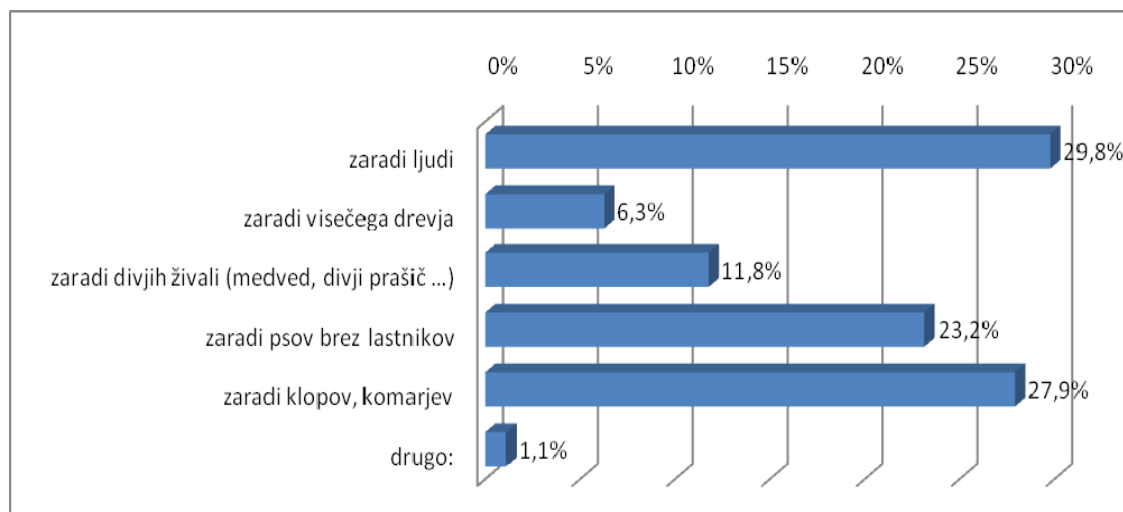

n = 348

Slika 29: O počutju v gozdovih na Golovcu.

Večina obiskovalcev gozdov na Golovcu (74,4 %) se tam počuti varno. Dobra petina (22,1 %) je odgovorila, da jih je občasno strah, 3,4 % pa da se na Golovcu ne počutijo varno.

18a) Zakaj se ob obisku gozdov na Golovcu ne počutite varno?

n = 272

Slika 30: Razlogi za neprijetno počutje v gozdovih na Golovcu.

Mogočih je bilo več odgovorov. Kot najpogostejši razlog so navedli, da se ne počutijo varno zaradi ljudi (29,8 %), nato zaradi klopotov in komarjev (27,9 %), zaradi psov brez lastnikov (23,2 %), zaradi divjih živali (11,8%), zaradi visečega drevja (6,3 %) ter drugo (1,1 %).

8.4 ZADNJI SKLOP VPRAŠANJ

Na zadnji sklop vprašanj so odgovarjali vsi anketirani.

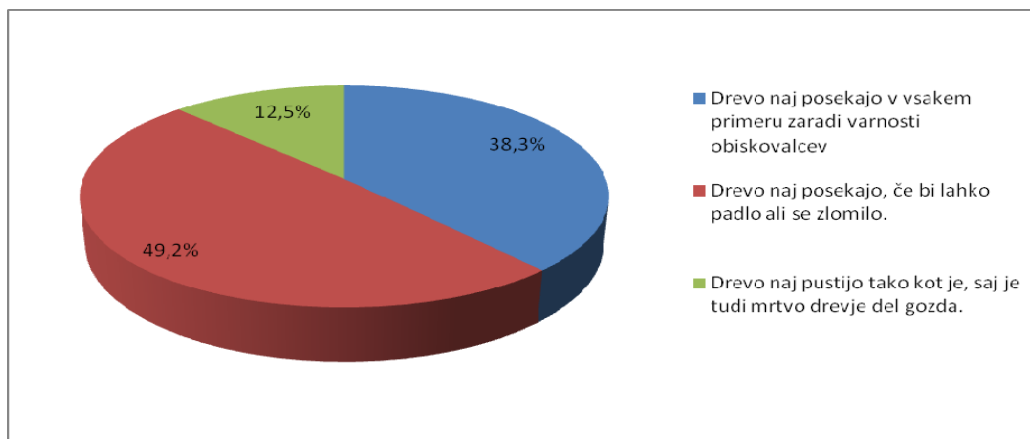
19) in 20) Na spodnjih fotografijah sta suhi drevesi. Prvo je ob poti, drugo pa je umaknjeno bolj v gozd. Kakšno je Vaše mnenje?

19)

Slika 31: Suho drevo ob poti.

- a) Drevo naj posekajo v vsakem primeru zaradi varnosti obiskovalcev.
- b) Drevo naj posekajo, če bi lahko padlo ali se zlomilo.
- c) Drevo naj pustijo tako kot je, saj je tudi mrtvo drevje del gozda.

n = 785

Slika 32: Odgovori anketiranih o poseku suhega, odmrlega drevesa ob poti.

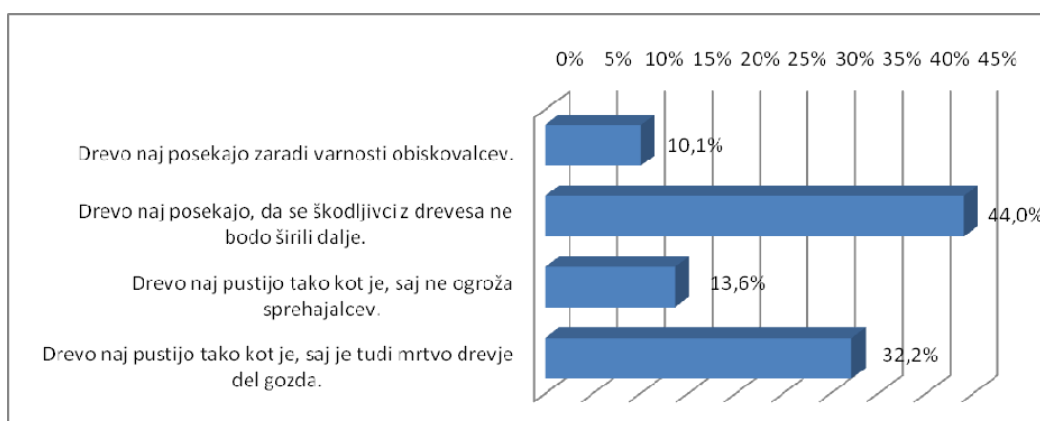
Anketirani so lahko izbrali več odgovorov. Skoraj polovica vprašanih (49,2 %) je odgovorila, da naj drevo posekajo, če bi lahko padlo ali se zlomilo. Da naj drevo posekajo v vsakem primeru zaradi varnosti obiskovalcev, je označilo 38,3 % anketiranih. 12,5 % anketiranih pa je mnenja, naj drevo pustijo tako, kot je.

20)

Slika 33: Suho drevo, ki ni neposredno ob poti.

- a) Drevo naj posekajo zaradi varnosti obiskovalcev.
- b) Drevo naj posekajo, da se škodljivci z drevesa ne bodo širili dalje.
- c) Drevo naj pustijo tako kot je, saj ne ogroža sprehajalcev.
- d) Drevo naj pustijo tako kot je, saj je tudi mrtvo drevje del gozda.

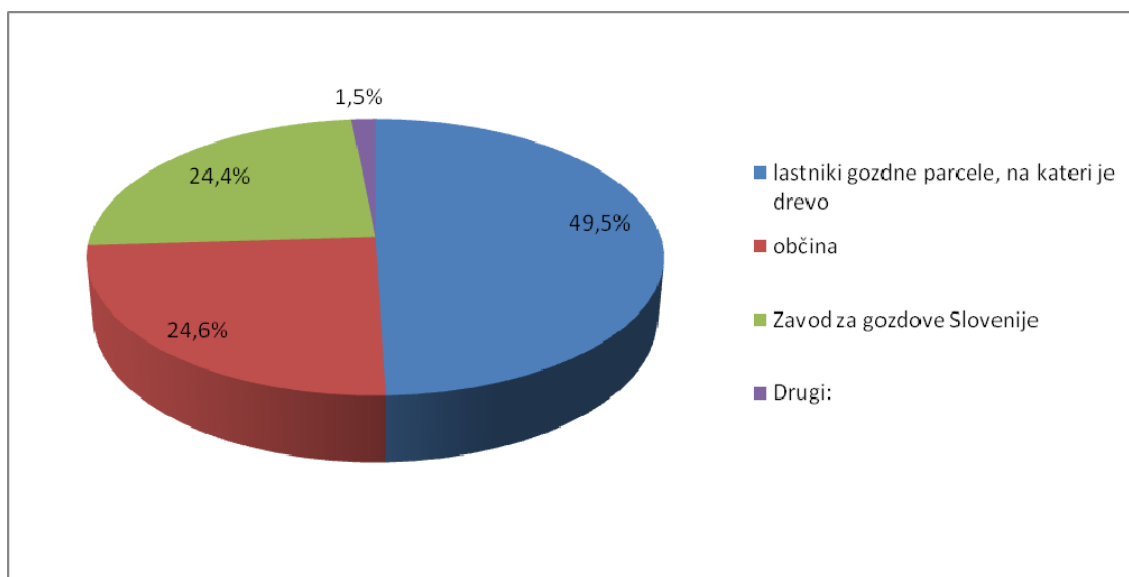

n = 872

Slika 34: Odgovori anketiranih o poseku suhega, odmrlega drevesa, ki ni neposredno ob poti.

Anketirani so lahko izbrali več odgovorov. Največji delež odgovorov (44,0 %) predstavlja mnenje, naj drevo posekajo, da se škodljivci z drevesa ne bodo širili dalje. Tretjina odgovorov (32,2 %) je, naj drevje pustijo tako, kot je, saj je tudi mrtvo drevje del gozda. Da naj drevo pustijo, saj ne ogroža sprehajalcev, je bilo označeno v 13,6 % odgovorov. Desetina odgovorov (10,1 %) se glasi, da naj drevo posekajo zaradi varnosti obiskovalcev.

21) Kdo bi moral po Vašem mnenju poskrbeti za odstranitev takšnih dreves?

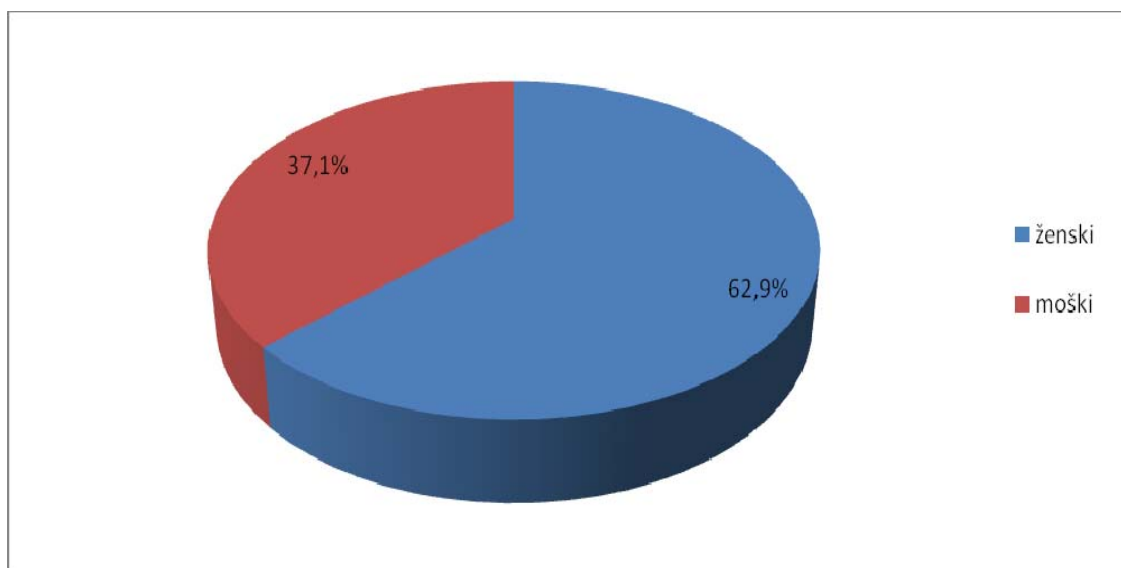

n = 778

Slika 35: Odgovornost za odstranitev suhih, odmrlih dreves.

Polovica anketiranih (49,5 %) je mnenja, da so za odstranitev takih dreves odgovorni lastniki gozdne parcele, na kateri je drevo. Četrtnina (24,6 %) jih meni, da je za to odgovorna občina, zelo podoben delež (24,4 %) jih meni, da je to Zavod za gozdove Slovenije. 12 anketiranih (1,5 %) je označilo »Drugi«, največkrat so zapisali sodelovanje zgoraj naštetih.

22) Spol

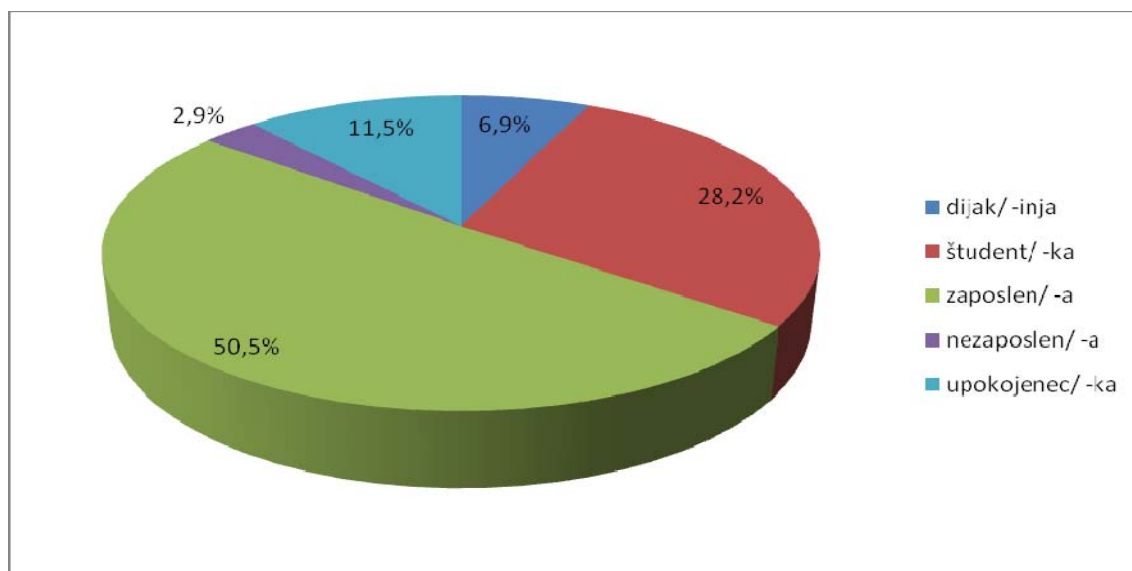

n = 788

Slika 36: Struktura anketiranih po spolu.

Med anketiranimi je bilo 496 žensk (62,9 %) in 292 moških (37,1 %).

23) Status

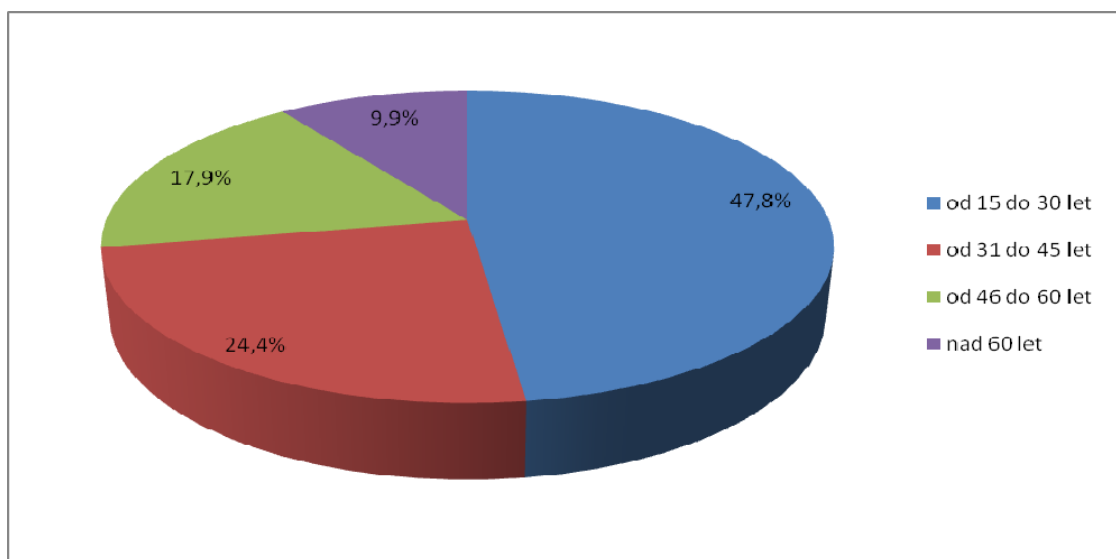

n = 788

Slika 37: Struktura anketiranih glede na njihov status.

Med anketiranimi je 6,9 % dijakov oz. dijakinj, 28,2 % študentov oz. študentk, 50,5 % zaposlenih, 2,9 % nezaposlenih ter 11,5 % upokojenecv oz. upokojenk.

24) Starost

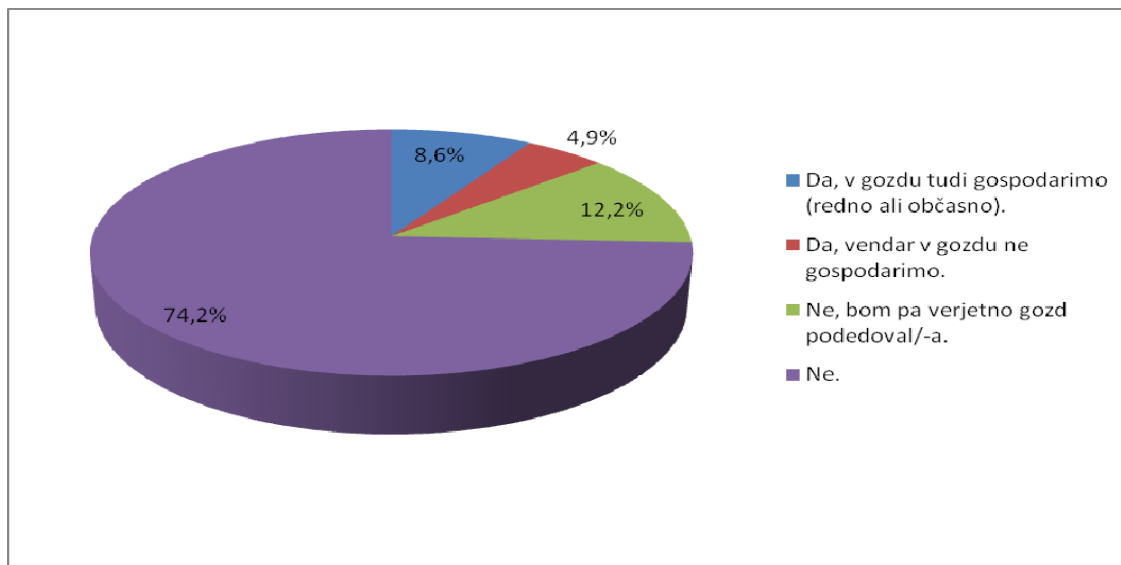

n = 788

Slika 38: Struktura anketiranih glede na starost.

Po starosti so anketirani razporejeni tako: 47,8 % starih med 15 in 30 let, 24,4 % starih med 31 in 45 let, 17,9 % starih med 46 in 60 let ter 9,9 % starejših od 60 let.

25) Ali ste lastnik oziroma solastnik gozda?

n = 788

Slika 39: Struktura anketiranih glede na lastništvo gozdov.

Največji delež anketiranih, skoraj tri četrtine (74,2 %), ni lastnikov oziroma solastnikov gozda. Dobra desetina (12,2 %) niso lastniki, vendar pa bodo gozd najverjetneje podedovali. Lastnikov ali solastnikov gozdov je med anketiranimi 13,5 %, redno ali občasno jih v gozdu tudi gospodari 8,6 %, lastnikov, ki v gozdu ne gospodarijo, je 4,9 %.

26) Bi želeli še kaj dodati o gozdovih na Rožniku in Golovcu? Predlogi, mnenja, opažanja.

Na koncu vprašalnika smo anketiranim ponudili možnost, da zapišejo svoje predloge in opažanja o gozdovih na Rožniku in Golovcu. To možnost je izkoristilo 85 anketiranih (10,8 %). Njihovi zapisi so zbrani v prilogi B.

9 RAZPRAVA

V naši raziskavi o odnosu javnosti do gozdov v mestih smo pridobili odgovore 788 oseb. Dobra tretjina vprašanih (34,3 %) je obiskovalcev tako gozdov na Rožniku kot na Golovcu. Nekaj večji delež anketiranih (36,2 %) je obiskovalcev samo Rožnika ter desetina (10,0 %) vprašanih pa obiskovalcev samo gozdov na Golovcu. Malo manj kot petina sodelujočih v anketi (19,5 %) ne obiskuje teh gozdov. Tako smo pridobili mnenja 555 obiskovalcev gozdov na Rožniku ter 349 obiskovalcev gozdov na Golovcu.

Sklepamo lahko, da gozd igra pomembno vlogo v življenju anketiranih oseb, saj se vsak dan tja odpravi kar 14,3% anketiranih. Večina anketiranih (66,3 %) gre vsaj enkrat na teden v gozd.

V spodnji preglednici prikazujemo odgovore o frekvenci obiska gozdov v primerjavi z rezultati raziskave ZGS/1999. Ponujeni odgovori na vprašanje so bili sicer malce različni – pri anketi ZGS/1999 je bilo ponujenih šest stopenj, ki so jih nato združili v štiri, v naši anketi pa so imeli anketirani na voljo sedem odgovorov. Za potrebe primerjave med anketama smo jih vsebinsko združili v štiri kategorije.

Preglednica 2: Primerjava pogostosti obiskovanja gozdov z anketo ZGS/1999 (Lesnik, 2001: 17)

Frekvenca obiska		ZGS/1999 [%]	Rožnik, Golovec [%]
zelo pogosto	vsak dan	23,7	35,1
pogosto	2- do 4-krat na mesec	36,7	53,8
redko	nekaj krat letno,	28,9	5,1
zelo redko	< nekajkrat letno, enkrat letno, nikoli	9,8	6,0
ne vem	/	0,9	0,0
skupaj		100,0	100,0
		(n = 924)	(n = 788)

V naši anketi smo dobili večje deleže anketiranih, ki gredo pogosteje v gozd. Razlago za takšno razliko gre iskati predvsem v dejstvu, da smo anketirali obiskovalce gozdov, torej zainteresirano javnost oz. ljudi, ki bolj ali manj redno zahajajo v gozdove, kar pomeni, da jih najverjetneje tudi obiskujejo pogosteje kot anketirani v raziskavi ZGS/1999, kjer je bila populacija precej bolj splošna – polnoletni prebivalci Slovenije.

Za najpomembnejši razlog za obisk gozda se je izkazala rekreacija (sprehod, tek, kolesarjenje). Sledijo sprostitvev po napornem dnevu, sprehod s psom ter umik od ljudi in mestnega vrveža. Tretja skupina s podobnimi deleži odgovorov: nabiranje plodov, opazovanje dreves in živali ter zdravje. Tako lahko ugotovimo, da je gozd v mestnem okolju prevzel predvsem nalogo zagotavljanja možnosti za rekreacijo, predstavlja pa tudi prostor, kjer se lahko ljudje umaknejo v tišino, sprostijo po napornem dnevu v službi ali gredo na sprehod s psom. Nabiranje plodov (borovnice, kostanj ...) je prisotno, vendar je tega manj. Morda bi pričakovali večji delež teh odgovorov, saj sta tako navadna borovnica (*Vaccinium myrtillus* L.) kot pravi kostanj (*Castanea sativa* Mill.) precej pogosta v gozdovih Rožnika in Golovca.

V začetku sedemdesetih let prejšnjega stoletja (1971) je bila med prebivalci Ljubljane izvedena anketa s sistematičnim vzorčenjem, ki je zajela 718 oseb. Avtor (Mlinar, 1971, cit. po Lesnik in sod, 1993: 37) je ugotovil, da si razlogi za obisk Rožnika sledijo po pomembnosti v naslednjem vrstnem redu:

Preglednica 3: Razlogi za obisk Rožnika v raziskavi iz leta 1971 (Mlinar, 1971, cit. po Lesnik in sod., 1993).

Razlog za obisk Rožnika	Število odgovorov	Razlog za obisk Rožnika	Število odgovorov
Tišina, mir, sprostitvev od mestnega trušča	179	Drevesni nasadi	33
Gozd, sprehod po gozdu	175	Cankarjev spomenik	30
Čist zrak	171	Trate	20
Lep razgled	138	Cerkev	17
Naravno okolje, sama narava, ki je precej nedotaknjena	138	Gostilna, človek se lahko okrepča	16
Zelenje	90	Bližina mesta	16
Živalski vrt	38	Steze, sprehajališča	15

Ugotovimo lahko, da so razlogi za obisk gozdov podobni, kot so bili pred skoraj štiridesetimi leti. Povečal se je predvsem delež rekreacije kot najpogostejši razlog.

S tretjim vprašanjem smo želeli ugotoviti prepoznavnost Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS). V raziskavi ZGS /1999 (Lesnik, 2001: 27) so namreč ugotovili, da je prepoznavnost ZGS kot organizacije, ki usmerja gospodarjenje z gozdovi, precej slaba, saj jo je kot tako prepoznalo samo 6,2 % anketiranih, čeprav sta skoraj dve tretjini anketiranih (61,7 %) že slišali za ZGS.

Kot organizacijo, ki skrbi za gozdove na Rožniku in Golovcu, je ZGS v naši anketi prepoznalo 37,3 % anketiranih. Menimo, da je ta delež višji, kot je sicer med meščani oziroma obiskovalci gozdov Rožnika in Golovca, saj je bilo med sodelujočimi v anketi tudi kar nekaj gozdarjev ter študentov gozdarstva. Zagotovo pa se je dejanski delež v zadnjih desetih letih povečal. Dobra petina (26,0 %) jih meni, da je ta organizacija Gozdno gospodarstvo Ljubljana, največji delež v starostni skupini od 46 do 60 let – tak odgovor smo deloma pričakovali, saj je bilo slovensko gozdarstvo pred letom 1993 organizirano v okviru območnih gozdnih gospodarstev. Presenetilo pa nas je dejstvo, da skoraj vsak tretji vprašani (31,3 %) meni, da je Mestna občina Ljubljana tista, ki izdeluje načrte, odloča, katero drevje se sme posekati ipd. Pri tem vprašanju smo anketiranim ponudili štiri odgovore, nismo pa ponudili izbire »Ne vem.«, saj smo želeli izvedeti, kdo je po njihovem mnenju odgovoren za te gozdove, četudi morda ne vedo odgovora. Izkazalo se je, da bi bilo bolje, če bi ponudili tudi možnost »Ne vem.«, saj bi tako dobili bolj realne rezultate.

Ena izmed tematik, ki nas je zanimala, je bila tudi označba za delo v gozdu. Na spletni strani Zavoda za gozdove Slovenije si lahko lastniki in izvajalci del natisnejo opozorilno označbo za delo v gozdu.

Slika 40: Označba za delo v gozdu, dosegljiva za tisk na spletni strani Zavoda za gozdove Slovenije. (Označba za..., 2009)

S četrtem vprašanjem smo poskušali ugotoviti, ali se obiskovalcem zdi ta označba dovolj velika, s petim vprašanjem pa, ali se jim zdi, da označba dovolj dobro opisuje nevarnosti pri delu v gozdu. Rezultati so pokazali, da je polovica anketiranih (50,3 %) zadovoljna z velikostjo označbe, hkrati pa slaba polovica vprašanih (45,9 %) meni, da bi morala biti označba večja. Večina (77,5 %) meni, da je vsebina označbe dovolj nazorna, zato na tem mestu lahko zapišemo, da je vsebina označbe za delo v gozdu primerna, smiselno pa bi bilo označbe pripraviti v večjem formatu. Anketirani so nanizali tudi nekaj koristnih predlogov za postavitev tabel – zapisani so v prilogi B, predlagali pa so, da naj bo označba samostojna, na posebni tabli, vidna z obeh smeri hoje ob poti ter da naj označuje območje, na katero se nanaša.

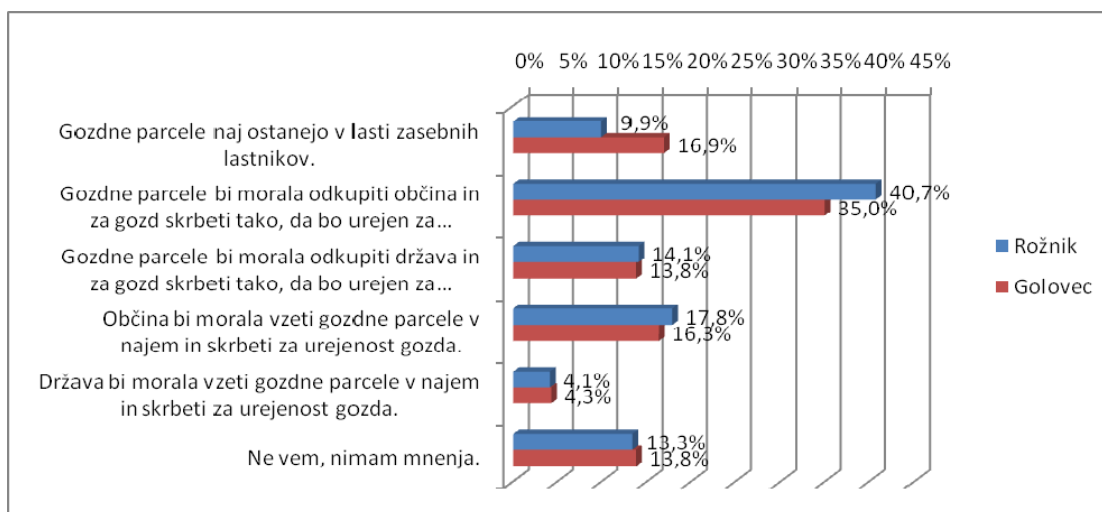
Večina anketiranih obiskovalcev je z urejenostjo gozdov relativno zadovoljna (Rožnik (R) – 69,2 % , Golovec (G) – 67,0 %), nekaj več jih je zelo zadovoljnih z gozdovi na Golovcu (R – 26,8 % , G – 31,0 %), zelo majhen delež anketiranih sploh ni zadovoljen z urejenostjo teh gozdov (R – 4,0%, G – 2,0 %). Obiskovalce najbolj motijo smeti, uničene klopi in table, viseče, mrtvo in poškodovano drevje. Slednje nekoliko bolj na Golovcu. V raziskavi, ki jo je izvedel Mlinar leta 1971, so obiskovalce Rožnika najbolj motili: avtomobilski promet in kolesarji, odpadki, zanemarjenost, nenegovanost gozda, okrnjenost narave ter slabo urejena cesta, pot, prah na cesti.

Slika 41: Drevo je padlo čez eno bolj obiskanih poti na Rožniku (29. junij 2009).

Drugi najbolj moteči dejavnik so uničene klopi in table. Tu gre omeniti, da je dober primer prakse označevanja poti, izdelave informacijskih tabel v mestnih gozdovih Celja, kjer so to povezali s celotno grafično podobo, ki je del vseh oznak. Skrbijo tudi za takojšno zamenjavo uničenih tabel ali oznak, saj so ravno oznake in informativne table pokazatelj skrbnosti do gozdov in ogledalo upravitelja gozdov. Pohvaliti gre enotno podobo oznak in informacijskih tabel, ki so prisotne v gozdovih Rožnika, potrebno pa je ažurno poskrbeti za sanacijo ali zamenjavo uničenih oznak. Na Golovcu so trenutno le posamezne, nepovezane učne poti (OŠ Poljane) ali tematske poti (Srčna pot). Anketirani so večkrat poudarili, da na Golovcu ni dovolj oznak poti ter da bi si želeli več klopi.

V spodnjem grafikonu so prikazani deleži posameznih odgovorov pri vprašanju o načinu urejenosti lastništva teh gozdov. Največji delež anketiranih je mnenja, da bi morala gozdne parcele odkupiti občina, deleža pa se razlikujeta glede na lokacijo. Zanimala nas je namreč razlika med gozdovi na Rožniku in Golovcu, rezultati so potrdili naša pričakovanja, torej da razlike med lokacijama obstajajo. Pri primerjavi deležev odgovorov, da naj gozdne parcele odkupi občina, je večji delež odgovorov pri obiskovalcih gozdov na Rožniku. Medtem ko je pri odgovoru, da naj gozdne parcele ostanejo v zasebni lasti, večji delež pri obiskovalcih gozdov na Golovcu.

Slika 42: Primerjava odgovorov anketiranih glede načina ureditve lastništva gozdov na Rožniku in Golovcu.

Za ilustracijo zgornje trditve naj dodamo komentar ene izmed anketirank: »Nekaj parcel, zelo malih na območju Rožnika oz. Šišenskega hriba, je v lasti moževih sorodnikov, tako da vem, da je gospodarjenje s temi gozdovi problematično. Meščani lesa za kurjavo v glavnem ne rabimo, funkcija tega gozda je pretežno rekreacijska, poleg tega so to pljuča mesta, lastniki ne morejo prosto razpolagati z njim, zato je smiselno, da jih v svoje upravljanje kot parke, prevzame MOL. Z Golovcem pa mislim, da je malce drugače. Je obsežnejše področje, ni v celoti obkroženo z mestom ampak se preko Lipoglava izteka proti Posavskemu hribovju oz. tam situacijo manj poznam.«

Omeniti moramo, da smo del ankete izvajali na rekreativni prireditvi, ki je posvečena spominu na okupirano Ljubljano, zato je potrebno upoštevati tudi, da se te prireditve udeleži večji delež ljudi, ki imajo liberalnejše prepričanje, kar v splošnem pomeni tudi večjo naklonjenost javni lastnini.

Pri drugih odgovorih opazimo minimalne razlike. Zanimivo je tudi, da le dobra desetina (13 %) anketiranih nima mnenja o tej tematiki oziroma jih ne zanima, saj smopričakovali smo večji delež. Ugotovimo pa, da je večina anketiranih (R – 58,5 %, G – 51,3 %) mnenja, da je Mestna občina Ljubljana tista, ki naj poskrbi za ureditev lastništva v teh gozdovih z odkupom ali najemom gozdnih parcel. S tem smo potrdili prvo domnevo: anketirana javnost si želi ureditve lastništva gozdnih parcel na Rožniku in Golovcu, odgovornost za ureditev lastništva pa pripisujejo Mestni občini Ljubljana.

Za intenzivno reševanje te problematike so se odločili v Mestni občini Celje. Z anketo (Skale, 2006) so ugotovili, da se večina (88 %) anketiranih obiskovalcev mestnih gozdov Celja strinja, da mestna občina odkupuje gozdove od zasebnih lastnikov.

Druga domneva, ki smo si jo postavili na začetku našega dela, se je potrdila z rezultatom, da zanemarljivo majhen delež anketiranih (R – 0,4 %, G – 1,6 %) povsem nasprotuje sečnji v teh gozdovih. Delež tistih, ki sečnji v teh gozdovih nasprotujejo, razen v izjemnih primerih (ujme, lubadarji ...) ³ se giblje okrog desetine, na Golovcu celo nekaj manj (R – 10,1 %, G – 7,5 %). Večina (R – 87,0 %, G – 86,7 %) se z občasno sečnjo strinja, kar potrjuje našo drugo domnevo: anketirana javnost nima odklonilnega odnosa do sečnje v gozdovih na Rožniku in Golovcu.

³ Pri sestavljanju anketnega vprašalnika smo namenoma uporabili izraz lubadarji (in ne podlubniki, kot bi bilo pravilneje), da je bil izraz bolj poljuden in s tem anketirancem bolj razumljiv.

Večina anketiranih skrb za infrastrukturo (urejenost poti, klopi, table, koši za smeti ...) pripisuje Mestni občini Ljubljana (R – 72,6 %, G – 66,5 %).

Slika 43: Breza, ki je padla na informacijsko tablo in lesen most v Tivoliju (29. junij 2009).

Slika 44: Deloma razžagana in pospravljena bukev, ki se je pretrgala v koreninskem delu in padla na sprehajalno pot v Tivoliju (30. april 2010).

Glede mnenja o količinski primernosti sečnje v teh gozdovih pa smo dobili morda nekoliko nepričakovane rezultate. Omeniti moramo, da je bila anketa izvedena le nekaj tednov po tem, ko so na Rožniku (ob Cesti na Rožnik) na zahtevo lastnikov posekali večjo količino lesa, zato smo pričakovali večji delež mnenj o pretirani sečnji. Izkazalo pa se je, da je le desetina anketiranih (10,3 %) mnenja, da se v gozdovih na Rožniku poseka preveč drevja, le nekaj manj (7,5 %) je bil rezultat za gozdove Golovca. Malce večji delež (R – 11,5 %, G – 13,3 %) je pravzaprav mnenja, da se v teh gozdovih poseka premalo drevja, da bi ga lahko posekali več. Malo manj oz. malo več kot tretjina (R – 28,8 %, G – 38,0 %) jih meni, da se poseka ravno prav dreves. Slaba polovica vprašanih o tej tematiki nima izoblikovanega mnenja oz. ni mogla podati ocene.

Večina obiskovalcev gozdov Rožnika in Golovca (R – 77,5 %, G – 74,4 %) se ob obisku počuti varne, okrog petino (R – 20,4 %, G – 22,1 %) obiskovalcev je občasno strah, največkrat zaradi ljudi ter klopov in komarjev ter psov brez lastnikov.

Med sestavljanjem anketnega vprašalnika se je pripetila zanimivost. V vprašalnik smo namreč med morebitne razloge za neprijetno počutje dodali tudi divje živali. Zapisali smo divjega prašiča, ki je v teh gozdovih prisoten, ter medveda, ki pa smo ga dodali bolj kot domisljico. Že čez nekaj dni (16. april 2009) pa je mlajši medved, ki so mu kasneje nadeli ime Rožnik, prilomastil naravnost v gozdove Rožnika. Žal je po uspešnem odlovu in preselitvi žalostno končal kot trofeja krivolovcev, ki so ga v začetku junija odrtega odvrgli v potok v okolici Solčave blizu slovensko-avstrijske meje. Vendar so anketirani divje živali (medved, divji prašič ...) kot razlog za strah pri obisku gozdov navedli le v približno desetini odgovorov (R – 10,4 %), nekaj več na Golovcu (11,8 %).

V zadnjem delu ankete nas je zanimal odnos anketiranih do suhega, odmrlega drevja. Večina (87,5 %) jih meni, da naj se odmrlo drevo, ki je ob poti, odstrani. Če je drevo umaknjeno v gozd in ni neposredno nevarno za obiskovalce, je 45,8 % odgovorov, naj se drevo pusti. Visok delež (44,0 %) odgovorov, naj drevo posekajo, da se škodljivci z drevesa ne bodo širili dalje, kaže na dobro zavedanje anketiranih, da je potrebno spremljati zdravje gozdov in da je potrebno poskrbeti za pravočasno odstranitev napadenih dreves. Kot odgovorne za odstranitev takih dreves je polovica (49,5 %) opredelila lastnike parcele, na kateri je drevo, približno po četrtina pa občino (24,6 %) in ZGS (24,4 %).

Menimo, da smo z velikim številom anketiranih dosegli raznoliko strukturo po starosti in statusu, po spolu pa prevladuje večji delež žensk (62,9 %). Večina anketiranih (86,4 %) je bila nelastnikov gozdov, dobra desetina (12,2 %) nelastnikov, ki bo gozd najverjetneje podedovala. Lastnikov gozdov je bilo med anketiranimi dobra desetina (13,6 %), večji delež (8,6 %) med njimi tudi redno ali občasno gospodari. Obiskovalci gozdov na Rožniku in Golovcu so tako v večinoma nelastniki gozdov, kar še dodatno poudari pomen gozdarjev na Zavodu za gozdove Slovenije, ki so v službi vseh državljanov in s svojim strokovnim delom zagotavljajo usmerjanje razvoja gozdov tako, da lahko gozdovi nudijo višjo kakovost življenja nam vsem.

10 ZAKLJUČEK

Skrb za okolje, zavedanje resnosti okoljskih problemov in podpora prizadevanjem za zaščito okolja so v zadnjih nekaj desetletjih tudi v javnomnenjskih raziskavah tako pri nas (SJM 1997, SJM 1998) kot v tujini (Dunlap, 1992, 89), tematike, ki jim ljudje pripisujejo velik pomen. V Združenih državah Amerike so spremljali mnenje javnosti o okoljskih problemih med letoma 1965 in 1990 ter ugotovili, da se je zavest ljudi o okoljskih problemih drastično dvigovala konec šestdesetih let in dosegla svoj vrh leta 1970, ob prvem Dnevu Zemlje (22. april), nato pa je zaskrbljenost ljudi o resnosti okoljskih problemov padala do konca desetletja in se v osemdesetih letih začela znova vztrajno dvigovati (povzeto po Dunlap, 1992, 89). Tako lahko opazimo povezavo, ki jo kažeta zavedanje ljudi o resnosti okoljskih težav in dogajanje v družbi v danem trenutku, ter posledično z aktualnostjo tematike v medijih.

Z ekstenzivno urbanizacijo postaja čedalje bolj potrebno in aktualno zavedanje o pomembnosti prisotnosti gozdov oz. zelenih površin v mestih. Na aktualnost te tematike kaže tudi presenetljivo visok odziv na anketo, kar nam daje vedeti, da meščane dogajanja z gozdom in v gozdu zanimajo in imajo o tem tudi mnenje. Gozdove v mestih, še posebej tiste, ki so v samem središču mesta (Rožnik), prebivalci dojemajo kot del mesta, ki mora biti urejen za obiskovalce in njihove potrebe. Večina anketiranih je namreč izrazila mnenje, da je potrebno urediti razmere na področju upravljanja z gozdnimi površinami v mestu – bodisi z odkupom parcel bodisi z najemom. Bolj izrazita želja je izkazana za področje gozdov na Rožniku.

Anketirani obiskovalci gozdov na Rožniku in Golovcu nimajo odklonilnega odnosa do sečnje, kar je dodatna spodbuda upravljavcem in načrtovalcem v teh gozdovih, saj so tako že postavljeni temelji za skupno sodelovanje pri opredeljevanju gozdnogospodarskih ciljev v gozdovih, kjer je rekreacija glavni razlog za obisk. Majhno prisotnost odklonilnega odnosa do sečnje gre pripisati tudi osveščanju ljudi preko objav v medijih, učnih poti in aktivnosti s strani Zavoda za gozdove Slovenije ter vzgojnih in učnih dejavnosti v šolah.

Zaključimo z željo, da bi gozdovi v mestih (p)ostali prostor, kjer bo sodobna družba zmoгла izraziti potrebe in jih, s pomočjo znanja gozdarskih strokovnjakov, uskladiti z možnostmi, ki jih nudijo gozdovi, ter ne pozabila, da gozdovi niso nekaj samoumevnega. Saj veste, z gozdom je namreč tako kot z zdravjem – opazimo ga šele takrat, ko ga ni.

11 POVZETEK

Gozdovi v mestih imajo posebne značilnosti, predvsem zaradi zahtev do gozda, ki so veliko bolj prisotne s strani obiskovalcev teh gozdov kot s strani lastnikov. Te gozdove dnevno uporablja veliko ljudi, kar se kaže v mnogo interesih do istega prostora. Naše glavno mesto Ljubljana ima v svojem osrednjem delu dve večji gozdni zaplati – Rožnik in Golovec. Ker je v teh gozdovih najpomembnejša rekreacijska vloga in so kot deležniki pri oblikovanju gozdnogospodarskih ciljev prisotni tudi obiskovalci teh gozdov, smo želeli podrobneje spoznati njihove potrebe in zahteve. Pregledali smo dosedanje objave na temo odnosa javnosti do gozdarstva, gozdov v mestih ter del tistega, kar je bilo že napisanega o gozdovih na Rožniku in Golovcu. Da bi pridobili mnenje javnosti o gozdovih na Rožniku in Golovcu, smo se odločili za izvajanje ankete med obiskovalci teh gozdov.

Zanimalo nas je, kako pogosto anketirani obiskujejo gozdove in kakšni so njihovi pglavitni razlogi za obisk. Želeli smo izvedeti, kolikšna je prepoznavnost Zavoda za gozdove Slovenije in ugotoviti primernost označb za delo v gozdu, ki so na voljo na spletnih straneh ZGS. Zanimal nas je tudi odnos anketiranih do suhega, odmrlega drevja v gozdovih. Želeli smo izvedeti, tako za gozdove na Rožniku kot za gozdove na Golovcu, ali so anketirani zadovoljni z urejenostjo gozdov ter kaj jih najbolj moti; kako bi morale biti po njihovem mnenju urejeno lastništvo teh gozdov; kakšen je njihov odnos do sečnje v teh gozdovih; kdo je po njihovem mnenju odgovoren za infrastrukturo (poti, table, klopi, koši za smeti ...); ali se počutijo varno v teh gozdovih ter kakšni so razlogi za neprijetno počutje ter njihove morebitne predloge, pripombe, opažanja. Oblikovali smo naslednji hipotezi: 1) anketirana javnost si želi ureditve lastništva gozdnih parcel na Rožniku in Golovcu, odgovornost za ureditev lastništva pripisujejo Mestni občini Ljubljana; 2) anketirana javnost nima odklonilnega odnosa do sečnje v gozdovih na Rožniku in Golovcu.

Anketo smo izvedli v dveh delih. Prvi del anketiranja smo izvajali v soboto, 9. maja 2009, v sklopu prireditve 53. Pohod ob žici. Drugi del anketiranja je potekal na svetovnem spletu, na portalu www.surveymonkey.com, med 30. majem in 19. junijem 2009. Anketni vprašalnik je v celoti izpolnilo 788 oseb. Dobra tretjina vprašanih (34,3 %) je obiskovalcev tako gozdov na Rožniku kot na Golovcu, 36,2 % je obiskovalcev samo gozdov Rožnika ter desetina (10,0 %) samo gozdov na Golovcu. Tako smo pridobili mnenja 555 obiskovalcev gozdov na Rožniku ter 349 obiskovalcev gozdov na Golovcu.

Sklepamo lahko, da gozd igra pomembno vlogo v življenju anketiranih oseb, saj se vsak dan v gozd odpravi kar 14,3 % anketiranih. Večina anketiranih (66,3 %) gre v gozd vsaj enkrat na teden. Za najpomembnejši razlog za obisk gozda se je izkazala rekreacija (sprehod, tek, kolesarjenje). Sledijo sprostitvev po napornem dnevu, sprehod s psom ter umik od ljudi in mestnega vrveža. Tretja skupina s podobnimi deleži odgovorov: nabiranje

plodov, opazovanje dreves in živali ter zdravje. S tretjim vprašanjem v anketi smo želeli ugotoviti prepoznavnost Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS). Kot organizacijo, ki skrbi za gozdove na Rožniku in Golovcu, je ZGS v naši anketi prepoznalo 37,3 % anketiranih, kar je po našem mnenju višje, kot bi bilo pri slučajnostnem vzorčenju. Skoraj vsak tretji vprašani (31,3 %) meni, da je Mestna občina Ljubljana tista, ki izdeluje načrte, odloča, katero drevje se sme posekati ipd. Označbe za delo v gozdu, ki so na voljo na spletnih straneh Zavoda za gozdove Slovenije, po mnenju anketiranih dobro opisujejo, da se izvajajo dela v gozdu, menijo pa, da bi morale biti označbe večje, bolj opazne ter z označenim območjem, na katerega se opozorilo nanaša.

Večina anketiranih obiskovalcev je z urejenostjo gozdov relativno zadovoljna (Rožnik (R) – 69,2 %, Golovec (G) – 67,0 %). Najbolj jih motijo smeti, uničene klopi in table, viseče, mrtvo in poškodovano drevje. O ureditvi lastništva gozdov na Rožniku in Golovcu smo dobili sledeče rezultate. Največji delež anketiranih (R – 40,7 %, G – 35,0 %) je mnenja, da bi morala gozdne parcele odkupiti občina, deleža pa se razlikujeta glede na lokacijo (večji delež na Rožniku). S tem smo potrdili našo prvo domnevo. Ugotovili smo tudi, da zanemarljivo majhen delež anketiranih (R – 0,4 %, G – 1,6 %) povsem nasprotuje sečnji v teh gozdovih. Delež tistih, ki sečnji v teh gozdovih nasprotujejo, razen v izjemnih primerih, se giblje okrog desetine (R – 10,1 %, G – 7,5 %). Večina (R – 87,0 %, G – 86,7 %) pa se z občasno sečnjo strinja, kar potrjuje našo drugo domnevo.

Večina anketiranih skrb za infrastrukturo pripisuje Mestni občini Ljubljana (R – 72,6 %, G – 66,5 %). O količinski primernosti dosedanjih sečenj malo manj kot polovica anketiranih nima izoblikovanega mnenja oz. ni mogla podati ocene, sicer pa so deleži glede na obe lokaciji podobno razporejeni. Podobni deleži anketiranih so tako za preveč (R – 10,3 %, G – 7,5 %) kot premalo posekanih dreves (R – 11,5 %, G – 13,3 %). Večina obiskovalcev gozdov Rožnika in Golovca (R – 77,5 %, G – 74,4 %) se ob obisku počuti varne, okrog petino (R – 20,4 %, G – 22,1 %) obiskovalcev je občasno strah, največkrat zaradi ljudi ter klopov in komarjev ter psov brez lastnikov. V zadnjem delu ankete nas je zanimal odnos anketiranih do suhega, odmrlega drevja. Večina (87,5 %) jih meni, da naj se odmrlo drevo, ki je ob poti, odstrani. Če je drevo umaknjeno v gozd in ni neposredno nevarno za obiskovalce, je 45,8 % mnenja, naj se drevo pusti. Kot odgovorne za odstranitev takih dreves je polovica (49,5 %) opredelila lastnike parcele, na kateri je drevo, približno po četrtina pa občino (24,6 %) in ZGS (24,4 %).

Anketirani obiskovalci gozdov na Rožniku in Golovcu nimajo odklonilnega odnosa do sečnje, kar je dodatna spodbuda upravljavcem in načrtovalcem v teh gozdovih, saj smo tako dobili oporo za skupno sodelovanje pri opredeljevanju gozdnogospodarskih ciljev v gozdovih, kjer je rekreacija glavni razlog za obisk.

12 SUMMARY

The town forests have specific characteristics. These characteristics mostly concern the visitors' demands and less the forest owners. These forests are daily used by many people, which can be seen in many different interests to this same space. Our capital Ljubljana has two bigger forest patches in its central part – Rožnik Hill and Golovec Hill. Recreation plays the most important role in these forests and the visitors take a big part in the setting of Forest Management goals, therefore their needs and demands were the focus of our research. Publications of public attitude towards forestry, forests in towns and written records about forests in Rožnik and Golovec were looked into. We decided to obtain public opinion about forests in Rožnik and Golovec by conducting a survey among visitors of these forests.

We were interested in how often the surveyees visit forests and what their main reasons for visiting are. We wanted to find out how recognizable Slovenia Forest Service (ZGS) is and how suitable the forest work signs are in these forests (these signs were found on the ZGS's website). We were also interested what the surveyees think about the dry, coarse woody debris in forests. We wanted to examine the following issues for both, Rožnik and Golovec Hill: are people satisfied with the forest management and what are they most disturbed by; how should the forest ownership be regulated; what they think about logging in these forests; who is responsible for infrastructure (paths, sign posts, benches, dustbins, etc); do they feel safe in the forests and/or why not; their suggestions, comments and observations for improving safety in these forests. We made two hypotheses: 1) the surveyed public wants the ownership of the forests parcels on Rožnik and Golovec Hill to be regulated and The City of Ljubljana is responsible for it; 2) the surveyed public has no negative relations towards logging in forests on Rožnik and Golovec Hill.

The survey was conducted in two parts. The first part was conducted on Saturday, 9th May, 2009 during the recreational event »53. Pohod ob žici« (walking around Ljubljana). The second part was conducted online on the web portal www.surveymonkey.com between the 30th May and 19th June 2009. 788 persons filled in the whole questionnaire. Approximately one third (34.3%) of surveyees are visitors of both Rožnik and Golovec Hill, 36.2% visit only Rožnik Hill and 10.0% visit only Golovec Hill. We collected 555 opinions of Rožnik Hill visitors and 349 opinions of Golovec Hill visitors.

It can be deducted that a forest plays an important role in the life of surveyees, because 14.3% of people go to the forest every day. Most of the surveyees (66.3%) go to a forest at least once a week. The most important reason for visiting a forest is exercising (walking, jogging, and cycling). It is followed by relaxation after a hard day's work, walking the dog and a retreat from people and city bustle. There is also the third group of answers with three different reasons who had the same share of answers: collecting forest fruits, watching trees and animals and health reasons. The third question in the questionnaire was intended to examine the visibility and recognition of Slovenia Forest Service (ZGS). 37.3% of the surveyees recognized Slovenia Forest Service as the service managing the forests on Rožnik and Golovec Hill, which is in our opinion more than if we had conducted the survey with the probability sample. Almost a third of surveyees (31.3%) think that the City of Ljubljana is the responsible institution for planning and executing the plans about which trees can be logged, and similar. Forest work signs (available on the web pages of ZGS) describe the forest works well think the surveyees; however they think that the signposts should be more visible and also the area of work should be marked by the warning signs.

Most of the surveyees are relatively satisfied with the forest management (Rožnik Hill (R) – 69.2%, Golovec Hill (G) – 67.0%). They are very disturbed by littering, destroyed benches and signposts, hanging, coarse woody debris and damaged trees. The questionnaire included the following answers about Rožnik and Golovec Hill ownership regulation: most of the people think (R – 40.7%, G – 35.0%) that the forest parcels should be bought by the municipality, however the shares differ regarding location (bigger share on Rožnik Hill). The first hypothesis proved to be true. It was also found out that a very small percentage of the surveyees (R – 0.4%, G – 1.6%) are strictly against the logging in these forests. There is around one tenth of people who is against logging, except in extreme situations (R – 10.1 %, G – 7.5 %). Most of the surveyees however agree with occasional logging (R – 87.0%, G – 86.7%)

Most of the surveyees think that the City of Ljubljana should manage the forest infrastructure (R – 72.6%, G – 66.5%). Less than a half of surveyees has no opinion or cannot give estimation about the quantity of logging so far; the shares are equally distributed regarding both locations. Similar opinion distribution can also be found for too many (R – 10.3%, G – 7.5%), and for too few (R – 11.5%, G – 13.3%) logged trees. Most of the visitors feel safe (R – 77.5%, G – 74.4%) in these forests, around a third of them occasionally feel afraid (R – 20.4%, G – 22.1%), mostly because of people, ticks, mosquitoes and stray dogs. The last part of the questionnaire was intended for examining people's opinion on snags left in the forests. Most of them (87.5%) think that snags along the paths should be removed. When a snag is left deeper in the forest and is not

dangerous for visitors, 45.8% of surveyees think that it should be left there. 49.5% of the surveyees think that the forest parcel owners (where the snag is) are in charge for the removal, about a quarter (24.6%) thinks that it should be removed by the municipality, and 24.4% of surveyees think that it should be removed by the ZGS.

The surveyed visitors of forests on Rožnik and Golovec Hill haven't got a negative opinion about logging, which is an additional encouragement for the forest managers and planners, because now we have a supporting element for cooperation in setting the forest management goals in forests, where the main reason for visiting is recreation.

13 VIRI

13.1 CITIRANI VIRI

Acman T. in sod. 2003. XXI. Gozdarski študijski dnevi: kratko post - festum razmišljanje. Gozdarski vestnik, 61, 3: 157–158.

Čampa L. 1993. Javni interes in problematika lastništva v gozdovih zelenega pasu mesta Ljubljane. V: Mestni in primestni gozd – naša skupna dobrina. Zbornik republiškega posvetovanja v okviru tedna gozdov, Ljubljana, 27. maj 1993. Golob S. (ur.). Ljubljana, Zveza društev inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva Slovenije: 80–96.

Dunlap R. E. 1992. Trends in Public Opinion toward Environmental Issues: 1965 – 1990. V: American Environmentalism: The U.S. Environmental Movement, 1970 -1990. Dunlap R. E., Mertig A.G. (eds.). Bristol, Taylor & Francis: 89–134.

Google Earth. 2009. Google. (3. avgust 2009).
<http://earth.google.com/index.html>. (6. avgust 2009).

Golob A. 2008. Zainteresirana slovenska javnost o pomenu gozda in gozdarstva. Gozdarski vestnik, 66, 2: 95–104.

Hostnik R. 2004. Razvoj mestnih gozdov Celja in sodelovanje z javnostmi. V: Participacija v gozdarskem načrtovanju. Strokovna in znanstvena dela 119. Bončina A. (ur.). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 83–91.

Kalton G., Vehovar V. 2001. Vzorčenje v anketah. Ljubljana, Fakulteta za družbene vede: 189 str.

Kangas J., Niemeläinen P. 1996. Opinion of forest owners and the public on forests and their use in Finland. Scandinavian Journal of Forest Research, 11, 1/4: 269–280.

Kočar T. 1993. Zgodovinski razvoj mestnih gozdov Ljubljane. V: Mestni in primestni gozd – naša skupna dobrina: zbornik republiškega posvetovanja v okviru tedna gozdov, Ljubljana, 27. maj 1993. Golob S. (ur.). Ljubljana, Zveza društev inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva Slovenije: 50–59.

- Kos D. 2004. Javno mnenje o okolju. V: S Slovenci in Slovenkami na štiri oči: ob 70-letnici sociologa Nika Toša. Malnar B., Bernik I. (ur.). Ljubljana, FDV – IDV, Center za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij: 307–320.
- Kovač M., Golob S. 1993. Gozd in drevje v mestni krajini Ljubljane. V: Mestni in primestni gozd – naša skupna dobrina: zbornik republiškega posvetovanja v okviru tedna gozdov, Ljubljana, 27. maj 1993. Golob S. (ur.). Ljubljana, Zveza društev inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva Slovenije: 66–79.
- Lesnik A. 2001. Usposabljanje javne gozdarske službe za popularizacijo gozdov: specialistično delo. Ljubljana, samozaložba: 108 str.
- Lesnik T., Žonta I., Pirnat J. 1993. Opredelevitev mestnih in primestnih gozdov na primeru Ljubljane. V: Mestni in primestni gozd – naša skupna dobrina: zbornik republiškega posvetovanja v okviru tedna gozdov, Ljubljana, 27. maj 1993. Golob S. (ur.). Ljubljana, Zveza društev inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva Slovenije: 32–49.
- Maija S., Tyrväinen L. 2005. Evaluation of collaborative urban forest planning in Helsinki, Finland. *Urban Forestry & Urban Greening*, 4, 1: 1–12.
- Malnar B., Šinko M. 1998. Mnenja slovenske javnosti o gozdovih. *Gozdarski vestnik*, 56, 5–6: 279–290.
- Malnar B., Šinko M. 2000. Slovensko javno mnenje v letu 1998 o slovenskih gozdovih. *Zbornik gozdarstva in lesarstva*, 62: 149–169.
- Osanič A. 2002. Načrtovanje funkcij v urbanem gozdu na primeru ljubljanskega Golovca: diplomsko delo. Ljubljana, samozaložba: 77 str.
- Označba za delo v gozdu. 2009. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije.
http://www.zgs.gov.si/fileadmin/zgs/main/img/CE/tehnologija/Pozor_secnja.pdf.
(12. julij 2009).
- Skale B. 2006. Mnenje javnosti o mestnih gozdovih Celja: diplomsko delo. Ljubljana, samozaložba: 43 str.
- Slovenske občine v številkah 2009. 2009. Ljubljana, Statistični urad RS: 224 str.

Splichal S. 2007. Komunikološka hrestomatija 3: Teorije javnega mnenja. Ljubljana, Fakulteta za družbene vede: LXIV, 272 str.

Škof J. 2002. Urbani gozd Rožnik v ljubljanski mestni krajini: diplomsko delo. Ljubljana, samozaložba: 69 str.

Trasa Pohoda ob žici. 2009. Ljubljana. (13. julij 2009)

<http://www.pohod.si/pics/trasaPa-1.jpg>. (15. julij 2009). (15. julij 2009).

Tyrväinen L., Miettinen A. 2000. Property Prices and Urban Forest Amenities. *Journal of Environment Economics and Management*, 39: 205–223.

Ule M. 2009. Na Rožniku bodo prihodnji teden sekali. *Dnevnik*, 7. 3. 2009.

Urbinfo – Javni informacijski sistem prostorskih podatkov Mestne občine Ljubljana.

(4. maj 2010).

http://urbinfo.gis.ljubljana.si/web/profile.aspx?id=MOL_Urbanizem@Ljubljana. (4. maj 2010)

Verlič A. 2006. Rekreatijska vloga gozda v katastrski občini Zgornja Šiška: diplomsko delo. Ljubljana, samozaložba: 67 str.

Zadravec T. 2004. Odnos lastnikov do svoje gozdne posesti na Rožniku: diplomsko delo. Ljubljana, samozaložba: 57 str.

13.2 DRUGI VIRI

Acman T. 2004. Sodelovanje javnosti na področju ohranjanja narave – stanje in perspektive. V: *Participacija v gozdarskem načrtovanju. (Strokovna in znanstvena dela 119)*. Bončina A. (ur.). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 39–48.

Anko B. 1990. Rekreatijska vloga gozda: zbornik seminarja. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, VTOZD za gozdarstvo: 195 str.

Anko B. 2003. Interes javnosti v razvojnih perspektivah slovenskega gozdarstva. V: Območni gozdnogospodarski načrti in razvojne perspektive slovenskega gozdarstva: zbornik referatov, XXI. Gozdarski študijski dnevi. Ljubljana, 27.–28. marec 2003. Bončina A. (ur.). Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 187–198.

Finland and her forests in a nutshell. 2009. Finnish Forest Association. (6. avgust 2009).
[http://www.forest.fi/smyforest/foresteng.nsf/0/B228BDD52A4A0F50C225755100440576/\\$FILE/G061_eng_09.pdf](http://www.forest.fi/smyforest/foresteng.nsf/0/B228BDD52A4A0F50C225755100440576/$FILE/G061_eng_09.pdf). (6. avgust 2009).

Hostnik R. 1993. Stanje primestnih gozdov in odnos do njih – primer Celja. V: Mestni in primestni gozd – naša skupna dobrina: zbornik republiškega posvetovanja v okviru tedna gozdov, Ljubljana, 27. maj 1993. Golob S. (ur.). Ljubljana, Zveza društev inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva Slovenije: 157–162.

Konijnendijk C. C. 2005. Urban forests and trees: a reference book. Berlin, Springer: 520 str.

Konijnendijk C. C. 2008. The Forest and the City: the cultural landscape of urban woodland. Dordrecht, London, Springer: 245 str.

Lesnik T., Groznik K. 1996. Odnosi z javnostmi za kakovostno delo z gozdovi. Zbornik gozdarstva in lesarstva, 50: 111–124.

Tahvanainen L. in sod. 2001. Forest management and public perceptions – visual versus verbal information. Landscape and Urban Planning, 53, 1/4: 53–70.

Trobec I. 2003. Odnos z javnostmi v neprofitno-volonterskih organizacijah: primer Slovenskega društva Hospic: diplomsko delo. Ljubljana, samozaložba: 70 str.

14 ZAHVALA

S svojim časom, trdom in z dobro voljo so k nastanku diplomske naloge prispevali:

Doc. dr. Janez Pirnat, mentor, ki je na vse moje prošnje in ideje odgovoril: »Laura, urejeno.« Spec. Anton Lesnik je bil vedno pripravljen na pogovor o javnostih in je s svojimi izkušnjami pomagal pri oblikovanju vprašalnika. Alojz Skvarča mi je pomagal pri tiskanju anketnih vprašalnikov. Timing Ljubljana, organizatorji 53. Pohoda ob žici, so mi prijazno dovolili izvajanje ankete na njihovi prireditvi. Taborniki Rodu Heroj Vitez iz Ljubljane so mi posodili klopi in mize. Tina Košnjek je uredila vse formalnosti za izvedbo ankete na svetovnem spletu. Vedno nasmejani doc. dr. Robert Brus je tekst recenziral in dal zanj zeleno luč. Maja Božič je skrbno pregledala ujemanje naloge s predpisanimi standardi. Barbara Frelih je z dobro voljo in natančnostjo pregledala in pravopisno uredila nalogo, kljub temu, da sem prišla k njej pet pred dvanajsto.

Zadnjih nekaj let sem svoj čas delila z nekaj prav posebnimi ljudmi. Sošolci Tina, Uroš, Rok, Kristina, Jaka, Petra, Denis in Matej, s katerimi smo si delili seminarske, zapiske ter sedeže v predavalnici in na avtobusih, ko smo se peljali na teren. Vedno športno razpoloženi Daniel in Magda, ki ni bila nikoli slabe volje, če sem razbila kakšno erlenmajerico ter Urša, ki me na hodniku še vedno povpraša, kaj je novega, so z menoj delili delovne dni in izkušnje v Laboratoriju za gozdno ekologijo na Gozdarskem inštitutu Slovenije. Najraje pa se še vedno oglasim v Gozdarski knjižnici, kjer si ekipa v sestavi: Dolores, Maja, Ana, Natalija, Luka in včasih še Nikica, izmenja aktualna dogajanja in skrbi.

Marsikatero urico sem preživela v družbi reševalskih kolegov in naših štirinožnih prijateljev, verjamem, da se bomo imeli lepo tudi v prihodnje. Precej podpore tekom študija sem našla pri tustu in tašči - Dušanu in Lili.

Da sedaj pišem te vrstice sta vsekakor zaslužna moja starša, ki sta mi omogočila študij, mi privzgojila (samo)kritičnost in tolerantnost ter me naučila, da se hvaležnost meri ne samo v besedah, pač pa predvsem v dejanjih.

Za konec še najpomembnejši – Vid. Tisti, ki mi zjutraj skuha zajtrk, ker resnično nisem jutranji tip. Tisti, ki ne zameri, če sem slabe volje in tečna. Tisti, ki ve, zakaj se uporabljata likalnik in posoda. Tisti, ki obuje gozdarje za izlet v hribe ali superge za tek, čeprav ve, da bi lahko sam prišel hitreje na cilj.

Hvala vsem!

15 PRILOGE

PRILOGA A: Anketni vprašalnik

PRILOGA B: Rezultati ankete po vprašanjih in komentarji anketiranih

PRILOGA A:

ANKETNI VPRAŠALNIK

ANKETA O GOZDU

Pozdravljeni,

sem Laura Žižek, absolventka gozdarstva na Biotehniški fakulteti v Ljubljani. V diplomski nalogi obravnavam temo – gozdovi v mestih. Za potrebe diplomske naloge izvajam anketo, s katero želim ugotoviti, kakšno je mnenje javnosti o gozdovih na Rožniku in Golovcu. Anketa je anonimna in pridobljene podatke bom uporabila izključno za diplomsko nalogo. Vesela bom, če si boste vzeli nekaj minut časa in zapisali Vaše mnenje.

1) Kako pogosto hodite v gozd (ni pomembno v katerega)?

- a) vsak dan
- b) od 3- do 5- krat na teden
- c) od 1- do 2- krat na teden
- d) nekajkrat na mesec
- e) enkrat na mesec
- f) nekajkrat na leto
- g) nikoli

2) Obkrožite dva za Vas najpomembnejša razloga za obisk gozda?

- a) druženje s prijatelji
- b) rekreacija (sprehod, tek, kolesarjenje)
- c) nabiranje plodov (kostanj, gobe, borovnice ...)
- d) sprostitvev po napornem dnevu
- e) opazovanje dreves in živali
- f) umik od ljudi in mestnega vrveža
- g) zdravje
- h) sprehod s psom
- i) drugo: _____

3) Katera organizacija skrbi za gozdove na Rožniku in Golovcu (izdeluje načrte, odloča, katero drevje se sme posekati, skrbi za gozdne učne poti ipd.)?

- a) Zveza gozdarjev Slovenije
- b) Mestna občina Ljubljana
- c) Zavod za gozdove Slovenije
- d) Gozdno gospodarstvo Ljubljana

4) in 5) Na fotografijah je označba za delo v gozdu. Kakšno je Vaše mnenje?

- a) Označba je dovolj velika.
- b) Označba bi morala biti večja.
- c) Take označbe niso potrebne.
- d) Drugo: _____

- a) Označba dobro opisuje, da se izvajajo dela v gozdu.
- b) Moralo bi biti bolj nazorno opisano, da se izvajajo dela v gozdu.
- c) Menim, da take označbe niso potrebne.

6) Ali se kdaj sprehajate / tečete / kolesarite po gozdovih na Rožniku ali Golovcu?

- a) Da, po obeh. -----> Odgovorite na vprašanja na straneh **2, 3 in 4.**
- b) Da, samo po Rožniku. -----> Odgovorite na vprašanja na straneh **2 in 4.**
- c) Da, samo po Golovcu. -----> Odgovorite na vprašanja na straneh **3 in 4.**
- d) Ne. -----> Odgovorite na vprašanja na strani **4.**

ROŽNIK

7) Ali ste zadovoljni z urejenostjo gozdov na Rožniku?

- a) zelo
- b) še kar
- c) sploh ne

7a) Kaj vas najbolj moti? (Možnih je več odgovorov.)

- a) viseče, mrtvo in poškodovano drevje
- b) uničene klopi, table
- c) zaraščenost, nepreglednost
- d) smeti
- e) blatne, neurejene poti
- f) drugo: _____

8) Kako bi moralo biti po Vašem mnenju urejeno lastništvo gozdov na Rožniku?

- a) Gozdne parcele naj ostanejo v lasti **zasebnih lastnikov**.
- b) Gozdne parcele bi morala odkupiti **občina** in za gozd skrbeti tako, da bo urejen za obiskovalce.
- c) Gozdne parcele bi morala odkupiti **država** in za gozd skrbeti tako, da bo urejen za obiskovalce.
- d) **Občina** bi morala vzeti gozdne parcele v najem in skrbeti za urejenost gozda.
- e) **Država** bi morala vzeti gozdne parcele v najem in skrbeti za urejenost gozda.
- f) Ne vem, nimam mnenja.

9) Kakšno je Vaše mnenje o sečnji dreves v gozdovih na Rožniku? (Možnih je več odgovorov.)

- a) Občasna sečnja dreves je potrebna, saj je potrebno odstraniti odmrlo, viseče drevje, ki je nevarno za obiskovalce.
- b) Lastniki gozdnih parcel na Rožniku imajo pravico do občasnega poseka drevja, saj je to gozd kot vsi drugi.
- c) Lastniki gozdnih parcel na Rožniku imajo pravico do občasnega poseka drevja, vendar z upoštevanjem potreb obiskovalcev.
- d) Na Rožniku ne bi smeli ničesar posekati, razen v izjemnih primerih (ujme, lubadarji ...).
- e) Na Rožniku ne bi smeli ničesar posekati.
- f) Ne vem, nimam mnenja.

10) Kdo bi moral po Vašem mnenju skrbeti za infrastrukturo na Rožniku (urejenost poti, klopi, table, koši za smeti ...)?

- a) občina
- b) država
- c) Zavod za gozdove Slovenije
- d) lastniki gozdov
- e) turistična društva
- f) obiskovalci sami
- g) drugo: _____

11) Na Rožniku posekajo ... ?

- a) ravno pravo število dreves.
- b) premalo dreves, lahko bi jih posekali več .
- c) preveč dreves.
- d) Ne vem, nimam mnenja.

12) Se na Rožniku počutite varno?

- a) Da.
- b) Včasih me je strah. ----->
- c) Ne. ----->

12a) Zakaj se ob obisku gozdov na Rožniku ne počutite varno? (Možnih je več odgovorov.)

- a) zaradi ljudi
- b) zaradi visečega drevja
- c) zaradi divjih živali (medved, divji prašič ...)
- d) zaradi psov brez lastnikov
- e) zaradi klopotov, komarjev
- f) drugo: _____

GOLOVEC

13) Ali ste zadovoljni z urejenostjo gozdov na Golovcu?

- a) zelo
- b) še kar
- c) sploh ne

13a) Kaj vas najbolj moti? (Možnih je več odgovorov.)

- a) viseče, mrtvo in poškodovano drevje
- b) uničene klopi, table
- c) zaraščenost, nepreglednost
- d) smeti
- e) blatne, neurejene poti
- f) drugo: _____

14) Kako bi moralo biti po Vašem mnenju urejeno lastništvo gozdov na Golovcu?

- a) Gozdne parcele naj ostanejo v lasti **zasebnih lastnikov**.
- b) Gozdne parcele bi morala odkupiti **občina** in za gozd skrbeti tako, da bo urejen za obiskovalce.
- c) Gozdne parcele bi morala odkupiti **država** in za gozd skrbeti tako, da bo urejen za obiskovalce.
- d) **Občina** bi morala vzeti gozdne parcele v najem in skrbeti za urejenost gozda.
- e) **Država** bi morala vzeti gozdne parcele v najem in skrbeti za urejenost gozda.
- f) Ne vem, nimam mnenja.

15) Kakšno je Vaše mnenje o sečnji dreves v gozdovih na Golovcu? (Možnih je več odgovorov.)

- a) Občasna sečnja dreves je potrebna, saj je potrebno odstraniti odmrlo, viseče drevje, ki je nevarno za obiskovalce.
- b) Lastniki gozdnih parcel na Golovcu imajo pravico do občasnega poseka drevja, saj je to gozd kot vsi drugi.
- c) Lastniki gozdnih parcel na Golovcu imajo pravico do občasnega poseka drevja, vendar z upoštevanjem potreb obiskovalcev.
- d) Na Golovcu ne bi smeli ničesar posekati, razen v izjemnih primerih (ujme, lubadarji...)
- e) Na Golovcu ne bi smeli ničesar posekati.
- f) Ne vem, nimam mnenja.

16) Kdo bi moral po Vašem mnenju skrbeti za infrastrukturo na Golovcu (urejenost poti, klopi, table, koši za smeti ...)?

- a) občina
- b) država
- c) Zavod za gozdove Slovenije
- d) lastniki gozdov
- e) turistična društva
- f) obiskovalci sami
- g) drugo: _____

17) Na Golovcu posekajo ...?

- a) ravno pravo število dreves.
- b) premalo dreves, lahko bi jih posekali več.
- c) preveč dreves.
- d) Ne vem, nimam mnenja.

18) Se na Golovcu počutite varno?

- a) da
- b) včasih me je strah ----->
- c) ne ----->

18a) Zakaj se ob obisku gozdov na Golovcu ne počutite varno? (Možnih je več odgovorov.)

- a) zaradi ljudi
- b) zaradi visečega drevja
- c) zaradi divjih živali (medved, divji prašič...)
- d) zaradi psov brez lastnikov
- e) zaradi klopotov, komarjev
- f) drugo: _____

19) Na spodnjih fotografijah sta suhi drevesi. Prvo je ob poti, drugo pa je umaknjeno bolj v gozd. Kakšno je Vaše mnenje? (Možnih je več odgovorov.)

20)

- d) Drevo naj posekajo v vsakem primeru zaradi varnosti obiskovalcev
- e) Drevo naj posekajo, če bi lahko padlo ali se zlomilo.
- f) Drevo naj pustijo tako kot je, saj je tudi mrtvo drevje del gozda.

- e) Drevo naj posekajo zaradi varnosti obiskovalcev.
- f) Drevo naj posekajo, da se škodljivci z drevesa ne bodo širili dalje.
- g) Drevo naj pustijo tako kot je, saj ne ogroža sprehajalcev.
- h) Drevo naj pustijo tako kot je, saj je tudi mrtvo drevje del gozda.

21) Kdo bi moral po Vašem mnenju poskrbeti za odstranitev takih dreves?

- a) lastniki gozdne parcele, na kateri je drevo
- b) občina
- c) Zavod za gozdove Slovenije
- d) drugi: _____

22) Vaš spol:

- a) ženski
- b) moški

23) Ste ...

- a) dijak/ -inja
- b) študent/ -ka
- c) zaposlen/ -a
- d) nezaposlen/ -a
- e) upokojenec/ -ka

24) Starost:

- a) od 15 do 30 let
- b) od 31 do 45 let
- c) od 46 do 60 let
- d) nad 60 let

25) Ali ste lastnik oziroma solastnik gozda?

- a) Da, v gozdu tudi gospodarimo (redno ali občasno).
- b) Da, vendar v gozdu ne gospodarimo.
- c) Ne, bom pa verjetno gozd podedoval/-a.
- d) Ne.

Bi želeli še kaj dodati o gozdovih na Rožniku in Golovcu? Predlogi, mnenja, opažanja.

Za Vaše sodelovanje se Vam najlepše zahvaljujem in Vam želim prijetne sprehode po naših gozdovih. Ne pozabite vzeti darilca.

Laura Žižek

PRILOGA B:

REZULTATI ANKETE PO VPRAŠANJIH IN KOMENTARJI ANKETIRANIH

1

Kako pogosto hodite v gozd (ni pomembno v katerega)?

	število	%
vsak dan	113	14,3%
od 3- do 5- krat na teden	164	20,8%
od 1- do 2- krat na teden	246	31,2%
nekajkrat na mesec	178	22,6%
enkrat na mesec	40	5,1%
nekajkrat na leto	44	5,6%
nikoli	3	0,4%
	788	100,0%

2

Označite dva za Vas najpomembnejša razloga za obisk gozda.

	število	%
druženje s prijatelji	60	4,0%
rekreacija (sprehod, tek, kolesarjenje)	545	36,7%
nabiranje plodov (kostanj, gobe, borovnice ...)	96	6,5%
sprostitev po napornem dnevu	203	13,7%
opazovanje dreves in živali	110	7,4%
umik od ljudi in mestnega vrveža	176	11,8%
zdravje	83	5,6%
sprehod s psom	190	12,8%
drugo	24	1,6%
	1487	100,0%

Drugo:

- poleti je tam veliko bolj znosno, kot med betonom
- sprehod z otrokom
- skavtske aktivnosti
- tekmovanje v orientacijskem teku ali v kaki drugi zvrsti orientacije
- delo v gozdu
- terenske vaje :)
- delo
- sečnja
- služba
- delo v gozdu (služba)
- služba – raziskave
- služba (ZGS) ter rekreacija (lov)

- zaposlitev (delam na ZGS)
- služba
- služba
- sečnja
- delo v gozdu
- delo v službi
- delo
- služba
- delo v gozdu, kraj bivanja - sredi gozda
- pot do šole
- služba
- lov in rekreacija
- fotografiranje

3

Katera organizacija po Vašem mnenju skrbi za gozdove na Rožniku in Golovcu (izdeluje načrte, odloča, katero drevje se sme posekati, skrbi za gozdne učne poti ipd.)?

	število	%
Zveza gozdarjev Slovenije	42	5,3%
Mestna občina Ljubljana	247	31,3%
Zavod za gozdove Slovenije	294	37,3%
Gozdno gospodarstvo Ljubljana	205	26,0%
	788	100,0%

4

Kakšno je Vaše mnenje?

	število	%
Označba je dovolj velika.	388	50,3%
Označba bi morala biti večja.	354	45,9%
Take označbe niso potrebne.	12	1,6%
Drugo:	17	2,2%
	771	100,0%

Drugo:

- spominja na reklamo
- označeno bi lahko bilo na kakšni tabli zraven drevesa (ob poti, kjer se sprehajajo ljudje)
- označba bi morala biti malo večja.
- označba bi morala biti večja, ravna in vidna v obeh smereh hoje
- ne spremljam
- nimam mnenja
- premajhna in premalo pojasni zakaj, kako in posledice
- menim, da je dovolj opazna (barva), a ni jasno na katero območje se nanaša

- pozicioniranje označb bi moralo biti samostojno - drevo je neopazno
- označbe bi morale biti večje in drugačne.
- javnosti skrit znaki
- predvsem se v času sečnje ne sme hoditi po delovišču...
- estetsko neprimerna, sporočilno nezadostna
- potrebna samostojna, večja označba - tabla
- nepregledna
- malo večje in morale bi stati dlje od mesta sečnje

5

Kakšno je Vaše mnenje?

	število	%
Označba dobro opisuje, da se izvajajo dela v gozdu.	554	77,5%
Moralo bi biti bolj nazorno opisano, da se izvajajo dela.	152	21,3%
Menim, da take označbe niso potrebne.	9	1,3%
	715	100,0%

6

Ali se kdaj sprehajate / tečete / kolesarite po gozdovih na Rožniku ali na Golovcu?

	število	%
Da, po obeh.	270	34,3%
Da, samo po Rožniku.	285	36,2%
Da, samo po Golovcu.	79	10,0%
Ne.	154	19,5%
	788	100,0%

ROŽNIK

7

Ali ste zadovoljni z urejenostjo gozdov na Rožniku?

	število	%
zelo	149	26,8%
še kar	384	69,2%
sploh ne	22	4,0%
	555	100,0%

7a

Kaj vas najbolj moti? (Možnih je več odgovorov.)

	število	%
viseče, mrtvo in poškodovano drevje	156	17,7%
uničene klopi, table	277	31,5%
zaraščenost, nepreglednost	55	6,3%
smeti	303	34,5%
blatne, neurejene poti	62	7,1%
drugo	26	3,0%
	879	100,0%

Drugo:

- podrtija na Drenikovem vrhu
- erozija poti, premajhna raznolikost, neurejene učne poti
- ni dobro označeno, ne smeri (kje je Rožnik npr), ne drevje, ki naj bi bilo del učne poti.
- ljudje
- pasji iztrebki
- predvsem me moti PREVEČ posekanih dreves!
- psi brez nadzora
- poškodbe na drevju, ki so izvor obiskovalcev
- poseke na levi strani Mosteca

- v vročih poletnih dneh bi se prilegla kaka pipa s pitno vodo
- motoristi in kolesarji na poteh in izven njih
- avtomobili
- klopi
- preveč ljudi, ki ne spoštujejo narave
- premalo označb o poteku poti (niso vsi ljudje vsak dan na Rožniku, zato ne vejo kam jih bo kakšna pot pripeljala)
- veliko ljudi
- drevesni lubadarji in odmrle smreke
- prevelika gneča in množica sprehajalcev

- instalacije »adrenalinskega parka« na bukvah
- sekanje
- nad študentskim naseljem
- kolesarji
- človeški iztrebki
- več luči
- neurejena trim steza
- gužva
- pasji iztrebki
- človeški iztrebki

8

Kako bi moralo biti po Vašem mnenju urejeno lastništvo gozdov na Rožniku?

	število	%
Gozdne parcele naj ostanejo v lasti zasebnih lastnikov.	55	9,9%
Gozdne parcele bi morala odkupiti občina in za gozd skrbeti tako, da bo urejen za obiskovalce.	226	40,7%
Gozdne parcele bi morala odkupiti država in za gozd skrbeti tako, da bo urejen za obiskovalce.	78	14,1%
Občina bi morala vzeti gozdne parcele v najem in skrbeti za urejenost gozda.	99	17,8%
Država bi morala vzeti gozdne parcele v najem in skrbeti za urejenost gozda.	23	4,1%
Ne vem, nimam mnenja.	74	13,3%
	555	100,0%

9

Kakšno je Vaše mnenje o sečnji dreves v gozdovih na Rožniku? (Možnih je več odgovorov.)

	število	%
Občasna sečnja dreves je potrebna, saj je potrebno odstraniti odmrlo, viseče drevje, ki je nevarno za obiskovalce.	427	63,4%
Lastniki gozdnih parcel na Rožniku imajo pravico do občasnega poseka drevja, saj je to gozd kot vsi drugi.	75	11,1%
Lastniki gozdnih parcel na Rožniku imajo pravico do občasnega poseka drevja, vendar z upoštevanjem potreb obiskovalcev.	84	12,5%
Na Rožniku ne bi smeli ničesar posekati, razen v izjemnih primerih (ujme, lubadarji ...).	68	10,1%
Na Rožniku ne bi smeli ničesar posekati.	3	0,4%
Ne vem, nimam mnenja.	17	2,5%
	674	100,0%

10

Kdo bi moral po Vašem mnenju skrbeti za infrastrukturo na Rožniku (urejenost poti, klopi, table, koši za smeti ...)?

	število	%
občina	403	72,6%
država	37	6,7%
Zavod za gozdove Slovenije	47	8,5%
lastniki gozdov	35	6,3%
turistična društva	6	1,1%
obiskovalci sami	13	2,3%
drugi	14	2,5%
	555	100,0%

Drugi:

- upravljavec
- turistična društva s finančno pomočjo občine
- občina in turistična društva
- ne vem
- predvsem občina, lahko pa bi vključili tudi obiskovalce
- tisti, ki upravlja krajinski park
- sodelovanje občine in Zavoda za gozdove; glede smeti tudi obiskovalci

- sem sicer mnenja, da v prvi vrsti občina, ampak tudi obiskovalci morajo imeti mejo, prek katere ne smejo smetiti
- občina, ki pa to lahko prenese na turistična društva
- država, obiskovalci
- občina in ZGS
- občina in ZGS
- občina, lastniki in turistična društva

11

Na Rožniku posekajo ... ?

	število	%
ravno prav dreves.	160	28,8%
premalo dreves, lahko bi jih posekali več.	64	11,5%
preveč dreves.	57	10,3%
Ne vem, nimam mnenja.	274	49,4%
	555	100,0%

12

Se na Rožniku počutite varno?

	število	%
Da.	430	77,5%
Včasih me je strah.	113	20,4%
Ne.	12	2,2%
	555	100,0%

12a

Zakaj se ob obisku gozdov na Rožniku ne počutite varno? (Možnih je več odgovorov.)

	število	%
zaradi ljudi	138	35,0%
zaradi visečega drevja	19	4,8%
zaradi divjih živali (medved, divji prašič ...)	41	10,4%
zaradi psov brez lastnikov	95	24,1%
zaradi klopov, komarjev	90	22,8%
drugo	11	2,8%
	394	100,0%

Drugo:

- ker ni dobro označeno!
- motoristov, hitro vozečih kolesarjev
- kač
- zaradi psov, ki jih lastniki nimajo na vrvici
- ob slabšem vremenu se mi zdi slaba vidljivost

- kriminal
- zaradi neprehodni gošč
- konjev
- zaradi moških, ki razkazujejo svoje ...

GOLOVEC

13

Ali ste zadovoljni z urejenostjo gozdov na Golovcu?

	število	%
zelo	108	30,9%
še kar	234	67,0%
sploh ne	7	2,0%
	349	100,0%

13a

Kaj vas najbolj moti? (Možnih je več odgovorov.)

	število	%
viseče, mrtvo in poškodovano drevje	107	21,8%
uničene klopi, table	127	25,9%
zaraščenost, nepreglednost	45	9,2%
smeti	167	34,1%
blatne, neurejene poti	32	6,5%
drugo	12	2,4%
	490	100,0%

Drugo:

- gužva na glavni prometnici
- premalo vsebin (rekreativnih, za otroke, informativnih)
- ljudje, ki ne spoštujejo narave
- slabo označene poti (smo se že izgubili)
- premalo označb o poteku poti (poenotenje tabel)
- preslabo označene poti
- grda podoba gozda
- ljudje
- ni kažipotov
- preveč potk, manj njih, bolj urejenih
- slabo označene poti

14

Kako bi moralo biti po Vašem mnenju urejeno lastništvo gozdov na Golovcu?

	število	%
Gozdne parcele naj ostanejo v lasti zasebnih lastnikov.	59	16,9%
Gozdne parcele bi morala odkupiti občina in za gozd skrbeti tako, da bo urejen za obiskovalce.	122	35,0%
Gozdne parcele bi morala odkupiti država in za gozd skrbeti tako, da bo urejen za obiskovalce.	48	13,8%
Občina bi morala vzeti gozdne parcele v najem in skrbeti za urejenost gozda.	57	16,3%
Država bi morala vzeti gozdne parcele v najem in skrbeti za urejenost gozda.	15	4,3%
Ne vem, nimam mnenja.	48	13,8%
	349	100,0%

15

Kakšno je Vaše mnenje o sečnji dreves v gozdovih na Golovcu?
(Možnih je več odgovorov.)

	število	%
Občasna sečnja dreves je potrebna, saj je potrebno odstraniti odmrlo, viseče drevje, ki je nevarno za obiskovalce.	266	62,4%
Lastniki gozdnih parcel na Golovcu imajo pravico do občasnega poseka drevja, saj je to gozd kot vsi drugi.	52	12,2%
Lastniki gozdnih parcel na Golovcu imajo pravico do občasnega poseka drevja, vendar z upoštevanjem potreb obiskovalcev.	51	12,0%
Na Golovcu ne bi smeli ničesar posekati, razen v izjemnih primerih (ujme, lubadarji ...).	32	7,5%
Na Golovcu ne bi smeli ničesar posekati.	7	1,6%
Ne vem, nimam mnenja.	18	4,2%
	426	100,0%

16

Kdo bi moral po Vašem mnenju skrbeti za infrastrukturo na Golovcu
(urejenost poti, klopi, table, koši za smeti ...)?

	število	%
občina	232	66,5%
država	40	11,5%
Zavod za gozdove Slovenije	37	10,6%
lastniki gozdov	27	7,7%
turistična društva	2	0,6%
obiskovalci sami	2	0,6%
drugi	9	2,6%
	349	100,0%

Drugi:

- upravljavec, če je to občina, ZGS, društvo;
lastnik, če dobi finančno spodbudo
- turistična društva s finančno pomočjo
občine
- občina in turistična društva
- občina, ki pa bi lahko vključila tudi
obiskovalce-kot prostovoljce

- občina in lastniki
- občina in obiskovalci
- občina in turistična društva
- občina in obiskovalci

17

Na Golovcu posekajo ... ?

	število	%
ravno prav dreves.	132	38,0%
premalo dreves, lahko bi jih posekali več.	46	13,3%
preveč dreves.	27	7,8%
Ne vem, nimam mnenja.	142	40,9%
	347	100,0%

18

Se na Golovcu počutite varno?

	število	%
Da.	259	74,4%
Včasih me je strah.	77	22,1%
Ne.	12	3,4%
	348	100,0%

18a

Zakaj se ob obisku gozdov na Golovcu ne počutite varno? (Možnih je več odgovorov.)

	število	%
zaradi ljudi	81	29,8%
zaradi visečega drevja	17	6,3%
zaradi divjih živali (medved, divji prašič ...)	32	11,8%
zaradi psov brez lastnikov	63	23,2%
zaradi klopotov, komarjev	76	27,9%
drugo:	3	1,1%
	272	100,0%

Drugo:

- premalo obljudeno
 - slabo označene poti
 - kriminal
-

19

Prvo suho drevo je ob poti. Kakšno je Vaše mnenje?

	število	%
Drevo naj posekajo v vsakem primeru zaradi varnosti obiskovalcev	301	38,3%
Drevo naj posekajo, če bi lahko padlo ali se zlomilo.	386	49,2%
Drevo naj pustijo tako kot je, saj je tudi mrtvo drevje del gozda.	98	12,5%
	785	100,0%

20

Suho drevo ni neposredno ob poti in je umaknjeno bolj v gozd.

Kakšno je Vaše mnenje? (Možnih je več odgovorov.)

	število	%
Drevo naj posekajo zaradi varnosti obiskovalcev.	88	10,1%
Drevo naj posekajo, da se škodljivci z drevesa ne bodo širili dalje.	384	44,0%
Drevo naj pustijo tako kot je, saj ne ogroža sprehajalcev.	119	13,6%
Drevo naj pustijo tako kot je, saj je tudi mrtvo drevje del gozda.	281	32,2%
	872	100,0%

Kdo bi moral po Vašem mnenju poskrbeti za odstranitev takih dreves?

	število	%
lastniki gozdne parcele, na kateri je drevo	385	49,5%
občina	191	24,6%
Zavod za gozdove Slovenije	190	24,4%
Drugi:	12	1,5%
	778	100,0%

Drugi:

- ne vem
- lastniki v sodelovanju z zavodom za gozdove
- nihče
- ? to je vprašanje za ljudi ki se s tem ukvarjajo in ne za naključne uporabnike gozdih površin
- lastnik oz. najemnik (npr. občina) parcele
- takšna drevesa so nujni del gozda
- nobeden
- koncesionarji, ki skrbijo za urejenost krajinskega parka

- upravljalci - če je najemnik občina, potem ona, sicer lastnik
- občina, vendar samo v primeru, da je nevarno ali za obiskovalce ali zaradi škodljivcev
- nihče
- nobeden, ker je v gozdu in ne ogroža obiskovalcev
- lastnik, ki bi prejel subvencijo za izvedbo
- občina, ki ureja poti, naj spodbudi lastnike

22

Vaš spol:

	število	%
ženski	496	62,9%
moški	292	37,1%
	788	100,0%

23

Ste ... ?

	število	%
dijak/ -inja	54	6,9%
študent/ -ka	222	28,2%
zaposlen/ -a	398	50,5%
nezaposlen/ -a	23	2,9%
upokojenec/ -ka	91	11,5%
	788	100,0%

24

Starost:

	število	%
od 15 do 30 let	377	47,8%
od 31 do 45 let	192	24,4%
od 46 do 60 let	141	17,9%
nad 60 let	78	9,9%
	788	100,0%

25

Ali ste lastnik oziroma solastnik gozda?

	število	%
Da, v gozdu tudi gospodarimo (redno ali občasno).	68	8,6%
Da, vendar v gozdu ne gospodarimo.	39	4,9%
Ne, bom pa verjetno gozd podedoval/-a.	96	12,2%
Ne.	585	74,2%
	788	100,0%

Bi želeli še kaj dodati o gozdovih na Rožniku in Golovcu? Predlogi, mnenja, opažanja.

- Ureditev označb - markacij za tekaške proge.
- Hvala bogu, da jih imamo v samem mestu:))
- Zdi se mi, da je nadomeščanje posekanih dreves z novimi močno zanemarjeno.
- Poti, smeti, klopi in podobne stvari prijazne sprehajalcem v mestnih gozdovih so prepuščene same sebi. Prav tako se mi zdi, da bi lahko bilo označeno, kakšno je primerno vedenje v gozdu. Da se ne sme povzročati hrupa (motorna kolesa ali vozila), glasno navijanje glasbe. Lahko bi bile tudi izobraževalne table o vrstah dreves in starosti gozda in katere ptice je možno slišati v tistem gozdu. Skratka, vsebina, ki obiskovalca osredotoči na lepoto in bogastvo gozdov. Lahko je tudi kaj simpatičnega kot recimo keltski horoskop, ki je vezan na drevje. No, še marsikaj bi lahko bilo. Vsekakor čutim Rožnik bolj urbano kot Golovec. Na Golovec tega ne bi postavljala, na Rožnik pa z velikim veseljem, saj se mi zdi, da tudi gozdni del diha bolj kot park. Veliko uspeha pri delu.
- Zadnje mesece je Rožnik veliko bolj urejen (smerokazi, tablice z imeni rastlin,...).
- Rožnik in Golovec morata biti zaščiteni območje.
- Adrenalinski park, ki so ga začeli postavljati na delu Rožnika nad Rožno dolino tja ne spada.
- Pse obvezno na vrvice - čeprav je na začetku Rožnika tabla, na kateri piše, da morajo biti psi na vrvici, tega nihče ne upošteva. Uvesti je treba stroge kazni, ker psi ogrožajo varnost rekreativcev in ker bodo le tako lastniki psov to upoštevali, dokler je samo priporočilo, tega nihče ne upošteva. Žal je kolikor toliko vzgojna le zagrožena denarna kazen.
- Obiskovalci preveč hodijo po podrasti in nadelavajo nove poti. Urejen bi morale biti točke za druženje s klopmi in mizami, mogoče vodo, treba bi bilo omejiti tekanje psov brez povodcev, ker plašijo ptice in divjad. Gorski kolesarji naj dobijo svoj poligon, saj uničujejo poti, predvsem steze.
- Izven urejenih poti bi lahko pustili še več mrtvih, suhih dreves in tako omogočili prikaz celotnega propadanja in obnavljanja gozda.
- Po sečnji takšni, kot je bila spomladi bi morali bolj pospraviti veje in ostale ostanke. ne mislim zaradi varnosti, ker zato je bilo dobro poskrbljeno, ampak zaradi estetike.
- V gozdovih okoli mestnih središč bi morali sekati ročno in ne strojno. Vse olupljene veje itd. je veliko grše pri strojni sečnji kot pa pri ročni. Pa še tla se manj uničujejo.
- Preveč mestnih ljudi, ki ne spoštujejo naravo je v gozdovih!
- Želim, da adrenalinski park NE bi bil narejen... in da bi odstranili začetke projekta...
- Lep pozdrav in vso srečo pri diplomii:)
- Boljše gospodarjenje z drevesi, pomlajevanje gozda, obrezovanje odmrlih delov dreves, zaščita korenin, ki molijo iz tal...
- Gozdarji (se mi zdi da Zveza ...), ko sekajo drevesa v Mostecu, naj za seboj pospravijo še vse plastične trakove in tablo, prav tako drevesa, ne da to ostaja tam še mesece po končanem delu - to se je dogajalo jeseni l. 2007.
- Na splošno bi morali bolj počistiti smeti. Obvezno tudi vse pse na povodce, njihove iztrebke pa v zato pripravljene zabojnike.
- Naj ostane vse približno tako kot je. In čim manj nepotrebnega poseganja.

- Kot že omenjeno, kot nepoznavalka gozdnega gospodarjenja, bolj opažam gozdne označbe v gozdovih, kjer potekajo sprehajalne/pohodniške poti in na Rožniku in tudi Golovcu je res slabo označeno!
- Obiskovalci naj v gozdu ne odmetavajo smeti in naj se vedejo okolju primerno. Morda bi bilo pametno postaviti redarje zaradi večje varnosti. Potrebna je redna sečnja.
- Prepovedal bi kolesarjenje po Rožniku in zaprl cestno pot do Gostilne na Rožniku (razen za lastnika).
- Gozd je gozd ne glede kaj pravijo vse stare mamice, ki so jim vseh zeleni hribčki. Malo se mora gledati tudi na lepoto, ampak v prvi meri gozd ni zaradi zelenja ampak zaradi lesa.
- Super bi bilo, če bi dodali smerokaze oziroma oznake poti, smeri, kam...
- Rožnik - super gozd za vse vrste aktivnosti, tudi za zabave (kresovanje, majske igre) :)
- Samo ne kakega adrenalinskega parka not delat! :D
- Na Rožniku bi lahko uredili učno pot, gozdno šolo,... delavnice v katerih bi ljubi seznanjali s pomenom in vlogo.
- Mestni gozd mora odkupiti občina in ZGS pa bi moral na račun občine skrbeti za njega.
- Urejene poti tudi čez zimo (pluženje poti).
- Na Golovcu smo včasih nabirali borovnice. Upam, da jih še vedno.
- Glede čistoče v gozdovih na območju MOL, bi lahko sprožili več okoljevarstvenih akcij z namenom ozaveščanja prebivalcev o pomembnosti ohranjanja narave.
- Ohranimo zelene (in gozdne) površine, ki jih imamo, ker gozd žal ni gredica cvetja, ki jo zasadiš spomladi in v dveh mesecih cveti....predvsem pa ne dovolimo (gradbenih in drugih) posegov, kot se je zgodil na V pobočju Ljubljanskega gradu (elitna stanovanjska zgradba).
- Glede na to, da je v gozdu veliko obiskovalcev, je gozd slabo vzdrževan (se vidi s ceste, ki pelje mimo gozda).
- Človek naj čim manj posega v naravno okolje oz. naj bo njegov poseg/načrtovanje le do te mere pod katero bi bile v primeru neurejanja posledice negativne bodisi za rekreacijo človeka in nasploh za gozdni ekosistem.
- Potrebno bi bilo izdelati jasno kategorizacijo gozdnih poti in cest, ter postaviti table ki bi na gozdnih poteh in izven njih prepovedovale vožnje z motornimi vozili (enduro motorji, ATVji, štirikolesniki), razen če ne bi šlo za potrebe urejanja. Jasno zakon že obstaja, a ga nihče ne upošteva in ne preverja.
- Za urejanje gozda bi bilo najboljšo sodelovanje med gozdnim gospodarstvom (imajo strokovno znanje), občino (imajo strokovno in pravno znanje-priprava dokumentov) in lastniki zemljišč (poznajo območje in imajo lastne interese, ki jih je treba upoštevati).
- Veliko uspeha pri diplomih.
- Naj jih ohranijo za sprehajalce....ne jih uničiti (Golovec z raznimi cestnimi preseki)...
- Občina bi morala odkupiti pas gozdov, ki je neposredno ob poteh in z njim tudi gospodariti.
- Rožnik je potrebno ohraniti v čim bolj prvotnem stanju saj je dragocenost Ljubljane, tega bi se morali ljudje bolj zavedati in lastnike parcel bi morali bolj obveščati o sprotnem delu, ker se v njem dnevno nahaja veliko ljudi...

- Po mojem mnenju je pri sprehajalnih poteh po Rožniku in Golovcu največji problem to, da suhe veje ki so neposredno nad potjo lahko ogrožajo obiskovalce. Te suhe(včasih tudi obešene) veje bi morali odstraniti, zaradi varnosti obiskovalcev.
- Da bi ostali gozdovi in ne adrenalinski parki.
- Lastniki premalo skrbijo za red in čistočo v gozdovih.
- Nekaj parcel, zelo malih na območju Rožnika oz. Šišenskega hriba, je v lasti moževih sorodnikov, tako da vem, da je gospodarjenje s temi gozdovi problematično. Meščani lesa za kurjavo v glavnem ne rabimo, funkcija tega gozda je pretežno rekreacijska, poleg tega so to pljuča mesta, lastniki ne morejo prosto razpolagati z njim, zato je smiselno, da jih v svoje upravljanje kot parke, prevzame MOL. Z Golovcem pa mislim, da je malce drugače. Je obsežnejše področje, ni v celoti obkroženo z mestom ampak se preko Lipoglava izteka proti Posavskemu hribovju oz. tam situacijo manj poznam.
- Menim, da bi bilo tudi v naši državi potrebno uvesti takšno javno službo, ki bi redno nadzorovala gozdove v urbanem okolju predvsem zaradi vandalizma in nevestnosti ljudi ter nespoštljivega odnosa do narave in soljudi. Zaposleni v tej službi ('redarji v naravi') bi imeli pooblastila npr. države, da lahko oglobijo kršitelja na mestu povzročitve škode. (podobno je pri kaznovanju za napačno parkiranje). Tako bi zmanjšali stopnjo vandalizma ter količino odvrženih smeti in morda dvignili zavest obiskovalcem gozdov. Obisk urejenega gozda je zagotovo bolj prijazen in varen.
- Samo še tole: obiskovalci gozda bi se morali zavedati, da smo, kljub temu, da je gozd nekako del mesta, v gozdu le gostje. In bi se morali temu primerno tudi obnašati.
- Čim manj na novo prisotne urbanizacije.
- Na Rožniku,bi morali odstraniti že več let podrta in razpadajoča debla. Zamenjati trhlene klopi iz poldebel. Na posameznih delih poti navoziti peščenec, sedaj je tam velikokrat zelo blatno.
- Žal nisem tam še nikoli bila, zato svojega mnenja ne morem napisati. Upam le, da se obiskovalci obnašajo kulturno in ne puščajo za seboj odpadkov. Če se nekateri sprehajajo v družbi psa, me grozno moti, če je le-ta brez povodca. S tem moti ostale ljudi, pesjanarje s psi na povodcih in predvsem ogrožajo živali v gozdu.
- Na Golovcu bi lahko postavili tudi kakšno klopco.
- Odstraniti divja odlagališča smeti.
- Golovec je vsako leto manj podoben gozdu...
- Izredni pritiski ljudi nanj zahtevajo tudi premišljene ukrepe - ti so vedno bolj precizni in dobro izpeljani. Pohvale gozdarjem.
- Super, da jih imamo! To je potrebno ceniti in vzdrževati. Nekaj minut od doma in si že v gozdu.
- Vsaj Rožnik bi lahko dobil gozd izključno rekreativno funkcijo- naj se ga priključi v sklop tivolskega parka, Golovec se mi ne zdi problematičen.
- Gozdovi so velika vrednota, na vsak način jih je treba ohranjati in primerno vzdrževati. kaj pomeni primerno, naj bo predmet resnih in netendencioznih ugotovitev relevantnih strokovnjakov za gozdove!!!
- Nujno je osveščanje lastnikov in sodelovanje. Lastniki morajo spredvideti, da gre za javno dobro.
- Rožnik in Golovec sta mestna parka!
- Pohode v gozd imam rada.

- Rožnik mi je zelo všeč, saj je dobra pohodna točka.
- Skrbite za naravo!!!
- Rožnik je zakon.
- Naj bi vsi čuvali našo lepoto..
- Posek Rožnika, preveč kolesarjev.
- Naj ostane tako kot je.
- Gozdovi so naša pljuča in bogastvo.
- Pse na vrvice!
- Čuvajmo jih.
- Gozdne parcele naj ostanejo v lasti zasebnih lastnikov. Zahtevati je treba, da skrbijo zanje. Če ne znajo, naj najamejo strokovno usposobljen kader v občini.
- Še večjo urejenost gozdov.
- Za moje potrebe je vse lepo urejeno.
- Gozd je lep.
- Naj ostanejo taki kot so.
- Lepo.
- Še bomo prišli.
- Trim steza.
- Naj ostanejo takšni kot so, naj človek-roka ne posega preveč (ceste).
- Vse super, hvala, da ga imamo :)
- Veliko sreče!
- Naj se tako ureja tudi naprej.
- Vse ok.
- Men se je fajn sprehajati.
- Čim prej naj mesto odkupi gozdove in strokovno skrbi za njih.
- Table na Golovcu - premalo.
- Danes sem prvič tukaj in mi je zelo všeč.
- Da ne bo kot v ZDA.
- Še sreča, da jih Ljubljančani sploh imamo!!
- Predvsem Rožnik je ZELO zanemarjen.
- Da le ne bi zmagali interesi kapitala (lastnikov gostinskih objektov), ki si želijo asfaltiranih cest po hribu (Rožniku).
- Da občina podpre in pomaga pri urejanju gozdnih poti.
- Ljubljana bi morala bolj skrbeti za vse zelene površine, ki jih meščani uporabljajo za rekreacijo.